

กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2561

กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิชญพร วจรณานุรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2561

วิชาพุทธ วจนาลักษณ์. (2561). กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษา
นักเรียนให้คำแนะนำครู. ปรินทิพย์ สศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินทิพย์: อาจารย์ ดร.รัชนิยา
กลิ่นน้ำหอม.

ปรินทิพย์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการให้คำแนะนำของนักเรียนในการให้คำแนะนำ
ครู และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและ
ไม่ได้ขอคำแนะนำ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากคำตอบในแบบสอบถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 250 คน แบบสอบถามประกอบด้วยสถานการณ์ที่ครูขอ
คำแนะนำและสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนใช้ในการให้คำแนะนำครู แบ่งเป็นพฤติกรรมการให้
คำแนะนำ 8 พฤติกรรม ได้แก่ 1) การให้เหตุผล 2) การแสดงความคิดเห็น 3) การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ
4) การใช้รูปประโยคคำถาม 5) การให้ข้อมูล 6) การอ้างถึง 7) การแสดงการอาสาช่วยเหลือ 8) การ
บอกวิธี และพฤติกรรมการแนะนำ 5 พฤติกรรม ได้แก่ 1) การใช้คำเรียก 2) การกล่าวนำ 3) การขอโทษ
4) การขออนุญาต และ 5) การใช้คำแสดงความสนิทสนม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้าน
บริบทที่ครูขอคำแนะนำและไม่ได้ขอคำแนะนำพบว่า นักเรียนเลือกใช้พฤติกรรมการให้คำแนะนำใน
ความถี่ที่ต่างกัน โดยพฤติกรรมที่พบมากที่สุดในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ พฤติกรรมแสดงความคิด
เห็น ขณะที่พฤติกรรมที่พบมากที่สุดในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ คือ พฤติกรรมให้เหตุผล
นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นและพฤติกรรมการบอกวิธีเป็นพฤติกรรมที่พบมากในบริบทที่ครู
ขอคำแนะนำแต่พบน้อยในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ขณะที่พฤติกรรมการให้ข้อมูลและพฤติกรรมการ
แสดงการอาสาช่วยเหลือเป็นพฤติกรรมที่พบมากในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำแต่พบน้อยในบริบทที่
ครูขอคำแนะนำ

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าสถานภาพในสังคมไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการให้
คำแนะนำของนักเรียน โดยนักเรียนจะคำนึงถึงความรู้สึกอ่อนน้อม เคารพ และให้เกียรติครูซึ่งมี
สถานภาพสูงกว่า

ADVICE STRATEGIES FOR SUBORDINATES:
CASE STUDY OF STUDENTS GIVING ADVICE TO TEACHERS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai Language
at Srinakharinwirot University
July 2018

Vitchayaporn Varojananuluck. (2018). *Advice Strategies for Subordinates:*

Case Study of Students Giving Advice to Teachers. Thesis B.A.

(Thai Language). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor: Dr. Ratchaneeya Klinnamhom.

The objectives of this research were to study the language strategies used by students when giving suggestions to their teachers and the relationship between the suggestions made by the students and the factor of whether or not the teacher asked for suggestions. The results of this study came from questionnaires done completed by two hundred and fifty Matthayom Six students in Bangkok. The questionnaire consisted of situations in which the teachers asked or did not ask for suggestions.

The results illustrated that the strategies used by students to give suggestions to their teachers can be divided into eight strategies, as follows: 1) providing reasons; 2) giving opinions; 3) using words that indicate suggestion; 4) using indirect questions; 5) providing information; 6) using anecdotes from personal experience or using the third person; 7) offering help; and 8) describing the method. The five additional strategies included the following: 1) using terms of address; 2) using introductions; 3) apologizing; 4) asking for permission; and 5) using words to express the feeling of closeness.

The results of the investigation of the relationship between the language strategies used by the students and the factors regarding whether or not the teachers asked for suggestions or not showed that the students applied strategies differently in different situations. The most commonly used strategy was when the teacher asked for suggestions by giving opinions, while the most commonly used strategy in the situation when the teacher did not ask for suggestions was the strategy of giving reasons. Moreover, the strategies for giving opinions and describing the method were commonly found in situations where teachers ask for suggestions. On the other hand, the strategies for giving information and offering help were commonly found in situations in which the teachers do not ask for suggestions.

In conclusion, the findings revealed that status in Thai society plays an important role in the language used between the students and teachers. As a result, students tend to use more polite words and pay respect to their teachers, who have a higher level of seniority.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู

ของ

วิชญาพร วโรจนานุกุลชัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปณันดา เลอเลิศยุติธรรม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกจาก อาจารย์ ดร. รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำ ชี้แนะแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจและคอยผลักดันให้สามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ได้ อาจารย์เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจทั้งด้านวิชาการและการดำรงในวิชาชีพ อาจารย์เป็น “ครู” ที่ทุ่มเทและเอาใจใส่ สอนให้ศิษย์ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่คอยแนะนำและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัย ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างราบรื่น ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ และ อาจารย์ ดร.อัสรา ประเสริฐสิน และขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย คือ อาจารย์ ดร.ปณิดา เลอเลิศยุติธรรม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไข ปริญญานิพนธ์ให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและคุณครูทุกโรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้เข้าไปเก็บข้อมูล ขอขอบคุณครูผู้ประสานงานแต่ละโรงเรียนที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างราบรื่น และขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลมาเขียนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ แบ่งปันข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ถึงกันเสมอ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนครูโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยและเพื่อนทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ รวมถึงทุก ๆ คนในครอบครัวที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาและการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วิษญาพร วโรจนานุรักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
การเก็บข้อมูล	5
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5
การกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง	6
การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	7
การวิเคราะห์ข้อมูล	12
การนำเสนอผลการวิเคราะห์	16
2 การศึกษาวัฒนธรรมแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า	17
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม	17
นิยามและความสำคัญของวัฒนธรรม	17
วัฒนธรรมตรงและวัฒนธรรมอ้อม	19
ประเภทของวัฒนธรรมและเงื่อนไขวัฒนธรรม	20
วัฒนธรรมกับความสุภาพ	23
การศึกษาวัฒนธรรมแนะนำ	29
โครงสร้างของวัฒนธรรมแนะนำ	30
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำ	31
กลวิธีทางภาษาในการแนะนำ	33
3 กลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู	36
กลวิธีหลักในการแนะนำ	36
กลวิธีเสริมการแนะนำ	63
การปรากฏร่วมของกลวิธี	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน กับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	80
ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำ	81
ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	93
สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้าน บริบทในการแนะนำ	106
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
สรุปผลการวิจัย	114
อภิปรายผล	116
ข้อเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	123
ประวัติย่อผู้วิจัย	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคำร้อยละการประเมินความยากง่ายในการให้คำแนะนำของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน	8
2 แสดงการเปรียบเทียบเงื่อนไขวัจนกรรมระหว่างวัจนกรรมแนะนำ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็นและวัจนกรรมให้ความรู้	23
3 แสดงคำร้อยละการกล่าวถ้อยคำแนะนำและการไม่ให้คำแนะนำของกลุ่มตัวอย่าง ...	36
4 แสดงจำนวนความถี่ของการปรากฏถ้อยคำในแต่ละกลวิธีการให้คำแนะนำ	67
5 แสดงความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำกับวัตถุประสงค์	69
6 แสดงค่าความถี่ของการปรากฏจำนวนคำตอบการให้คำแนะนำและไม่ให้คำแนะนำ ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	80
7 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ	82
8 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์ รุ่นสมาร์ตโฟน	85
9 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการ โรงเรียน	86
10 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์	87
11 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน	88
12 แสดงค่าความถี่ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ	92
13 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	94
14 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ตโฟน ในการถ่ายภาพมุมกว้าง	97
15 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องแหล่งซื้อของ	98

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	99
17 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน	100
18 แสดงค่าความถี่ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	105
19 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ของการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำ ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	107
20 แสดงกลวิธีที่พบมากในบริบทใดบริบทหนึ่ง แต่พบน้อยในอีกบริบท และมีค่าการปรากฏกลวิธีในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ แตกต่างกันอย่างชัดเจน	108
21 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำ ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	112

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การให้คำแนะนำถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่มนุษย์ใช้บ่อยที่สุดในชีวิตประจำวัน (Decapua; & Huber. 1995) เพราะเมื่อมนุษย์ประสบปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้ด้วยตนเอง ก็อาจจะขอคำแนะนำจากบุคคลอื่นที่คิดว่ามีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ มากกว่าตน หรือในบางครั้งเมื่อผู้ให้คำแนะนำเห็นว่าการแนะนำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ก็อาจให้คำแนะนำโดยที่ผู้ฟังไม่ได้ขอ

การแนะนำเป็นวัจนกรรมประเภทหนึ่งที่ใช้ภาษาเพื่อป้องกันการกระทำ กล่าวคือ เป็นการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ภาษาเพื่อแสดงเจตนาให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟัง สกอลอนและสกอลอน (Jiang. 2006 อ้างอิงจาก Scollon; & Scollon. 1983) ได้กล่าวไว้ว่าการแนะนำมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ ได้แก่ 1. ระดับความสัมพันธ์และการรับรู้ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับคำแนะนำ (intimacy & basic knowledge about addressee) คือ ผู้ให้คำแนะนำมีความสนิทสนมกับผู้รับคำแนะนำ จึงทราบปัญหาและข้อมูลส่วนตัวของผู้รับคำแนะนำ 2. ความรู้ ความเชี่ยวชาญ (expertise) คือ ผู้ให้คำแนะนำมีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่จะเข้าใจปัญหา และสามารถหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ และ 3. สิทธิหรืออำนาจ (authority) คือ ผู้ให้คำแนะนำมีสิทธิหรืออำนาจในการให้คำแนะนำแก่ผู้รับคำแนะนำได้ โดยสิทธิและอำนาจในความหมายของสกอลอน คือ ความมีอาวุโสมากกว่า หรือการมีสถานภาพที่สูงกว่าของผู้ให้คำแนะนำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าวมีผลต่อรูปแบบและกลวิธีการใช้ภาษาในการแสดงวัจนกรรมแนะนำ เช่นในงานวิจัยของ เจียง (Jiang. 2006) ได้ศึกษากลวิธีการให้คำแนะนำในภาษาอังกฤษ โดยศึกษา 2 บริบทที่แตกต่างกัน คือ บริบทที่ครูให้คำแนะนำนักเรียน และบริบทเพื่อนให้คำแนะนำเพื่อน ซึ่งในบริบทแรก ผู้ให้คำแนะนำมีสถานภาพสูงกว่าผู้รับคำแนะนำ ในขณะที่อีกบริบท ผู้ให้คำแนะนำและผู้รับคำแนะนำมีสถานภาพเท่ากัน ผลการศึกษาพบว่า การให้คำแนะนำของทั้ง 2 บริบท มีกลวิธีการใช้ภาษาแตกต่างกัน เนื่องจากอำนาจ ความเชี่ยวชาญ และความสัมพันธ์ ดังนี้

ในสถานการณ์ที่ครูให้คำแนะนำนักเรียน ครูใช้กริยาสื่อวัจนกรรม คือคำว่า recommend เช่น

“...if you haven't done it yet, I'd really *recommend* you, we do have a career office on campus that has some software, so if you've never done a resume before it's a good place to start.”

เจียงอธิบายว่า การใช้รูปแบบภาษาในการให้คำแนะนำนี้เป็นแบบวัจนกรรมตรง (direct speech act) คือ การกล่าวแนะนำโดยตรง เนื่องจากครูมีอำนาจและความเชี่ยวชาญมากพอที่จะ

สามารถให้คำแนะนำได้ โดยไม่ทำให้นักเรียนเสียหน้า ซึ่งรูปแบบภาษานี้เจียงไม่พบในบริบทเพื่อนให้คำแนะนำเพื่อน

ส่วนในสถานการณ์ที่เพื่อนให้คำแนะนำเพื่อน เจียงพบการใช้รูปประโยคคำสั่ง เช่น “Go to bed now !” เนื่องจากทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพเท่าเทียมกันและมีความสนิทสนมกัน จึงไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาเพื่อรักษาหน้าอีกฝ่าย

นอกจากปัจจัยด้านอำนาจ ความเชี่ยวชาญ และความสนิทสนมแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าความสุภาพก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาในการแสดงวจนกรรมแนะนำ จากการศึกษางานวิจัยของปาริตา สุขประเสริฐ (2552) พบว่าผู้ให้คำแนะนำมักจะเลือกใช้กลวิธีแบบอ้อมมากกว่ากลวิธีแบบตรงในการให้คำแนะนำ เนื่องจากการแนะนำเป็นการสื่อสารที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือละเว้นจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดเห็นของผู้พูด ซึ่งผู้ฟังจะได้รับประโยชน์หรือผลดีจากการแนะนำนั้น ๆ แต่ในบางครั้งผู้ฟังอาจไม่เต็มใจที่จะกระทำการดังกล่าวตามที่ผู้พูดแนะนำ จึงอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกถูกก้าวก่ายความเป็นส่วนตัว ผู้พูดจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีทางภาษาให้เกิดความสุภาพ เพื่อลดหรือเลี่ยงไม่ให้เกิดการก้าวก่ายผู้ฟังมากเกินไป

อย่างไรก็ตาม ลิชี (ปาริตา สุขประเสริฐ. 2552: 1; อ้างอิงจาก Lii-Shih. 1988) ได้กล่าวถึงการให้คำแนะนำในอีกมุมมองหนึ่งว่าการให้คำแนะนำในวัฒนธรรมจีนถือเป็นการกระทำที่แสดงความเป็นมิตร และความเป็นพวกพ้องเดียวกัน เนื่องจากการแสดงความปรารถนาดีแก่ผู้ถูกแนะนำ อีกทั้งยังเป็นการยกย่องผู้ให้คำแนะนำด้วย เพราะโดยปกติผู้ที่มีปัญหามักจะไปขอคำแนะนำจากบุคคลที่คิดว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าตน

หากพิจารณาการให้คำแนะนำในบริบทสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่ให้ความเคารพผู้อาวุโส และให้เกียรติผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าตน (Angkab Palakomkul. 1972) ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจึงมักจะขอคำแนะนำหรือรับฟังคำแนะนำจากผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เช่น ลูกขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ลูกน้องขอคำแนะนำจากหัวหน้า เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากเห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าน่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้นพบว่าในสังคมไทยยังมีสถานการณ์ที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าให้คำแนะนำผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เช่น นักเรียนให้คำแนะนำครู ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องจากระบบการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็น ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป โดยนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น ปัจจุบันนักเรียนจึงกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้นกว่าในอดีต (ปวีณา วัชรสุวรรณ. 2547: 299)

เมื่อผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการที่ครูจะขอคำแนะนำจากนักเรียน ได้แก่ ความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ของนักเรียน ในขณะที่ปัจจัยสำคัญที่นักเรียนคำนึงถึงในการให้คำแนะนำครู คือ ความรู้หรือความเชี่ยวชาญของตน สถานภาพของตนที่ต่ำกว่าของครู ความสนิทสนมกับครู และสถานการณ์ในการแนะนำ จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าครูจะให้คำแนะนำนั้น จะคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าให้คำแนะนำผู้ที่มีสถานภาพ

สูงกว่าน่าจะกระทำไต่ยาก เพราะอาจเป็นการก้าวท้าวหรือเป็นการแสดงว่าตนมีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่า ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ขัดต่อค่านิยมในสังคมไทยที่ผู้มีสถานภาพต่ำกว่าควรให้ความเคารพยกย่องผู้มีสถานภาพสูงกว่า

นอกจากนี้ ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงวัจนกรรมของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันในประเทศไทย พบว่ามีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมต่าง ๆ ไว้มากหลาย เช่น กลวิธีการกล่าวแย้ง (ปวีณา วัชรสุวรรณ. 2547) กลวิธีการบอกเลิกสัญญา (เพชรภรณ์ เอมอักษร. 2550) และกลวิธีแสดงความผิดหวัง (อรวิ บุญนาค. 2550) เป็นต้น ซึ่งวัจนกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นวัจนกรรมที่อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังมีผลต่อการใช้ภาษาในการแสดงวัจนกรรม โดยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามักจะใช้กลวิธีแบบอ้อมในการกล่าววัจนกรรมกับผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า เพื่อลดหรือเลี่ยงการสร้าง ความไม่พอใจให้กับผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น

“คุณครูคะ วิทยากรท่านนั้นชื่อ...ไม่ใช่หรือคะ หรือว่าหนูจำผิด”

จากตัวอย่าง เป็นการกล่าวแย้งของนักเรียนเมื่อครูอ่านชื่อวิทยากรผิด โดยผู้พูดใช้กลวิธีแบบอ้อม คือ การแสดงความลังเลใจ ไม่แน่ใจ (ปวีณา วัชรสุวรรณ. 2547: 51)

“ขอโทษนะคะอาจารย์ หนูต้องไปสอบพรุ่งนี้ เดี่ยวหนูจะหาคนมาช่วยยกนะคะ”

จากตัวอย่าง เป็นการแสดงวัจนกรรมของนักเรียนเมื่อไม่สามารถกระทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับอาจารย์ได้ โดยผู้พูดใช้กลวิธีการขอโทษในการบอกเลิกสัญญา (เพชรภรณ์ เอมอักษร. 2550: 35)

จะเห็นว่าในการแสดงวัจนกรรมดังกล่าว ผู้พูดจะใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสุภาพมากขึ้น อีกทั้งเพื่อแสดงความนอบน้อมและให้ความเคารพผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าด้วย แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้มีภาษาเลือกใช้ภาษาที่หลากหลาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงวัจนกรรมของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าสถานภาพเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าจะทำให้ผู้มีสถานภาพต่ำกว่าใช้ภาษาในการแสดงวัจนกรรมต่อผู้มีสถานภาพสูงกว่าด้วยกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งการแนะนำก็ถือเป็นวัจนกรรมหนึ่งที่น่าจะทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจหรือเป็นการก้าวท้าวความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังได้ ดังนั้นจึงน่าสนใจศึกษาว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะมีกลวิธีทางภาษาอย่างไรในการให้คำแนะนำผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันแล้ว แต่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาร่วมกับการแนะนำ ได้แก่ บริบทในการขอคำแนะนำและไม่ได้ขอคำแนะนำ ซึ่งยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพร่วมกับปัจจัยด้าน

บริบทดังกล่าวอย่างชัดเจน ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับบริบทด้านการขอคำแนะนำและไม่ขอคำแนะนำของเตอร์คาปัวร์และดันแฮม (Decapua; & Dunham. 1993) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำของคนอเมริกัน พบว่าในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ การให้คำแนะนำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ขอคำแนะนำเชื่อว่าผู้ให้คำแนะนำมีความรู้และความเชี่ยวชาญมากกว่าตน ส่วนบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ มักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้คำแนะนำเชื่อว่าตนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือสนิทสนมกับผู้ฟังมากพอที่จะให้คำแนะนำได้ แต่หากผู้ฟังไม่ได้คิดเช่นนั้น ก็อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจได้

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่านักเรียนเลือกที่จะกล่าวให้คำแนะนำครู เมื่อครูขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เนื่องจากเมื่อครูขอคำแนะนำ นักเรียนจะรู้สึกว่ามีสิทธิในการให้คำแนะนำครูตามที่ครูต้องการ และกล่าวที่จะให้คำแนะนำครูมากกว่ากรณีที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เนื่องจากในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนจะรู้สึกว่าการให้คำแนะนำนั้นอาจจะเป็นการก้าวก่าย หรือเกรงว่าจะเป็นการอวดรู้ หรือสร้างความไม่พอใจแก่ครูได้

ทั้งปัจจัยด้านสถานภาพของนักเรียนในสังคมไทย และปัจจัยด้านการขอแนะนำและไม่ได้ขอแนะนำดังที่กล่าวมาข้างต้น หากนำมาเป็นปัจจัยในการศึกษาการแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า จะทำให้ทราบและเข้าใจปรากฏการณ์การใช้ภาษาที่เป็นลักษณะหนึ่งของสังคมไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำกับกลวิธีทางภาษาในการแนะนำของนักเรียนในสังคมไทย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยนี้จะทำให้เข้าใจกลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำแก่ครู โดยศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพและปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ผลการวิจัยยังสามารถสะท้อนลักษณะของสังคมไทยด้านสถานภาพระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งอาจทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูในสังคมไทยปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขต

กรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามแบบเติมเต็มคำตอบ (Discourse Completion Test)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัจนกรรมแนะนำ (speech act) หมายถึง การที่ผู้พูดเสนอให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด ซึ่งผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ตามเงื่อนไขวัจนกรรมแนะนำ (ทรงธรรม อินทจักร. 2550: 58) ดังนี้

(1) เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ: เป็นกล่าวถึงการกระทำของผู้ฟังในอนาคต
(2) เงื่อนไขเตรียมการ: การกระทำได้กล่าวให้ผู้ฟัง ผู้ฟังต้องไม่ตั้งใจไว้อยู่ก่อนแล้วว่าจะทำสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ

(3) เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นจริง ๆ

(4) เงื่อนไขความครบถ้วน: ถือเป็นการกระทำที่ให้ผู้ฟัง

2. ถ้อยคำ (utterance) หมายถึง ส่วนหนึ่งของการพูดของผู้พูดคนหนึ่ง และเป็นส่วนที่อยู่ระหว่างจังหวะหยุดในการพูดนั้น (Hurford & Heasley. 1983)

3. กลวิธีทางภาษา หมายถึง วิธีการใช้ภาษาที่ปรากฏในวัจนกรรมแนะนำของนักเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแนะนำ

4. กลวิธีหลักในการแนะนำ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่นักเรียนใช้เพื่อแสดงเจตนาแนะนำให้ครูทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อประโยชน์ของครู

5. กลวิธีเสริมการแนะนำ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้แสดงเจตนาแนะนำ แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแนะนำ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล กำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างและสำรวจสถานการณ์การให้คำแนะนำที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง จากนั้นจึงจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และนำเครื่องมือที่จัดทำขึ้นไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาพฤติกรรมการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า โดยเลือกศึกษาการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู เหตุที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเนื่องจากในสังคมไทย นักเรียนมีสถานภาพต่ำกว่าครูอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ครูมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่านักเรียน เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ อบรมสั่งสอนศีลธรรมจรรยาให้แก่ นักเรียน

จึงถือว่าเป็นผู้มีพระคุณ นักเรียนจึงให้ความเคารพและเชื่อฟัง ประกอบกับในปัจจุบันระบบการศึกษาเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงความคิดเห็น ดังนั้นนักเรียนจึงมีโอกาสดูแลแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูได้มากกว่าในอดีต จึงทำให้มีปฏิสัมพันธ์กันมากกว่าคู่สนทนาที่มีสถานภาพต่างกันอื่น ๆ เช่น ลูกจ้างกับนายจ้าง พระสงฆ์กับฆราวาส เป็นต้น (ปวีณา วัชรสุวรรณ. 2547) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ในการศึกษาทวิวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเป็นนักเรียนในระดับชั้นสูงสุดของมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งน่าจะมีความสามารถทางความคิดและการแสดงความคิดเห็นมากกว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อีกทั้งเป็นช่วงวัยที่มีความเจริญเติบโตด้านความคิดและสติปัญญาอย่างเต็มที่ สามารถแสดงความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2556) จึงสามารถเข้าใจคำถามและสามารถตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

1.2 การกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 50,429 คน¹ ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ William Gemmell Cochran (1953) ดังนี้

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{E^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

โดย n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดประชากร

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (สัดส่วน 30% หรือ 0.30)

Z คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในงานวิจัยนี้กำหนดค่าความเชื่อมั่น 90%

เท่ากับ 1.65

E คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

เมื่อกำหนดตามสูตรแล้ว จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 227 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ใกล้เคียงกับค่าที่คำนวณได้ คือ 250 คน

¹ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ณ เดือนพฤษภาคม 2559

จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับภาค จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 50 คน โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเป็นทั้งนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กระจาย ครอบคลุมปัจจัยด้านเพศและประเภทของโรงเรียน

1.3 การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการใช้ภาษาของคนในสังคมหนึ่ง ๆ นั้น ถึงแม้ว่าการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงจะได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติที่สุด แต่อุปสรรคของการเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้ คือ อาจต้องใช้เวลามาก อีกทั้งการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง อาจไม่สามารถควบคุมตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ต้องการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ากรณีศึกษาให้นักเรียนให้คำแนะนำครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ซึ่งการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงอาจต้องใช้เวลามาก และควบคุมตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่เรียกว่า Discourse Completion Test (DCT) ซึ่งได้รับการยอมรับในสาขาวิชาจิตวิทยาปฏิบัติศาสตร์ว่าเหมาะสมที่จะใช้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการแสดงวัจนกรรม (จิรรัตน์ เพชรรัตน์โมรา. 2544)

ในการสร้างแบบสอบถามได้เริ่มดำเนินการสำรวจสถานการณ์การให้คำแนะนำโดยสอบถามจากประสบการณ์ของผู้บอกภาษาที่มีสถานภาพเป็นครู จำนวน 50 คน และนักเรียนจำนวน 50 คน จากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกสถานการณ์ที่ครูและนักเรียนตอบตรงกันและเป็นประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริง จำนวน 10 สถานการณ์ ได้แก่

- สถานการณ์ที่ 1 ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน
- สถานการณ์ที่ 2 ให้คำแนะนำเรื่องการดูแลเพื่อนร่วมชั้นเรียน
- สถานการณ์ที่ 3 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน
- สถานการณ์ที่ 4 ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์
- สถานการณ์ที่ 5 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผั่งที่นั่งในห้องเรียน
- สถานการณ์ที่ 6 ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ตโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง
- สถานการณ์ที่ 7 ให้คำแนะนำเรื่องรูปแบบ/วิธีการสอนของครู
- สถานการณ์ที่ 8 ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ
- สถานการณ์ที่ 9 ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
- สถานการณ์ที่ 10 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน

จากนั้นนำสถานการณ์ทั้ง 10 สถานการณ์ไปสำรวจระดับความยากง่ายในการให้คำแนะนำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความยากง่ายในการให้คำแนะนำไว้ 5 ระดับ ได้แก่

- ระดับที่ 5 หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูได้ยากมาก
- ระดับที่ 4 หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูได้ยาก
- ระดับที่ 3 หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูได้ง่ายปานกลาง
- ระดับที่ 2 หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูได้ง่าย
- ระดับที่ 1 หมายถึง เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูได้ง่ายมาก

ได้ผลการสำรวจ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าร้อยละการประเมินความยากง่ายในการให้คำแนะนำของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

สถานการณ์ที่	ให้คำแนะนำได้ง่ายมาก	ให้คำแนะนำได้ง่าย	ให้คำแนะนำได้ง่ายปานกลาง	ให้คำแนะนำได้ยาก	ให้คำแนะนำได้ยากมาก
	1	2	3	4	5
1	21.6%	35.3%	15.7%	11.8%	15.7%
2	11.8%	9.8%	27.5%	29.4%	21.6%
3	25.5%	31.4%	19.6%	15.7%	7.8%
4	9.8%	27.5%	27.5% ²	23.5%	11.8%
5	21.6%	23.5%	21.6%	15.7%	17.6%
6	27.5%	21.6%	17.6%	21.6%	11.8%
7	7.8%	15.7%	21.6%	33.3%	21.6%
8	17.6%	35.3%	13.7%	17.6%	15.7%
9	17.6%	29.4%	21.6%	19.6%	11.8%
10	17.6%	23.5%	29.4%	21.6%	7.8%

ในงานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการให้คำแนะนำของนักเรียน ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเฉพาะสถานการณ์ที่มีระดับการประเมินจากกลุ่มตัวอย่างว่าสามารถให้คำแนะนำได้ง่ายมาก – ย่างปานกลาง

² ในสถานการณ์ที่ 4 มีค่าร้อยละการประเมินความยากง่ายในการให้คำแนะนำเท่ากัน คือ 27.5% ที่ระดับง่ายและง่ายปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ผู้วิจัยต้องการ ผู้วิจัยจึงเลือกสถานการณ์นี้ด้วย

กลาง เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างจะมีโอกาสให้คำแนะนำได้ และผู้วิจัยจะไม่นำสถานการณ์ที่มีระดับการประเมินว่าให้คำแนะนำได้ยาก – ยากที่สุด มาเป็นสถานการณ์ในแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะเลือกไม่คำแนะนำ โดยจากตารางจะเห็นว่าค่าร้อยละที่มากที่สุดจากการประเมินในระดับง่ายมาก – ง่ายปานกลาง (ระดับ 1–3) มีจำนวน 8 สถานการณ์ ได้แก่

- สถานการณ์ที่ 1 ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์ในโทรศัพท์มือถือ
- สถานการณ์ที่ 2 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดการกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน
- สถานการณ์ที่ 3 ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์
- สถานการณ์ที่ 4 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน
- สถานการณ์ที่ 5 ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง
- สถานการณ์ที่ 6 ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ
- สถานการณ์ที่ 7 ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
- สถานการณ์ที่ 8 ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน

จากนั้นนำสถานการณ์มาจัดแบ่งตามปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ โดยอ้างอิงจากข้อมูลสถานการณ์การให้คำแนะนำของครูและนักเรียนที่ได้สำรวจไว้เบื้องต้น เรื่องสถานการณ์ที่ครูมักจะขอคำแนะนำจากนักเรียน ซึ่งได้แก่ สถานการณ์ที่ 1 – 4 และสถานการณ์ที่นักเรียนมักจะให้คำแนะนำครูโดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ได้แก่ สถานการณ์ที่ 5 – 8

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดปัจจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพ ดังนั้นจึงกำหนดให้สถานการณ์ในแบบสอบถามเป็นสถานการณ์สมมติที่นักเรียนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ และมีความสนิทสนมกับครู ซึ่งความสนิทสนมในที่นี้หมายถึง การที่นักเรียนมีความคุ้นเคยหรือใกล้ชิดกับครู เพื่อควบคุมตัวแปรด้านความรู้ความเชี่ยวชาญและความสนิทสนม

สถานการณ์ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

สถานการณ์ที่ 1

ครูของท่านชื่อโทรศัพท์มือถือมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ครูของท่านทราบเพียงว่าแอปพลิเคชันที่คนทั่วไปนิยมใช้ คือ ไลน์ (Line) เมสเซนเจอร์ (Messenger) และวอทส์แอป (WhatsApp) แต่เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ครูของท่านจึงไม่ค่อยทราบจุดเด่นของแอปพลิเคชันเหล่านี้เท่าใดนัก และตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเลือกใช้แอปพลิเคชันใด ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่าน เนื่องจากเห็นว่าท่านใช้โทรศัพท์มือถือเป็นประจำและใช้แอปพลิเคชันหลายประเภท ซึ่งท่านคิดว่าแอปพลิเคชันไลน์ (Line) น่าจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่คนส่วนใหญ่เลือกใช้มากที่สุด

อีกทั้งยังใช้งานได้ง่าย สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก เมื่อครูมาขอคำแนะนำจากท่าน ท่านจะทำอย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

ครูของนิดาได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมบนเวทีในวันงานนิทรรศการโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักเรียนมาเข้าร่วมงานได้เป็นจำนวนมาก ครูพยายามคิดกิจกรรมอย่างหลากหลาย แต่ยังไม่แน่ใจว่ากิจกรรมใดบ้างที่นักเรียนจะสนใจ ครูเห็นว่านิดาเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่เคยชมกิจกรรมวันงานนิทรรศการเป็นประจำทุกปี ครูจึงมาขอคำแนะนำจากนิดา ซึ่งนิดาคิดว่ากิจกรรมไต่เวที เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและได้ความรู้ อีกทั้งเพื่อน ๆ ก็ให้ความสนใจอย่างมาก หากท่านเป็นนิดา ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

ครูของธนาต้องการนำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์มาใช้เป็นสื่อการสอน แต่ไม่สามารถหาซื้อแผ่น DVD เรื่องที่ต้องการได้ จึงมาขอคำแนะนำจากธนา เนื่องจากคุณพ่อของธนาเป็นนักสะสมภาพยนตร์ประวัติศาสตร์จากหลายประเทศ ธนาทราบว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย แต่สามารถหาซื้อได้จากเว็บไซต์ขายของออนไลน์ต่างประเทศ หากท่านเป็นธนา ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

ครูของท่านต้องการจัดที่นั่งในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อน โดยได้ลองจัดผังที่นั่งหลายวิธี แต่นักเรียนที่เรียนอ่อนก็ยังไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่านซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง ท่านคิดว่าหากจัดให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับเพื่อนที่เรียนเก่ง น่าจะช่วยพัฒนาเพื่อนที่เรียนอ่อนได้ ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

สถานการณ์ 5

ในขณะที่ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษา ท่านเห็นครูพยายามถ่ายภาพสถานที่สำคัญด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ก็ไม่สามารถเก็บภาพได้หมด เนื่องจากสถานที่แห่งนั้นมีขนาดกว้างใหญ่ ครูของท่านพยายามเดินหาดำแหน่งเพื่อถ่ายภาพอยู่หลายครั้ง เมื่อท่านสังเกตเห็นโทรศัพท์ของครู จึงทราบว่าเป็นโทรศัพท์รุ่นเดียวกันกับของท่าน ซึ่งสามารถถ่ายภาพในมุมกว้างแบบพาโนรามาได้ ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ 6

ท่านเห็นว่าครูต้องการซื้อกระดาษสี เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน แต่มีปัญหาวายังหาร้านไม่ได้ ซึ่งท่านทราบว่ามีย่านจำหน่ายอุปกรณ์การเรียนในราคาย่อมเยา เพราะท่านเป็นลูกค้าประจำของร้านนี้ และหากซื้อเป็นจำนวนมาก ก็จะซื้อได้ในราคาที่ถูกลงอีกด้วย ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ 7

ภาคินเห็นครูกำลังอ่านหนังสือท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการพูดคุยทำให้ภาคินทราบว่าครูกำลังจะเดินทางไปเที่ยวที่จังหวัดตรังกับครอบครัวในช่วงปิดภาคเรียน และกำลังสืบค้นร้านอาหารที่อยู่ใกล้กับที่พัก แต่ในหนังสือท่องเที่ยวกลับไม่มีระบุร้านอาหารที่อยู่ใกล้ตำแหน่งที่พักของครู ภาคินเป็นคนจังหวัดตรัง และพอจะทราบว่าร้านอาหารใดแห่งหนึ่งที่จะรู้จักกันในหมู่นักท่องเที่ยว ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากที่พักของครูมากนัก หากท่านเป็นภาคิน ท่านจะอย่างไร

สถานการณ์ที่ 8

เพื่อนในชั้นเรียนคนหนึ่งของเพลงพินมักหนีเวรทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียนเป็นประจำ เพลงพินเห็นครูอบรมตักเตือนเพื่อนหลายครั้ง ก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเพื่อนได้ เพลงพินทราบว่าสาเหตุที่เพื่อนคนดังกล่าวหนีเวร ไม่ใช่เพราะไม่อยากทำเวร แต่เป็นเพราะอยากรีบกลับไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนกลุ่มเดียวกัน เพลงพินคิดว่าหากครูเปลี่ยนตารางเวรโดยให้เพื่อนคนดังกล่าวได้ทำเวรในวันเดียวกับเพื่อนสนิท ก็อาจจะแก้ปัญหาการหนีเวรของเพื่อนได้ หากท่านเป็นเพลงพินท่านจะอย่างไร

จากนั้น จึงนำสถานการณ์สมมติมาสร้างเป็นแบบสอบถาม และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ พิจารณาตรวจแก้ไขข้อมูลสถานการณ์และรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นนำมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และเหมาะสมเพื่อนำไปเก็บข้อมูล ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

สถานการณ์ที่ 1

ครูของท่านซื้อโทรศัพท์สมาร์ทโฟนมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ครูของท่านทราบเพียงว่าแอปพลิเคชันที่คนทั่วไปนิยมใช้ คือ ไลน์ (Line) เมสเซนเจอร์ (Messenger) และวอทส์แอป (WhatsApp) แต่เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ครูของท่านจึงไม่ค่อยทราบจุดเด่นของแอปพลิเคชันเหล่านี้เท่าใดนัก และตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะใช้แอปพลิเคชันใด ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่าน เนื่องจากเห็นว่าท่านใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเป็นประจำและใช้แอปพลิเคชันหลายประเภท ซึ่งท่านคิดว่าแอปพลิเคชันไลน์ (Line) น่าจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่คนส่วนใหญ่เลือกใช้มากที่สุด อีกทั้งยังใช้งานได้ง่าย สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก เมื่อครูมาขอคำแนะนำจากท่าน ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีสถานการณ์ จำนวนทั้งสิ้น 8 สถานการณ์ ผู้วิจัยเริ่มจากการแจกแบบสอบถาม และชี้แจงการตอบแบบสอบถาม แก่กลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นว่า ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสมมติว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับ ตนเอง หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกให้คำแนะนำแก่ครู ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถ้อยคำที่จะ กล่าวแนะนำลงไป และระบุเหตุผลที่ให้คำแนะนำ หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกไม่ให้คำแนะนำ ให้ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำด้วย เพื่อที่ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ว่าเหตุผลนั้น เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสถานภาพหรือปัจจัยด้านครูขอคำแนะนำหรือไม่ได้ขอคำแนะนำหรือไม่ อย่างไร เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบทันที เมื่อพบปัญหา ผู้วิจัยจะใช้วิธีสอบถามเพิ่มเติมและจดบันทึกไว้ จากนั้นจะนำคำตอบที่ได้มาคัดเลือกและจัดระเบียบ ข้อมูล เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู มี ลำดับในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 การรวบรวมและจัดกลุ่มข้อมูล

ข้อมูลคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 250 คน จำแนกเป็น คำตอบในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ 4 สถานการณ์ รวม 1,000 คำตอบ และในบริบทที่ไม่มีการขอ คำแนะนำ 4 สถานการณ์ รวม 1,000 คำตอบ รวมคำตอบจากแบบสอบถามทั้งสิ้น 2,000 คำตอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบ “ให้คำแนะนำ” หรือ “ไม่ให้คำแนะนำ” ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล ส่วนที่เป็นเหตุผลของการเลือกคำตอบดังกล่าวด้วย เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำ

1) เมื่อได้คำตอบดังกล่าวข้างต้นแล้วจะนำมาวิเคราะห์ โดยจัดระเบียบข้อมูลลง ในตารางแยกเป็นสถานการณ์ ดังตาราง

ตัวอย่าง ตารางการเก็บข้อมูลการให้คำแนะนำของนักเรียน ในสถานการณ์ที่ 1

ผู้ พูด คน ที่	ผู้พูดเลือกกล่าว ถ้อยคำแนะนำ	เหตุผลที่ให้ คำแนะนำ	ผู้พูดเลือกไม่ให้ คำแนะนำ	เหตุผลที่ไม่ให้ คำแนะนำ
1				
59				
114				
187				
250				

2) เมื่อจัดระเบียบข้อมูลตามข้อ 1) แล้ว จะนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์จำแนกประเภทคำตอบ และนำความถี่มาคิดเป็นร้อยละ โดย

- กรณีที่กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบ “ให้คำแนะนำ โดยกล่าวว่า...”

ผู้วิจัยจะจัดให้เป็นคำตอบที่มีการให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีทางภาษา

- กรณีที่กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบ “ไม่ให้คำแนะนำ”

ผู้วิจัยจะจัดให้เป็นคำตอบที่ไม่ให้คำแนะนำ

จากนั้นบันทึกลงในตาราง

ตัวอย่าง ตารางแสดงความถี่ของการกล่าวให้คำแนะนำและไม่ให้คำแนะนำ

การให้คำแนะนำและไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน					
บริบทใน การแนะนำ	สถานการณ์ที่	กล่าวให้คำแนะนำ		ไม่ให้คำแนะนำ	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
บริบท ที่ครูขอ คำแนะนำ	1				
	2				
	3				
	4				
บริบทที่ครู ไม่ได้ขอ คำแนะนำ	5				
	6				
	7				
	8				

2.2 การวิเคราะห์กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน

ในการวิเคราะห์กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน จะนำคำตอบของนักเรียนมาวิเคราะห์จำแนกเป็นถ้อยคำ โดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกถ้อยคำ ประกอบด้วย

1. การเว้นวรรคของผู้ตอบแบบสอบถาม แทนความเจียบระหว่างถ้อยคำ
2. เนื้อหาที่สมบูรณ์ของถ้อยคำ (utterance) ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง ภาพประกอบการตอบแบบสอบถามของนักเรียน

สถานการณ์ที่ 1

ครูของท่านซื้อโทรศัพท์มือถือมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ครูของท่านทราบเพียงว่าแอปพลิเคชันที่คนทั่วไปนิยมใช้ คือ ไลน์ (Line) เมสเซนเจอร์ (Messenger) และวอตส์แอป (WhatsApp) แต่เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ครูของท่านจึงไม่ค่อยทราบจุดเด่นของแอปพลิเคชันเหล่านี้เท่าใดนัก และตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเลือกใช้แอปพลิเคชันใด ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่าน เนื่องจากเห็นว่าท่านใช้โทรศัพท์มือถือเป็นประจำและใช้แอปพลิเคชันหลายประเภท ซึ่งท่านคิดว่าแอปพลิเคชันไลน์ (Line) น่าจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่คนส่วนใหญ่เลือกใช้มากที่สุด อีกทั้งยังใช้งานได้ง่าย สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก เมื่อครูมาขอคำแนะนำจากท่าน ท่านจะอย่างไร

☒ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า ครูคะ โหลดแอปไลน์มาใช้ไหมคะ แอปเดียวก็สื่อสารได้ดีแล้วค่ะ

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ ครูมาขอคำแนะนำ และเราก็ควรช่วยกันหน่อย

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

จากตัวอย่างคำตอบ “ครูคะ โหลดแอปไลน์มาใช้ไหมคะ แอปเดียวก็สื่อสารได้ดีแล้วค่ะ” เมื่อพิจารณาการเว้นวรรคของคำตอบ และเนื้อหาที่สมบูรณ์ของถ้อยคำแล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 3 ถ้อยคำ คือ

- ครูคะ
- โหลดแอปไลน์มาใช้ไหมคะ
- แอปเดียวก็สื่อสารได้ดีแล้วค่ะ

เมื่อผู้วิจัยแบ่งคำตอบเป็นถ้อยคำแล้ว จึงนำแต่ละถ้อยคำมาพิจารณาว่าเป็นกลวิธีใดในการให้คำแนะนำ โดยใช้แนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ คือ พิจารณาทั้งรูปภาษาและเนื้อหาในวัจนกรรม จากตัวอย่างสามารถวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาได้ดังนี้

1. กลวิธีการใช้คำเรียก

จากตัวอย่าง คำว่า “ครูคะ” ซึ่งประกอบด้วยคำเรียกขานเพื่อให้ครูหันมาสนใจ และใช้คำลงท้าย เนื่องจากผู้พูดกล่าวถ้อยคำกับครูซึ่งเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า จึงใช้คำลงท้ายประกอบการเรียกขาน เพื่อให้เกิดความสุภาพ กลวิธีการใช้คำเรียกนี้จัดเป็นกลวิธีเสริมการแนะนำ เนื่องจากไม่ได้มีเนื้อความที่เกี่ยวกับสิ่งที่แนะนำ แต่เป็นการใช้ถ้อยคำเพื่อให้คำแนะนำสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม

จากตัวอย่างข้อความ “โหลดแอปไลน์มาใช้ไหมคะ” เป็นการใช้รูปประโยคคำถาม ซึ่งปรากฏคำแสดงการถาม คือ “ไหม” ตามด้วยคำลงท้าย “คะ” เพื่อให้เกิดความสุภาพ

3. กลวิธีการให้เหตุผล

จากตัวอย่างข้อความ “แอปเดียวก็สื่อสารได้ดีแล้วค่ะ” เป็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงเหตุผลที่ผู้ฟังควรจะเลือกใช้แอปพลิเคชันไลน์ตามคำแนะนำ โดยผู้พูดต้องการชี้แจงให้ผู้ฟังทราบถึงข้อดีของการใช้แอปพลิเคชันไลน์ว่าสามารถใช้สื่อสารได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยจะนับค่าความถี่ของถ้อยคำตามจำนวนครั้งที่ปรากฏถ้อยคำ และพิจารณา กลวิธีการใช้ภาษาในแต่ละถ้อยคำ จากนั้นจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งเป็นกลวิธีหลักในการให้คำแนะนำ กลวิธีเสริมการแนะนำ และการปรากฏร่วมของกลวิธี ตามลำดับ

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์กลวิธีการให้คำแนะนำ ในข้อ 2.2 มาพิจารณาความถี่ของการใช้ถ้อยคำที่แสดงกลวิธีในการให้คำแนะนำ โดยแบ่งเป็นสถานการณ์ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ และบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ แล้วบันทึกผลในตาราง

ตัวอย่าง ตารางการเปรียบเทียบกลวิธีการให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

กลวิธีการให้คำแนะนำ	บริบทที่ครูขอคำแนะนำ		บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลักในการแนะนำ						
กลวิธีเสริมการแนะนำ						

ผลที่ได้ จะนำไปใช้เปรียบเทียบว่าสถานการณ์ในบริบทที่แตกต่างกัน นักเรียนเลือกที่จะกล่าวให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงเรียบเรียงและนำเสนอผลการวิเคราะห์ ตามลำดับ ดังนี้

3.1 กลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู

3.1.1 กลวิธีหลักในการแนะนำ

3.1.2 กลวิธีเสริมการแนะนำ

3.1.3 การปรากฏร่วมของกลวิธี

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ

3.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

3.2.3 สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ

บทที่ 2

การศึกษาวัจนกรรมแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม
 - 1.1 นิยามและความสำคัญของวัจนกรรม
 - 1.2 วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม
 - 1.3 ประเภทของวัจนกรรมและเงื่อนไขวัจนกรรม
 - 1.4 วัจนกรรมกับความสุภาพ
2. การศึกษาวัจนกรรมแนะนำ
 - 2.1 โครงสร้างของวัจนกรรมแนะนำ
 - 2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำ
 - 2.3 กลวิธีทางภาษาในการแนะนำ

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม

1.1 นิยามและความสำคัญของวัจนกรรม

ออสติน (Austin, 1962) และเซอรัล (Searle, 1976) เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดเรื่องวัจนกรรม ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนักภาษาศาสตร์ และมีผู้นำแนวคิดเรื่องวัจนกรรมมาใช้ในการศึกษาจำนวนมาก ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ออสติน (Austin, 1962 อ้างอิงจาก กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธมภ์; และธีรณัฐ โชคสุวณิช. 2551: 94) นักภาษาศาสตร์ ได้ศึกษาการใช้ภาษาตามธรรมชาติของมนุษย์ และกล่าวว่าผู้พูดไม่ได้ใช้ภาษาเพียงเพื่อสื่อความ แต่ยังใช้เพื่อกระทำการสิ่งต่าง ๆ ด้วย โดยออสตินแบ่งถ้อยคำออกเป็น 2 ประเภท คือ ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ (constatives) และถ้อยคำบ่งการกระทำ (performatives) ถ้อยคำทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน คือ

1) ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ สามารถตัดสินค่าความจริงเท็จได้ เช่น เมื่อมีผู้กล่าวถ้อยคำว่า “เขากำลังวิ่ง” หากบุคคลที่ผู้พูดกล่าวถึงกำลังวิ่งจริง ข้อความนั้นก็จะเป็นความจริง

2) ถ้อยคำบ่งการกระทำ ไม่สามารถตัดสินค่าความจริงเท็จได้ แต่การกล่าวถ้อยคำถือเป็นการกระทำอย่างหนึ่ง เช่น “ฉันขอโทษ” เป็นการที่ผู้พูดซึ่งกระทำผิดพูดคำว่าขอโทษและได้รับการให้อภัย

จากแนวคิดเรื่องถ้อยคำของออสติน จึงกล่าวได้ว่าถ้อยคำทุกถ้อยคำไม่เพียงแต่บอกถึงข้อความที่อ้างถึง แต่ยังใช้เพื่อแสดงการกระทำ ซึ่งถ้อยคำบ่งการกระทำนี้ เรียกว่า วัจนกรรม

ออสตินยังชี้ให้เห็นว่า ในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้งประกอบด้วยการกระทำ 3 ประเภท ได้แก่

1. การกล่าวถ้อยคำ (locutionary act) โดยความหมายของถ้อยคำเกิดจากความหมายตามรูปภาษา เช่น “ฉันเสียใจ” ความหมายของถ้อยคำนี้เกิดจากคำสรรพนาม ฉัน และคำกริยา เสียใจ รวมกัน

2. การสื่อเจตนาของถ้อยคำ (illocutionary act) ในการกล่าวถ้อยคำนอกจากจะสื่อความหมายตามรูปภาษาแล้ว ผู้พูดยังสื่อเจตนาของตนไปยังผู้ฟังด้วย ซึ่งเจตนาเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการแสดงวจนกรรม เช่น ถ้อยคำว่า “ฉันเสียใจ” ผู้พูดแสดงเจตนาขอโทษ

3. การแสดงผลของถ้อยคำหรือวจนผล (perlocutionary act) ในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้งจะส่งผลบางอย่างกับผู้ฟังด้วย เช่น เมื่อมีผู้กล่าวว่า “ร้อนจัง” ก็มีคนเดินไปเปิดเครื่องปรับอากาศ

นอกจากนี้ ออสติน (Austin, 1962 อ้างอิงจาก ฐฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555: 21) ยังอธิบายว่าการกล่าวถ้อยคำเพื่อกระทำบางอย่างจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่เรียกว่าเงื่อนไขวจนกรรม 3 ประการ ดังนี้

1. การกล่าวถ้อยคำแสดงการกระทำต้องเป็นไปตามกระบวนการที่ถือปฏิบัติกัน ในบริบทที่เหมาะสม

2. กระบวนการกล่าวถ้อยคำต้องเป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

3. บุคคลที่ร่วมในกระบวนการจะต้องมีความคิด ความรู้สึก และความตั้งใจจริงสอดคล้องกับกระบวนการ และหากกระบวนการกล่าวถ้อยคำนั้นต้องมีผลตามมา การกระทำในส่วนที่เป็นผลก็ต้องเกิดขึ้น

ตัวอย่างเช่น การกล่าวถ้อยคำว่า “ข้าพเจ้าขอประกาศว่านายกฤษฎและนางดีได้เป็นสามีภรรยากันโดยสมบูรณ์” ถ้อยคำนี้ผู้พูดแสดงเจตนาประกาศ ซึ่งการประกาศนี้จะสมบูรณ์ได้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขวจนกรรมทั้ง 3 ประการข้างต้น คือ เป็นกระบวนการที่ถือปฏิบัติกัน ในที่นี้คือการประกาศในพิธีแต่งงานตามหลักศาสนาคริสต์ ผู้ประกาศจะต้องเป็นบาทหลวงที่ทำพิธี และต้องใช้คำที่ถูกต้องตามแบบแผน หลังจากประกาศแล้วนายกฤษฎและนางดีเป็นสามีภรรยากันอย่างถูกต้อง ซึ่งหากการกล่าวถ้อยคำดังกล่าวไม่เป็นไปตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง การกระทำนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม ออสตินพบว่ามนุษย์ก็มีการใช้ภาษาที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข กล่าวคือ การกล่าวถ้อยคำที่รูปภาษาไม่ตรงกับเจตนา เช่น “เรอนาสงสารจริง ๆ” แต่ผู้พูดไม่ได้รู้สึกสงสารแต่อย่างใด ออสตินเรียกถ้อยคำลักษณะนี้ว่าเป็นถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม เพราะถ้อยคำที่กล่าวไม่สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก

ออสตินได้แบ่งถ้อยคำแบ่งการกระทำออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ถ้อยคำแบ่งการกระทำอย่างชัดเจน (primary/explicit performative) คือ ถ้อยคำที่มีกริยาแสดงวจนกรรมปรากฏอยู่ และแสดงให้เห็นชัดว่าผู้ส่งสารต้องการแสดงการกระทำอะไร เช่น “ห้ามหยิบของออกจากโต๊ะ” คำว่า ห้าม แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถ้อยคำนี้เป็นคำสั่ง เป็นต้น หรือ “เรา

สัญญาว่าจะกลับมาให้เร็วที่สุด” คำว่า สัญญา แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถ้อยคำนี้เป็นถ้อยคำผูกมัด การกระทำหรือรับปากว่าจะทำ

2. ถ้อยคำบ่งการกระทำอย่างไม่ชัดเจน (secondary/implicit performative) คือ ถ้อยคำที่ไม่มีกิริยาแสดงวจนกรรม มีลักษณะคล้ายกับประโยคบอกเล่าธรรมดา เช่น เมื่อมีคนพูดขึ้นว่า “ฝนจะตกแล้วนะ” แต่อาจมีเจตนาเตือนให้ระมัดระวังหากจะออกเดินทาง หรือบอกเพื่อให้รีบไปเก็บผ้าที่ตากไว้ จะเห็นว่าเจตนาของถ้อยคำนี้มีหลากหลายขึ้นอยู่กับบริบท รวมถึงน้ำเสียงและสถานการณ์ด้วย ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจร่วมกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ต่อมาเซอร์ล (Searle. 1976) ได้นำแนวคิดเรื่องวจนกรรมของออสตินมาพัฒนา โดยเซอร์ลไม่ได้ให้ความสำคัญกับวจนผลอย่างออสติน แต่ให้ความสำคัญกับการแสดงวจนกรรมว่าจะต้องประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนเนื้อความของถ้อยคำและส่วนเจตนาของถ้อยคำ นอกจากนี้เซอร์ลยังได้ศึกษาการใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น และได้ต่อยอดแนวคิดเรื่องถ้อยคำบ่งการกระทำไม่ชัดเจนของออสติน จนพัฒนาเป็นแนวคิดเรื่องวจนกรรมตรงและวจนกรรมอ้อม

1.2 วจนกรรมตรงและวจนกรรมอ้อม

ออสติน (Austin. 1962) กล่าวว่า ในการกล่าววจนกรรมใด ๆ ที่มีถ้อยคำแสดงเจตนาของผู้พูดปรากฏอยู่ เช่น “ฉันขอโทษที่ไม่ได้ไปงานด้วย” คำว่า “ขอโทษ” เป็นการสื่อความหมายแสดงเจตนาของผู้พูดที่สอดคล้องกับรูปภาษา ซึ่งการกล่าววจนกรรมลักษณะนี้ เรียกว่า วจนกรรมตรง (direct speech act) ต่อมาเซอร์ล (Searle. 1976) ได้อธิบายว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวันมีจำนวนมากที่ใช้วจนกรรมแสดงการกระทำที่ไม่ชัดเจน แต่ผู้ใช้ภาษากลับเข้าใจว่าผู้ส่งสารต้องการสื่ออะไร เนื่องจากทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความรู้ร่วมกัน สามารถเข้าใจความหมายของวจนกรรมโดยทั่วไป และสามารถอนุมานได้ เช่น “วันนี้อากาศร้อนจัง” ซึ่งหากพิจารณาจากรูปภาษา ข้อความนี้จะเป็นการบอกเล่า ซึ่งมีเจตนาแจ้งให้ทราบ แต่หากตีความเจตนาของผู้พูด ผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดน่าจะมีเจตนาให้ผู้ฟังเปิดเครื่องปรับอากาศให้ เป็นต้น ซึ่งเซอร์ลเรียกการสื่อสารลักษณะนี้ว่า วจนกรรมอ้อม (indirect speech act) หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำหนึ่งออกมา เพื่อให้ผู้ฟังทราบถึงเจตนาที่ผู้พูดต้องการสื่อ และผู้ฟังจะเข้าใจสารได้นั้น ขึ้นอยู่กับการตีความโดยอาศัยพื้นความรู้หรือประสบการณ์ที่มีร่วมกับผู้พูด ดังตัวอย่างเช่น

A : Let's go to the movie tonight. (คินนี่ไปดูหนังกัน)

B : I have to study for an exam. (ฉันต้องอ่านหนังสือสอบ)

เมื่อ A กล่าวกับ B ว่า “Let's go to the movie tonight” ในถ้อยคำนี้ B สามารถเข้าใจเจตนาว่า A ชวน B ไปดูหนัง เพราะมีรูปภาษาที่แสดงการเชิญชวน คือ Let's ในภาษาอังกฤษ ซึ่ง 's ย่อมาจาก us แสดงว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้พูดกล่าวถึง แต่จะเห็นว่า B กล่าวปฏิเสธ ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้จากรูปภาษา แต่ A ก็สามารถเข้าใจเจตนาได้ว่า B ปฏิเสธ

เนื่องจากทราบโดยทั่วไปว่าการเตรียมสอบทำให้ B ไม่อยากเสียเวลาไปทำอย่างอื่น ซึ่งหมายถึง B ปฏิเสธที่จะไปดูหนัง เป็นต้น

เซอร์ลมองว่ามนุษย์สามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจได้ท่ามกลางความไม่ชัดเจนของภาษาที่ผู้พูดเลือกใช้ หรือในบางครั้งคนในสังคมก็นิยมใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาที่ไม่ตรงกับรูปภาษา ทั้งนี้เป็นเพราะรูปภาษาที่ใช้เป็นรูปภาษาแบบอ้อมแต่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น “Have you got the book?” ถ้าแปลตรงตามรูปภาษา จะหมายถึง “คุณมีหนังสือหรือไม่” แต่เมื่อตีความเจตนาของผู้พูดจะทราบว่าเป็นการขอร้องให้เกิดการกระทำ คือ “Give me the book.” นั่นเอง

นอกจากนี้ วัจนกรรมอ้อมยังมีหน้าที่ในการสื่อสารมากกว่าวัจนกรรมตรง ดังที่โทมัส (Thomas. 1995) ได้อธิบายว่าคนในสังคมใช้วัจนกรรมอ้อมเพื่อช่วยเพิ่มหรือลดความน่าสนใจของภาษา เพื่อเพิ่มน้ำหนักของสารที่สื่อออกไป หรือเพื่อรักษาหน้าของคู่สนทนา ส่วนในบริบทสังคมไทย ดิยู ศรีนราวัฒน์ (2544) ได้ศึกษากลวิธีการสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย พบว่าการที่คนไทยพูดอ้อมก็เพื่อให้เกิดความสุภาพ โดยกลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำถาม

แนวคิดเรื่องวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมที่กล่าวมา เป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาเรื่องวัจนกรรม ซึ่งในการให้คำแนะนำก็จะมีเจตนาของผู้ส่งสารปรากฏอยู่ คือ เจตนาแนะนำ แต่ในบางสถานการณ์ผู้ให้คำแนะนำก็อาจใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่รูปภาษาไม่แสดงเจตนาแนะนำโดยตรง หรือใช้กลวิธีแบบอ้อมในการให้คำแนะนำได้ ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดเรื่องวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วัจนกรรมแนะนำต่อไป

อย่างไรก็ตาม การกล่าวถ้อยคำในวัจนกรรมแนะนำอาจปรากฏรูปภาษาที่มีความใกล้เคียงกับวัจนกรรมอื่น ๆ ดังนั้นในการพิจารณาว่าผู้พูดแสดงวัจนกรรมใด ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยหลักในการแยกประเภทของวัจนกรรม ซึ่งก็คือประเภทและเงื่อนไขวัจนกรรม

1.3 ประเภทของวัจนกรรมและเงื่อนไขวัจนกรรม

เซอร์ล (Searle. 1976) ได้จำแนกกลุ่มวัจนกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มบอกกล่าว (representative) เป็นการบอกเล่าข้อมูลความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่ผู้ฟังยังไม่ทราบ หรืออาจเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง เช่น การพูด (saying) การกล่าว (stating) การยืนยัน (asserting) การยืนยันกราน (insisting) การสรุป (concluding) และการรายงาน (reporting) นอกจากนี้ยังมีวัจนกรรมในกลุ่มบอกกล่าวที่ให้ประโยชน์แก่ผู้พูด โดยการให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง แต่สร้างความพึงพอใจให้ตัวผู้พูดเอง เช่น การพูดโอ้อวด (boasting) และยังมีวัจนกรรมบอกกล่าวที่มีนัยไปในเชิงลบ เช่น การวิจารณ์ (criticising) การต่อว่า (complaining) การว่ากล่าว (scolding) และการซุบซิบ (gossiping)

2. กลุ่มชี้แนะ (directive) เป็นความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่าง ซึ่งมีระดับพลังวัจนกรรมต่างกัน เช่น การออกคำสั่ง (ordering) การขอร้อง (requesting) การสอบถาม (questioning) การอ้อนวอน (begging) การวิงวอน (praying) การอนุญาต (permitting) การ

เสนอแนะ (suggesting) การแนะนำ (recommending) และการให้คำปรึกษา (advising) ซึ่งการออกคำสั่งเป็นวัจนกรรมที่มีพลังที่ก่อให้เกิดการกระทำมากที่สุด เพราะผู้พูดมักจะมีอำนาจเหนือกว่าผู้ฟัง และส่งผลให้ผู้ฟังเกิดการกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดต้องการได้มากกว่าวัจนกรรมอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน

3. กลุ่มผูกมัด (commissive) เป็นความพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้เกิดการกระทำบางอย่าง โดยผู้พูดเป็นผู้กระทำ เช่น การสัญญา (promising) การสาบาน (vowing) การทำพนัน (betting) การเสนอตัว (offering) การปลอบโยน (reassuring) การรับรอง (guaranteeing) การแสดงความตั้งใจ (intending) และการข่มขู่ (threatening) เป็นต้น

4. กลุ่มแสดงความรู้สึก (expressive) เป็นกลุ่มวัจนกรรมที่บ่งบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังหรือสิ่งที่อยู่รอบข้าง เช่น การทักทาย (greeting) การต้อนรับ (welcoming) การขอโทษ (apologizing) การขอบคุณ (thanking) การแสดงความยินดี (congratulating) การแสดงความเสียใจ (expressing condolences) การชม (complimenting) และการอำลา (expressing farewell)

5. กลุ่มแถลงการณ์ (declaration) มีลักษณะเช่นเดียวกับวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว แต่ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในบริบทที่มีความเป็นทางการสูง เช่น การแต่งตั้ง (appointing) การเสนอชื่อ (nominating) การกล่าวเปิดงาน (opening a ceremony) การประกาศสงคราม (declaring war) การไล่ออกจากงาน (firing from employment) และการตัดสินจำคุก (sentencing to imprisonment) โดยวัจนกรรมในกลุ่มแถลงการณ์นี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของผู้พูดอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่มีความเป็นทางการและมีลำดับขั้นในการแสดงวัจนกรรม

วัจนกรรมแนะนำที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จัดอยู่ในวัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ แต่ก็มีวัจนกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการแนะนำ เช่น การแสดงความคิดเห็น หรือการให้ความรู้ เป็นต้น การแยกประเภทวัจนกรรมแนะนำออกจากวัจนกรรมประเภทอื่น ๆ นั้น สามารถอธิบายโดยใช้หลักเงื่อนไขวัจนกรรม

เซอร์ล (Searle. 1976) ได้เสนอหลักเงื่อนไขวัจนกรรม เพื่อวิเคราะห์แยกประเภทของวัจนกรรม โดยไม่พิจารณาเพียงรูปภาษาเท่านั้น ซึ่งเงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ล ประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่

1. เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ เป็นส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเจตนาของผู้พูด มีความสัมพันธ์กับลำดับเวลาในการกล่าววัจนกรรม

2. เงื่อนไขเตรียมการ เป็นการกล่าวถึงสภาพบางอย่างที่จะเกิดก่อนหรือหลังจากที่ผู้พูดกล่าววัจนกรรม

3. เงื่อนไขความจริงใจ เป็นการแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดในการกล่าววัจนกรรมต่อผู้ฟัง

4. เงื่อนไขความครบถ้วน เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากการศึกษาพบว่า ในงานวิจัยเรื่องวัจนกรรมการตกเดือนในภาษาไทยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ได้ใช้หลักเงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ล เพื่อพิจารณาแยกประเภทวัจนกรรม ตกเดือนกับวัจนกรรมใกล้เคียง เนื่องจากวัจนกรรมตกเดือนมีเงื่อนไขวัจนกรรมบางประการที่ใกล้เคียงกับวัจนกรรมการเดือน การบริภาษ การบ่น การวิจารณ์ และการสั่งสอน ตัวอย่างเช่น วัจนกรรมการตกเดือน การบริภาษ การบ่น และการวิจารณ์ ต่างก็เป็นวัจนกรรมที่กล่าวถึงพฤติกรรมในอดีตของผู้ฟังซึ่งผู้พูดเชื่อว่าไม่ดี ไม่ถูกต้อง แต่เมื่อพิจารณาเงื่อนไขความจริงใจของแต่ละวัจนกรรมแล้ว จะพบว่าเงื่อนไขความจริงใจของแต่ละวัจนกรรมมีข้อแตกต่างกัน กล่าวคือ การตกเดือนเป็นความต้องการของผู้พูดที่จะบอกให้ผู้ฟังทราบว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือความเสียหายได้ เพื่อให้ผู้ฟังจะได้สำนึกหรือเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้น โดยไม่ได้มีเจตนาที่จะทำร้ายจิตใจผู้ฟังเหมือนการบริภาษ ขณะที่การบ่นเป็นความต้องการของผู้พูดที่จะระบายความรู้สึกในทางลบที่มีต่อพฤติกรรมหรือการกระทำให้ผู้ฟังได้รับรู้ เช่นเดียวกับการวิจารณ์ซึ่งผู้พูดมีความต้องการที่จะชี้แจงถึงข้อดีข้อเสียต่อผู้ฟังเท่านั้น โดยไม่ได้มุ่งหวังให้ผู้ฟังสำนึกหรือเปลี่ยนแปลงการกระทำเดิมเหมือนการตกเดือน

จะเห็นว่า เงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ลช่วยให้ผู้ศึกษาวิจัยเรื่องวัจนกรรมสามารถแยกประเภทของวัจนกรรมที่ต้องการศึกษาออกจากวัจนกรรมใกล้เคียงได้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใช้เงื่อนไขวัจนกรรม เพื่ออธิบายและแยกประเภทของวัจนกรรมและนำเสนอออกจากวัจนกรรมใกล้เคียง ดังนี้

1. เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ (propositional content condition) เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเจตนาแนะนำ และเป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
2. เงื่อนไขเตรียมการ (preparatory condition) ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง หรือสามารถช่วยผู้ฟังแก้ไขปัญหาได้ผู้ฟังต้องไม่ตั้งใจอยู่ก่อนแล้วว่าจะทำสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ
3. เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นจริงๆ และผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งที่แนะนำได้จริง
4. เงื่อนไขความครบถ้วน (essential condition) เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะชี้แจงและเสนอการกระทำนั้นให้ผู้ฟังสนใจนำไปปฏิบัติตาม เพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟัง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้เงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของวัจนกรรมแนะนำกับวัจนกรรมใกล้เคียง คือ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็นและวัจนกรรมให้ความรู้ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบเงื่อนไขวัจนกรรม ระหว่างวัจนกรรมแนะนำ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็น และวัจนกรรมให้ความรู้

ประเภทวัจนกรรม	เงื่อนไขวัจนกรรม			
	เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ	เงื่อนไขเตรียมการ	เงื่อนไขความจริงใจ	เงื่อนไขความครบถ้วน
แนะนำ	เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเจตนาแนะนำ และเป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง	ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง หรือสามารถช่วยผู้ฟังแก้ไขปัญหาได้ ผู้ฟังต้องไม่ตั้งใจอยู่ก่อนแล้วว่าจะทำสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ	ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นจริงๆ และผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งที่แนะนำได้จริง	เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะชี้แจงและเสนอการกระทำนั้นให้ผู้ฟังสนใจนำไปปฏิบัติตาม เพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟัง
แสดงความคิดเห็น	เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเจตนาแสดงความคิดเห็นของผู้พูด โดยเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่ผู้พูดคิดหรือรู้สึก	ผู้พูดต้องการแสดงความคิด หรือความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังสนทนา	ผู้พูดต้องการแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกของตนในเรื่องที่กำลังสนทนา	เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะกล่าวความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ให้ความรู้	เป็นการกล่าวถึงข้อมูลความรู้ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง	ผู้พูดต้องการบอกกล่าวข้อมูลความรู้ ที่ผู้พูดรู้ให้กับผู้ฟังได้รับทราบ	ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะได้รับสาระหรือประโยชน์จากข้อมูลความรู้ที่ผู้พูดได้บอกกล่าว	เป็นความพยายามของผู้พูดที่จะบอกกล่าวให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ผู้ฟังได้รับทราบ

เมื่อพิจารณาแยกประเภทของวัจนกรรมตามเงื่อนไขวัจนกรรมแล้ว ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิดนี้ในการพิจารณาวัจนกรรมแนะนำ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 วัจนกรรมกับความสุภาพ

ในการแสดงวัจนกรรมนั้น หากผู้พูดกล่าวแสดงวัจนกรรมที่ไม่ตรงกับความคิดของผู้ฟัง หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง ก็อาจสร้างความไม่พอใจแก่ผู้ฟังได้ ดังนั้นผู้พูดจึงมักเลือกใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) นักภาษาศาสตร์เสนอแนวคิดที่ว่าวัจนกรรมมีความสัมพันธ์กับความสุภาพ เนื่องจากการสื่อสารกันนั้นเมื่อกล่าววัจนกรรมหนึ่ง ๆ มักจะเกิดการกระทำที่เป็นการคุกคามหน้าได้ ซึ่งคำว่า หน้า ในที่นี้หมายถึง ภาพลักษณ์ของบุคคล บราวน์และเลวินสันอธิบายว่าหน้าประกอบด้วยสองส่วน คือ หน้าด้านบวกและหน้าด้านลบ หน้าด้านบวก (Positive face) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ชื่นชม ได้รับการยอมรับในสังคม หน้าด้านลบ (Negative face) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นอิสระ ไม่ถูกผู้ใดรบกวนหรือลิดรอนสิทธิ ซึ่งหน้าทั้งสองด้านนี้อาจถูกคุกคาม เมื่อกระทำวัจนกรรมในการสื่อสาร ซึ่งบราวน์และเลวินสันได้แบ่งประเภทของวัจนกรรมที่สัมพันธ์กับการคุกคามหน้าของผู้พูดและผู้ฟังออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง คือ การที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำในสิ่งที่ผู้ฟังไม่อยากทำ โดยใช้ภาษาที่อาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้า เช่น การสั่ง การขอร้อง การแนะนำ การให้คำปรึกษา การเตือน การข่มขู่ การท้าทาย เป็นต้น

2. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง คือ การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดไม่ชื่นชอบผู้ฟัง หรือไม่รับเป็นพวกพ้อง โดยใช้ภาษาที่อาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้า เช่น การตำหนิ การกล่าวหา การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความไม่เห็นด้วย เป็นต้น

3. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้พูด คือ การที่ผู้พูดต้องถ่อมตน หรือยอมรับว่าเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง โดยใช้ภาษาที่อาจทำให้ผู้พูดเสียหน้า เช่น การตอบรับคำขอบคุณ การตอบรับความช่วยเหลือ การแก้ตัว เป็นต้น

4. วัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูด คือ การที่ผู้พูดยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง ซึ่งอาจทำให้ความชื่นชอบที่ผู้อื่นมีต่อผู้พูดลดลงไป โดยใช้ภาษาที่อาจทำให้ผู้พูดเสียหน้า เช่น การถ่อมตัว การขอโทษ การยอมรับผิด เป็นต้น

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) เชื่อว่าในการสื่อสารกัน อาจทำให้เกิดการกระทำที่เรียกว่าการคุกคามหน้าได้เสมอ ซึ่งวัจนกรรมแนะนำก็เป็นวัจนกรรมหนึ่งที่บราวน์และเลวินสันมองว่าหากกระทำไปแล้วจะเกิดการคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังได้ เพราะการให้คำแนะนำเป็นการกระทำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือละเว้นจากการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดเห็นของผู้พูด ดังนั้นการให้คำแนะนำจึงควรเลือกใช้กลวิธีความสุภาพ เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่า มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสุภาพในการรักษาหน้าที่แตกต่างไปจากแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน ซึ่งก็คือ เฉิน (Chen. 2001) โดยเฉินมองว่าในการแสดงวัจนกรรมหนึ่ง ๆ นั้น ผู้พูดก็จะคำนึงถึงหน้าหรือภาพลักษณ์ของตนเองด้วย สำคัญของกลวิธีความสุภาพของทั้ง 2 มุมมอง ได้แก่ ความสุภาพเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังของ บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) และความสุภาพเพื่อรักษาหน้าของผู้พูดของเฉิน (Chen. 2001) สรุปได้ ดังนี้

1.4.1 ความสุภาพเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟัง

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) ได้เสนอกลวิธีความสุภาพไว้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ กลวิธีตรงประเด็น (on record) และกลวิธีแบบไม่ตรงประเด็น (off record)

1. กลวิธีตรงประเด็น (on record) แบ่งเป็น กลวิธีตรงประเด็นแบบไม่มีการตกแต่งคำพูด และกลวิธีตรงประเด็นแบบมีการตกแต่งคำพูด ดังนี้

(1) กลวิธีตรงประเด็นแบบไม่มีการตกแต่งคำพูด คือ การใช้วัจนกรรมตรง เช่น การใช้รูปประโยคคำสั่งเพื่อสั่ง การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถาม เป็นต้น กลวิธีนี้อาจถือว่าเป็นกลวิธีความสุภาพ หากมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ผู้พูดต้องใช้รูปภาษาดังกล่าว เพื่อแสดงวัจนกรรมที่เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟัง

(2) กลวิธีตรงประเด็นแบบมีการตกแต่งคำพูด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(2.1) กลวิธีความสุภาพด้านบวก (positive politeness strategies) คือ การใช้ภาษาที่แสดงให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกในด้านบวก โดยกฤษฎาภรณ์ หงส์ดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช (2551) กล่าวว่าไว้ว่ามีกลวิธีต่าง ๆ เช่น

1. การแสดงความสนใจหรือใส่ใจในตัวผู้ฟัง เช่น “เที่ยงแล้ว หิวหรือยัง ข้าวเข้าเรอกินไปตั้งแต่เจ็ดโมง”
2. การใช้รูปภาษาแสดงอัตลักษณ์ภายในกลุ่ม แสดงความสนิทสนม หรือคำเรียกญาติ เช่น “หนูจ๋า ช่วยยายถือถุงนี้หน่อย”
3. การพูดตลก
4. การเสนอหรือสัญญาว่าจะทำอะไร เช่น “แล้วจะโทรไปหานะ”
5. การเน้นว่าผู้พูดและผู้ฟังทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น “เราจะมาค้นหาคำตอบไปด้วยกัน”
6. การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน เช่น “วันนี้พี่ซื้อขนมมาฝาก น้องซื้อมาฝากพี่หลายครั้งแล้ว”

(2.2) กลวิธีความสุภาพด้านลบ (negative politeness strategies) คือ การใช้ภาษาที่ไม่บีบบังคับผู้ฟัง มีกลวิธีต่าง ๆ เช่น

1. การใช้รูปภาษาแบบอ้อมแต่เป็นที่เข้าใจกัน เช่น “คุณส่งเกลือให้ผมหน่อยได้ไหมครับ” จากตัวอย่างผู้พูดใช้รูปประโยคคำถาม แต่ต้องการขอร้องให้ผู้ฟังส่งเกลือให้
2. การใช้รูปแสดงการกลบเกลื่อน เช่น “คุณพูดค่อนข้างถูกต้อง” คำว่า ค่อนข้าง เป็นรูปแสดงการกลบเกลื่อนหรือแสดงความไม่มั่นใจ
3. การลดอัตราลวงละเมิดโดยใช้คำที่แสดงว่าการคุกคามหน้านั้นเป็นเพียงการบงกชเล็กน้อย เช่น “ลองชิมดูหน่อยไหม อร่อยนะ” คำว่า ลอง เป็นคำที่ช่วยลดน้ำหนักของการกระทำลง

4. การใช้รูปแสดงการนับถือโดยผู้พูดต่อมตัวและยกย่องผู้ฟัง เช่น “ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน...”
5. การขอโทษ เช่น “ขอโทษนะ ฉันไม่อยากจะทำให้คุณเสียใจเลย แต่...”
6. การแสดงว่าการกระทำคุกคามหน้าเป็นเสมือนกฎ เช่น “ดิฉันต้องขอโทษด้วย แต่ผู้ที่มาสายจะหาที่นั่งได้ก็ต่อเมื่อถึงช่วงพัก”
7. การขอบคุณ เช่น “จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักเป็นพระคุณยิ่ง”

2. กลวิธีแบบไม่ตรงประเด็น (off record) คือ ผู้ส่งสารไม่ได้แสดงเจตนาอย่างชัดเจนในรูปภาษา ผู้รับสารต้องตีความว่าผู้ส่งสารต้องการสื่ออะไร ซึ่งกฤษฎาภรณ์ หงส์ดามรงค์ และธีรเดช โชคสุวณิช (2551) กล่าวถึงกลวิธีลักษณะนี้ เช่น

1. การแนะนำความ เช่น “อากาศร้อนจัง” (ผู้พูดมีความประสงค์ให้ผู้ฟังเปิดเครื่องปรับอากาศ)
2. การโยงความสัมพันธ์ เช่น “บ้านเราอยู่ใกล้กัน” (ผู้พูดมีความประสงค์ให้ผู้ฟังไปส่งบ้าน)
3. การสื่อมูลบท เช่น “วันนี้ฉันล้างรถอีกแล้ว” (ผู้พูดต้องการจะสื่อว่าจริง ๆ ผู้ฟังควรเป็นคนทำ)
4. การพูดน้อยกว่าความเป็นจริง เช่น
 - ก : คุณว่าแฮร์รีเป็นคนอย่างไร
 - ข : ก็ปกตินะ
 (แสดงว่าผู้พูดอาจจะเห็นว่าแฮร์รีเป็นคนไม่มีอะไรน่าสนใจ)
5. การพูดเกินความเป็นจริง เช่น “ฉันอยากเจอเธอใจจะขาด”
6. การใช้สัจนิรันดร์ เช่น “ถ้าอะไรมันจะเกิดก็ต้องเกิด”
7. การใช้ถ้อยคำแสดงความขัดแย้ง เช่น
 - ก : เธอแข็งเรื่องนั้นหรือเปล่า
 - ข : ก็ทั้งแข็งและไม่แข็งแหละ
8. การประชดประชัน เช่น “ฟ้าฝนเป็นใจจังเลยเนอะ” (แม่พูดกับลูกที่กลับเข้าบ้านโดยเปียกโชกไปด้วยฝน)
9. การใช้อุปลักษณ์ เช่น “วันนี้ขึ้นเชียงใหม่ uly เลย” (ผู้พูดเปรียบตัวเองว่าเหมือนกับสัตว์ที่กำลังถูกฆ่า)
10. การใช้คำถามย้อนกลับ เช่น “ก็ครั้งแล้วที่ฉันให้อภัยคุณ” (ผู้พูดต้องการบอกว่าหลายครั้งแล้ว)

จากที่กล่าวมาเป็นตัวอย่างการใช้กลวิธีเพื่อแสดงความสุภาพตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) ซึ่งอธิบายไว้ว่าการกล่าววจนกรรมใดที่อาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟัง ผู้พูดก็มักจะใช้กลวิธีความสุภาพในการกล่าววจนกรรม และหากผู้พูดเห็นว่าการแสดงวจนกรรมใดที่อาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟังอย่างมาก ผู้พูดก็อาจเลือกใช้การเจียบหรือการไม่กล่าววจนกรรมใด ๆ เพื่อรักษาหน้าผู้ฟังก็ได้

บราวน์และเลวินสันมองว่าการแสดงวจนกรรมแนะนำถือเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง ผู้พูดจึงมักจะใช้กลวิธีความสุภาพเพื่อรักษาหน้าผู้ฟัง ในขณะที่ลีชี (ปาริดา สุขประเสริฐ. 2552: 1 อ้างอิงจาก Lii-Shih. 1988) กล่าวว่าแนวคิดของบราวน์และเลวินสันเป็นมุมมองของชาวตะวันตก แต่ในเอเชีย เช่น จีน การแนะนำถือเป็นการกระทำที่แสดงความเป็นมิตร ความเป็นพวกพ้องเดียวกัน นอกจากนี้ลีชียังได้แสดงทฤษฎีที่แตกต่างจากบราวน์และเลวินสันในเรื่องกลวิธีความสุภาพไว้ว่า ในบางครั้งการแนะนำอาจไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีความสุภาพแบบไม่ตรงประเด็นเนื่องจากบางคนเมื่อประสบปัญหา ก็มักจะไปขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านนั้น ๆ มากกว่าตน ดังนั้นผู้ให้คำแนะนำจึงสามารถกล่าวให้คำแนะนำโดยตรงได้ หากการให้คำแนะนำนั้นอยู่ในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้พูดจะกล่าวให้คำแนะนำ ก็อาจมีความกังวลถึงหน้าหรือภาพลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากการให้คำแนะนำเป็นการชี้แจงให้ผู้ฟังกระทำตามความคิดเห็นของผู้พูด จึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ฟังอาจไม่คิดเช่นเดียวกับผู้พูด และมองว่าผู้พูดก้าวท้าวความเป็นส่วนตัว ดังนั้นผู้พูดเองก็อาจจะใช้กลวิธีความสุภาพในการรักษาหน้าของตนเองด้วย

1.4.2 ความสุภาพเพื่อรักษาหน้าของผู้พูด

เฉิน (Chen. 2001) ได้อธิบายว่าการรักษาหน้าของผู้พูด ก็เป็นสิ่งสำคัญในการกล่าววจนกรรม เนื่องจากการกล่าววจนกรรมอาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้พูดเองได้ เฉินจึงศึกษาความสุภาพในการกล่าววจนกรรมเพื่อรักษาหน้าของผู้พูด (Self-Politeness) หรือที่เรียกว่า SFTA (Self-Face Threatening Act) และเสนอกลวิธีการกล่าววจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าผู้พูด ไว้ 4 กลวิธี ดังนี้

1. กลวิธีการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา (Baldly) ใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าวจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้าน้อยที่สุด เช่น “Oh, I’m sorry” ผู้พูดใช้กล่าวเมื่อเดินชนผู้อื่น

2. กลวิธีการที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่ลดน้ำหนักของความเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้า (With redress) ใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่ากล่าววจนกรรมนั้นอย่างตรงไปตรงมาก่อนข้างเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้า ได้แก่

2.1 การกล่าวชี้แจงหรือให้เหตุผล (Justify) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดอธิบายหรือชี้แจงเหตุผลของการกระทำ เช่น “Sorry for the late payment, but I didn’t get your bill until today”

2.2 การแย้ง (Contradict) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดรับรู้ความผิดพลาดของตน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ปฏิเสธความผิดนั้นด้วย เช่น

Father : So you were a bit reckless.

Son : Yes and no. It's not entirely my fault. He didn't have the headlights on.

2.3 การกลบเกลื่อน (Hedge) เป็นกลวิธีที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำให้อ่อนลง เช่น

"I guess I squandered"

"Perhaps I wasn't paying enough attention"

2.4 การเลี่ยงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 (Impersonalize) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดทำให้ตัวเองห่างจากการยอมรับความผิดนั้น โดยเลี่ยงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือการแสดงว่าความผิดนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้พูด เช่น

"It's wasn't the right thing to do under the circumstances"

"It's unfortunate that it happened"

2.5 การใช้อารมณ์ขัน (Use humor) เป็นกลวิธีการพูดตลกเพื่อกลบเกลื่อนความผิดพลาดของตน เช่น "Only intelligent people like me can do that"

2.6 การแสดงความมั่นใจ (Be confident) เป็นกลวิธีที่แสดงถึงลักษณะส่วนตัวของผู้พูด เพื่อแสดงถึงความสามารถหรือความเข้มแข็งของตน เมื่อหน้าของผู้พูดถูกท้าทาย เช่น

"Don't worry, I'll do it"

"I'll be fine"

2.7 การถ่อมตน (Be modest) เป็นกลวิธีที่ตรงกันข้ามกับกลวิธีแสดงความมั่นใจ เนื่องจากกลวิธีนี้ผู้พูดใช้เพื่อแสดงความถ่อมตน เช่น

"I know a little bit about Shakespeare"

(ในความเป็นจริงผู้พูดเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของ Shakespeare)

2.8 การแสดงความลังเลใจ (Hesitate) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อรู้สึกว่าการกระทำนั้นจะทำให้ผู้พูดถูกละเมิด ไม่เป็นอิสระ หรือถูกบังคับ โดยการแสดงความลังเลใจหรือไม่แน่ใจของผู้พูด เช่น

"I've already made plans for that day. I'll see if I can reschedule"

2.9 การเพิ่มเงื่อนไข (Attach conditions) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เมื่อรู้สึกว่าการกล่าววาทกรรมนั้นจะทำให้ผู้พูดไม่เป็นอิสระเช่นเดียวกันกับกลวิธีแสดงความลังเลใจ แต่ใช้วิธีการเสนอเงื่อนไขให้ผู้ฟังยินยอม เช่น "I'll do it if you insist"

3. กลวิธีการกล่าวแบบอ้อม (Off-record) เฉินได้อธิบายว่าการใช้กลวิธีนี้เพื่อรักษาหน้าของผู้พูดแตกต่างจากการใช้กลวิธีนี้เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังที่บราวน์และเลวินสันได้เสนอไว้ แต่แบ่งกลวิธีที่ผู้พูดใช้โดยละเมิดหลักความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ (Grice. 1975 อ้างอิง

จาก Chen. 2001) ทั้ง 4 ข้อ คือ การให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น (Maxim of Quantity) การให้ข้อมูลตามความเป็นจริง (Maxim of Quality) การกล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง (Maxim of Relation) และการกล่าวชัดเจน ไม่กำกวม (Maxim of Manner) ตัวอย่างเช่น

Q : Where were you when you had this conversation with Vernon Jordan?

A : I don't have any idea. I talk to Vernon a lot.

(ผู้พูดกล่าวว่า "I don't have any idea" เพื่อเลี่ยงที่จะตอบคำถามที่จะก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้พูด โดยให้เหตุผลว่า "I talk to Vernon a lot" ซึ่งจากตัวอย่างนี้เป็นกลวิธีการละเมิดหลักการให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น เนื่องจากผู้พูดให้ข้อมูลน้อยเกินไป)

4. กลวิธีการไม่กล่าวถ้อยคำใด ๆ หรือการเจียม (Withhold the SFTA) เพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้ผู้พูดเสียหน้า เช่น

A : Have you got any tape?

B : [Silence]

A : OK. I see.

เฉิน (Chen. 2001) ได้อธิบายไว้ว่าผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีทั้ง 4 กลวิธีนี้ โดยการคำนึงว่าวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้านาน้อยเพียงใด หากวัจนกรรมนั้นเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้าน้อย ก็จะเลือกใช้กลวิธีที่ 1 แต่ถ้าเสี่ยงต่อการทำให้เสียหน้ามากขึ้น ผู้พูดก็จะใช้กลวิธีที่ 2 - 4 ตามลำดับ ซึ่งการตัดสินใจว่าวัจนกรรมใดเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้านาน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย

ในงานวิจัยนี้ ศึกษาการใช้กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า คือนักเรียนให้คำแนะนำครู ซึ่งในสังคมไทยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าควรให้ความเคารพ และแสดงกิริยาจาสุภาพต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ดังนั้นการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า จึงน่าจะมีกลวิธีต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสุภาพและการรักษาหน้า ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิดเรื่องความสุภาพและการรักษาหน้าของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) และเฉิน (Chen. 2001) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การศึกษาวัจนกรรมแนะนำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมแนะนำพบว่าในปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการแนะนำเพิ่มมากขึ้น ทั้งในต่างประเทศและงานวิจัยที่เป็นภาษาไทย โดยงานวิจัยที่พบเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัจนกรรมแนะนำในประเด็นต่าง ๆ กัน ได้แก่ โครงสร้างของวัจนกรรมแนะนำ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำ และกลวิธีทางภาษาในการแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยจะสรุปประเด็นสำคัญตามหัวข้อ ดังนี้

2.1 โครงสร้างของวัจนกรรมแนะนำ

โครงสร้างของวัจนกรรมแนะนำ คือ ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในวัจนกรรมการให้คำแนะนำ ซึ่งอิศเรศ ดลเพ็ญ (2544) ศึกษาเรื่องการให้คำแนะนำในภาษาไทย โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกการสนทนาจากวิทยุคลื่น 99.5 คลื่นหญิงพลังหญิง จำนวน 542 เรื่อง พบว่าโครงสร้างวัจนกรรมการให้คำแนะนำในภาษาไทยมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่แสดงเจตนาของผู้พูด และส่วนเนื้อหาของการแนะนำ โดยแต่ละวัจนกรรมอาจจะปรากฏเพียงส่วนเนื้อหาของการแนะนำ หรือปรากฏทั้งสองส่วน เช่น

- ปรากฏเฉพาะส่วนเนื้อหาของการแนะนำ

“ถ้าไม่ปลูกถ่ายไขมนั้ก็ผ่าตัดใส่แผ่นซิลิโคนเข้าไป น่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดนะครับ”

(อิศเรศ ดลเพ็ญ. 2544: 99)

จากตัวอย่างนี้ ผู้พูดกล่าวเฉพาะส่วนเนื้อหาของการแนะนำ โดยไม่ปรากฏข้อความส่วนที่แสดงเจตนาแนะนำ

- ปรากฏทั้งส่วนแสดงเจตนาแนะนำและส่วนเนื้อหาของการแนะนำ

“อันนี้ผมขอแนะนำ / ให้ไปพบกับศัลยแพทย์ทั่วไป ซึ่งเป็นงานของท่านโดยเฉพาะ ในกรณีการฉีดสารเข้าไปทำลายเส้นเลือดอุดตันหรือการดึงเส้นตัว main ออกไป เป็นงานของศัลยแพทย์ทั่วไป ต้องเรียนถามทางนั้นครับ” (อิศเรศ ดลเพ็ญ. 2544: 40)

จากตัวอย่างนี้ ข้อความที่เป็นตัวหนา “อันนี้ผมขอแนะนำ” เป็นข้อความแสดงส่วนเจตนาของผู้พูด โดยมีคำกริยาแสดงวัจนกรรม คือ แนะนำ ส่วนข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นข้อความที่แสดงส่วนเนื้อหาของการแนะนำ เป็นต้น

ปาริตา สุขประเสริฐ (2552) ได้ศึกษาเรื่องกลวิธีและโครงสร้างปริจเฉทของการให้คำแนะนำในภาษาไทย และได้วิเคราะห์โครงสร้างปริจเฉทของการให้คำแนะนำใน 2 บริบท ได้แก่ บริบทที่มีการขอคำแนะนำและบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาบริบทที่มีการขอคำแนะนำรวบรวมจากรายการวิทยุที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่กำลังประสบปัญหาโทรศัพท์เข้ามาขอคำแนะนำ ส่วนบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ รวบรวมจากบทสนทนาระหว่างเพื่อนในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 2 บริบทมีองค์ประกอบที่เหมือนกัน 7 ส่วน ได้แก่ การกล่าวถึงปัญหา การซักถามเกี่ยวกับปัญหา การให้คำแนะนำ การปฏิเสธคำแนะนำ การตอรองเพื่อให้คำแนะนำเป็นที่ยอมรับ การรับคำแนะนำ และการให้กำลังใจ ดังตัวอย่าง

1. การกล่าวถึงปัญหา เช่น “คือว่าคบกับแฟนมาเกิน 1 ปีแล้วละคะ คือทะเลาะกันบ่อยมากตอนนี้คืออยากจะเลิกนะคะ อยากจะปรึกษาคุณหมอมั้ว่าจะเลิกดีมั้”

2. การซักถามเกี่ยวกับปัญหา เช่น

A : “ด้านการเรียนเป็นอย่างไรบ้างครับ”

B : “การเรียนก็พอใช้ได้ค่ะ”

A : “มีสังคม มีกลุ่มเพื่อนฝูงเล่นมัยครับ”

B : “มีอะมี เค้าเข้ากับเพื่อนได้”

3. การให้คำแนะนำ เช่น “หมอแนะนำว่าให้มองพื้นฐานความหวัง คือว่าเค้าหวังว่าเราจะได้รับอันตราย ถ้าหากว่ามาแล้วต้องชักรถราเกิดอุบัติเหตุก็จะทำให้เสียใจกันทั้งสองฝ่าย”

4. การปฏิเสธคำแนะนำ เช่น

A : “ต้องตัดสินใจในเรื่องที่เค้าเตือนกันนะ...” (ผู้พูดให้คำแนะนำ)

B : “อ้อ ไม่ละครับ...” (ผู้ฟังปฏิเสธคำแนะนำ)

5. การต่อรองเพื่อให้คำแนะนำเป็นที่ยอมรับ เช่น

B : “คือมันกังวลตรงนั้นไงละ”

(ผู้ขอคำแนะนำยังมีความกังวลจึงไม่ยอมรับคำแนะนำ)

A : “ครับ ก็ต้องให้ไปเผชิญชีวิตจริงบ้างครับ ลองผิดลองถูกดูบ้างนะครับ...”

(ผู้ให้คำแนะนำพยายามต่อรองเพื่อให้ผู้ขอคำแนะนำยอมรับคำแนะนำ)

6. การรับคำแนะนำ เช่น “อะ เข้าใจแล้วอะ จะพยายาม”

7. การให้กำลังใจ เช่น “เอาใจช่วยนะอะ เข้มแข็งนะอะ”

ส่วนองค์ประกอบที่แตกต่างกันของ 2 บริบท คือ การต่อว่า เช่น

B : “ซั่อกติว่าเค้าไม่รัก ไม่ห่วง”

A : “แกเป็นโรคใจกว้างอย่างนี้ตั้งแต่เมื่อไหร่”

ซึ่งจะพบเฉพาะในบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ เนื่องจากคู่สนทนามีความสัมพันธ์กัน

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าโครงสร้างของการแนะนำในส่วนที่ผู้พูดกล่าวให้คำแนะนำ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแสดงเจตนาแนะนำและส่วนเนื้อหาของการแนะนำ โดยอาจปรากฏทั้งสองส่วนก็ได้ แต่จะต้องปรากฏส่วนที่เป็นเนื้อหาของการแนะนำเสมอ ส่วนโครงสร้างปริจเฉทการให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มบทสนทนาจนจบบทสนทนา มีองค์ประกอบโดยทั่วไป 7 ส่วน ซึ่งการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างวัจนกรรมแนะนำนี้ เป็นแนวทางในการพิจารณาโครงสร้างการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าในงานวิจัยต่อไป

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำ

ในการศึกษาวัจนกรรมแนะนำ มีผู้สนใจศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการแสดงวัจนกรรม โดยสกอลอนและสกอลอน (Jiang, 2006 อ้างอิงจาก Scollon; & Scollon, 1983) เสนอว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำ 3 ประการ ได้แก่ ระดับความสัมพันธ์และการรับรู้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ร่วมสนทนา (intimacy & basic knowledge about addressee) คือ ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน จึงทำให้ผู้พูดทราบข้อมูลปัญหาของผู้ฟัง, ความรู้ ความเชี่ยวชาญ (expertise) คือ ผู้พูดมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องที่แนะนำ และสิทธิหรืออำนาจ (authority)

คือ ผู้พูดมีสิทธิหรืออำนาจในการให้คำแนะนำ กล่าวคือ มีอาวุโสมากกว่าหรือมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟัง ซึ่งงานวิจัยของเดอคาปัวร์และดันแฮม (Decapua; & Dunham. 1993) ได้ศึกษาว่าปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าวมีบทบาทอย่างไรในการแนะนำ โดยศึกษาจากการแนะนำใน 2 บริบท คือ บริบทที่มีการขอคำแนะนำ ศึกษาจากข้อมูลการขอคำแนะนำผ่านรายการวิทยุ โทรทัศน์ และบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ ศึกษาจากบทสนทนาในกลุ่มเพื่อนที่มีการแนะนำเป็นส่วนตัว ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ประการ มีบทบาทในการแนะนำ กล่าวคือ ในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ เกิดจากผู้ขอคำแนะนำที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ จึงขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าตน ซึ่งแหล่งข้อมูลที่จะพบการให้คำแนะนำลักษณะนี้มีหลากหลาย เช่น ในหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุโทรทัศน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีปัญหาติดต่อขอคำแนะนำได้ ซึ่งบริบทของการแนะนำลักษณะนี้ โดยมากผู้ให้คำแนะนำและผู้ขอคำแนะนำจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อน จึงไม่มีความสนิทสนมกัน ดังนั้นในการให้คำแนะนำ ผู้ขอคำแนะนำจะต้องให้ข้อมูลพื้นฐานอย่างเพียงพอแก่ผู้ให้คำแนะนำ และผู้ให้คำแนะนำจะต้องพยายามเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้ขอแนะนำนั้น ๆ อีกทั้งด้วยข้อจำกัดด้านความสนิทสนม ผู้ให้คำแนะนำจึงจะต้องไม่ซักถามข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรงชัดเจน ดังนั้นการให้คำแนะนำลักษณะนี้ จึงมักเกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย หากผู้ขอคำแนะนำให้ข้อมูลไม่เพียงพอและผู้ให้คำแนะนำไม่ซักถามข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม

ส่วนในบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ มักจะเกิดขึ้นในการสนทนาระหว่างเพื่อน ซึ่งมีความสนิทสนมกันมาก่อน เดอคาปัวร์และดันแฮมพบว่าการแนะนำประเภทนี้ มักก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้ถูกแนะนำ เนื่องจากผู้ให้คำแนะนำคิดเองว่าตนมีอำนาจและความเชี่ยวชาญเหนือกว่า และมีความสนิทสนมเพียงพอที่จะให้คำแนะนำอีกฝ่ายได้ แต่หากอีกฝ่ายไม่ได้คิดเช่นนั้นก็อาจทำให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟังได้

ปาริตา สุขประเสริฐ (2552) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้ให้คำแนะนำในบริบทที่มีการขอคำแนะนำและบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของสกอลอนและสกอลอนว่า ในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ ผู้ให้คำแนะนำจะใช้บทบาทที่แสดงว่าตนเองมีสถานภาพที่เหนือกว่า คือ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่า เช่น กล่าวว่า “หมอก็พบกรณีแบบนี้มาหลายรายแล้วค่ะ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำแนะนำเคยพบปัญหาลักษณะนี้มาแล้ว จึงมีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาหรืออาจตีความได้ว่าเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ในการให้กำลังใจผู้ที่กำลังประสบปัญหา เพราะแสดงให้เห็นว่าเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยครั้ง หรือเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เรื่องน่าวิตกกังวล ส่วนการให้คำแนะนำในบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ ผู้ให้คำแนะนำจะแสดงบทบาทที่เท่าเทียมกับผู้รับคำแนะนำ และจะเป็นในลักษณะการช่วยคิดแก้ปัญหามากกว่าที่จะใช้ความคิดของตนฝ่ายเดียว และจะมีอารมณ์ร่วมไปกับผู้ที่รับคำแนะนำที่กำลังประสบปัญหานั้น ๆ ด้วย

จากงานวิจัยข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านความสนิทสนม ความรู้ความเชี่ยวชาญ และสิทธิหรืออำนาจ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ ซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า และศึกษาความสัมพันธ์ของกลวิธีการใช้ภาษากับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ จึงจะใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

2.3 กลวิธีทางภาษาในการแนะนำ

ในการแสดงวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ทั้งความสุภาพ ความสนิทสนม ความรู้ความเชี่ยวชาญ สิทธิหรืออำนาจ และบริบทในการแนะนำ ซึ่งส่งผลให้ผู้ให้คำแนะนำเลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลาย ดังเช่นงานวิจัยของฮัตสัน (Hudson. 1990) อิศเรศ ดลเพ็ญ (2544) เจียง (Jiang. 2006) และปาริศา สุขประเสริฐ (2552) ดังนี้

ในงานวิจัยของฮัตสัน (Hudson. 1990) ได้ศึกษากลวิธีการให้คำแนะนำตามกรอบแนวคิดเรื่องความสุภาพ โดยศึกษาการให้คำแนะนำที่พบในรายการวิทยุชื่อ “The Garden Lady” ซึ่งเป็นรายการที่ให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับต้นไม้โทรศัพท์เข้ามาขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในรายการ พบว่ารูปประโยคการให้คำแนะนำที่พบมากที่สุด คือ รูปประโยคคำสั่งหรือประโยคที่ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำ เช่น “Go ahead and do it” การใช้รูปประโยคคำสั่งเช่นนี้ สามารถกระทำได้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการใดเป็นการรีบด่วน เช่น ผู้ฟังกำลังจะวิ่งข้ามถนนโดยไม่ทันเห็นรถที่วิ่งสวนทางมา แล้วผู้พูดตะโกนว่า “หยุด อย่าเพิ่งข้ามถนน” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบราวน์และเลวินสันในเรื่องกลวิธีความสุภาพตรงประเด็นแบบไม่มีการตกแต่งคำพูด

นอกจากนี้ ฮัตสันยังพบว่าในรายการวิทยุดังกล่าว มีการใช้กลวิธีการให้คำแนะนำที่ไม่ก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟัง 3 กลวิธี ได้แก่

1. การลดความสำคัญของประธานที่กระทำการในประโยค โดยเน้นส่วนประกอบต่าง ๆ ในประโยค
2. การใช้ประธานตัวอื่น ทำได้ 2 แบบ คือ ผู้ให้คำแนะนำแทนตัวเองให้เป็นผู้กระทำการนั้น เช่น “If I were you ...” หรือ ผู้ให้คำแนะนำใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เป็นผู้กระทำการนั้น
3. การใช้ประโยคเงื่อนไข เพื่อแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการแนะนำ

ส่วนงานวิจัยของอิสเรศ ดลเพ็ญ (2544) ศึกษาวิธีการให้คำแนะนำในภาษาไทยพบว่าในส่วนที่แสดงเจตนาของผู้พูดจะปรากฏคำกริยาแสดงเจตนา คือ “แนะนำ” ในการให้คำแนะนำโดยตรง เช่น “อันนี้ผมขอแนะนำให้ไปพบกับศัลยแพทย์ทั่วไป” ซึ่งเป็นงานของท่านโดยเฉพาะในการฉีดสารเข้าไปทำลายเส้นเลือดอุดตัน...” ส่วนการให้คำแนะนำโดยอ้อม ผู้พูดจะใช้คำกริยาอื่น ๆ เช่น เรียน เสนอ เสนอแนะ ว่า บอก และคิด ในการแสดงเจตนาแนะนำ ตัวอย่างเช่น “ขอเรียนคุณนกเถอะนะครับว่า ความรักอย่างเดียวยังคงไม่พอนะ แล้วก็การเปิดเผยในจุดอ่อนของกันและกันนี้ คุณนกก็จะต้องปรึกษาใครต่อใครบ้างนะที่อายุมากกว่าคุณ...”

ในส่วนที่แสดงเนื้อหาของการแนะนำ จะใช้รูปประโยคแจ้งให้ทราบ ถามให้ตอบ และบอกให้ทำ โดยปรากฏทั้งการให้คำแนะนำโดยตรงและการให้คำแนะนำโดยอ้อม นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่องที่พัก และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังด้วย

เจียง (Jiang. 2006) ศึกษาพฤติกรรมการให้คำแนะนำใน 2 บริบทที่แตกต่างกัน คือ การสนทนาระหว่างครูกับนักเรียน และการสนทนาระหว่างนักเรียนกับนักเรียน โดยมีปัจจัยด้านสภาพของคู่สนทนาเกี่ยวข้องกับ ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีที่ใช้ในการแนะนำจากการสนทนาในทั้ง 2 บริบท มีทั้งสิ้น 9 กลวิธี โดยเจียงได้จัดประเภทของกลวิธีตามลักษณะไวยากรณ์ ดังนี้

1. การใช้ประโยคที่รวมตัวผู้พูดว่าจะเป็นผู้กระทำการาร่วมกับผู้ฟัง (Let's)
2. การใช้กริยาช่วย เช่น You have to... , You should ... , You had better ...
3. การใช้ประโยคคำถาม เช่น Why don't you ...? , How about ...
4. การใช้ประโยคเงื่อนไข เช่น If I were you ...
5. การใช้กริยาแสดงวณกรรม เช่น I suggest that ...
6. การใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่เน้นผู้กระทำ แต่เน้นส่วนประกอบอื่น ๆ ในประโยค เช่น

Another thing to keep in mind is ...

7. การใช้ประโยคอนุพากย์คุณศัพท์ เช่น It might be ... to ...
8. การใช้ประโยคคำถามตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น Have you thought of / about ...?
9. การใช้ประโยคคำสั่ง

อย่างไรก็ตาม เจียงพบว่าการใช้กริยาแสดงการแนะนำโดยตรง เช่น suggest, advice, proposal และ recommend จะปรากฏเฉพาะในบริบทที่นักเรียนมาขอคำแนะนำจากครู โดยครูซึ่งเป็นผู้มีสถานภาพสูงกว่าเป็นผู้กล่าวถ้อยคำเพื่อให้คำแนะนำแก่นักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่า เช่น “if you haven't done it yet, I'd really *recommend* you uh, uh, we do have a career office on campus that has some software, so if you've never done a resume before it's a good place to start.”

ในขณะเดียวกัน การใช้รูปภาษา have to, should to ก็มักพบในบริบทที่ครูให้คำแนะนำนักเรียนมากกว่าบริบทที่นักเรียนสนทนากัน ซึ่งเจียงอธิบายว่าน่าจะเป็นผลมาจากปัจจัยด้านสภาพของคู่พูดและผู้ฟัง

ปาริตา สุขประเสริฐ (2552) ได้ใช้กรอบแนวคิดของเจียง (Jiang. 2006) ในการศึกษาพฤติกรรมการให้คำแนะนำ พบว่าผู้ให้คำแนะนำใช้กลวิธีแบบตรงและแบบอ้อมในบริบทที่มีการขอคำแนะนำและบริบทที่ไม่มีการขอคำแนะนำ แต่จะใช้กลวิธีแบบอ้อมมากกว่าแบบตรง โดยกลวิธีแบบตรงที่พบ ได้แก่ การใช้ประโยคคำสั่ง การใช้ประโยคที่มีกริยาแสดงวณกรรม เป็นต้น ส่วนกลวิธีแบบอ้อม ได้แก่ การใช้ประโยคที่มีกริยาช่วย คือ ต้อง/ไม่ต้อง ควร/ไม่ควร และ ลอง นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไข การใช้ประโยคคำถาม และการใช้กลวิธีความสุภาพแบบไม่ตรงประเด็น (off record) ด้วย

จากแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับวณกรรมการแนะนำต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา ทำให้ทราบว่า การให้คำแนะนำเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มักปรากฏใช้ในชีวิตประจำวัน และมนุษย์ทุกคนมี

โอกาสเป็นทั้งผู้ให้คำแนะนำและผู้ถูกแนะนำในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ที่มากกว่าก็มักจะเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำผู้อื่น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิธีการให้คำแนะนำของ ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู ถึงแม้ว่าครูจะเป็นสถานภาพที่ได้รับการ ยอมรับนับถือในสังคมไทยว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน รวมถึงให้คำแนะนำ ตักเตือนนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ต่อไป แต่ก็ยังมีหลายเรื่องที่นักเรียนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญมากกว่าครู แม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับการ ใช้ภาษาในการแนะนำมากขึ้นในปัจจุบัน แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาการให้คำแนะนำจากกลุ่ม ตัวอย่างที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ขอคำแนะนำอย่างกรณีนักเรียนให้คำแนะนำครู ในงานวิจัยนี้จึงจะ ศึกษาปัจจัยดังกล่าว และสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของกลวิธีทางภาษากับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอ คำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เพื่อที่จะได้เข้าใจปรากฏการณ์การใช้ภาษาลักษณะหนึ่งใน ภาษาไทยมากขึ้น

บทที่ 3

กลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู

กลวิธีการให้คำแนะนำ เป็นวิธีที่ผู้พูดแสดงถึงเจตนาที่จะแนะนำให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด เพื่อประโยชน์ของผู้ฟัง จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียน จำนวน 250 คน ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์การให้คำแนะนำ จำนวน 8 สถานการณ์ ได้คำตอบรวมทั้งสิ้น 2,000 คำตอบ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนเลือกกล่าวถ้อยคำแนะนำและไม่ให้คำแนะนำ โดยมีความถี่ที่ต่างกัน ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าร้อยละการกล่าวถ้อยคำแนะนำและการไม่ให้คำแนะนำของกลุ่มตัวอย่าง

กล่าวถ้อยคำแนะนำ		ไม่ให้คำแนะนำ		รวม	
จำนวนคำตอบ	ร้อยละ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
1,628	81.4	372	18.6	2,000	100

จากตาราง 3 แสดงค่าร้อยละของคำตอบที่มีการกล่าวถ้อยคำแนะนำและการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน จากข้อมูลคำตอบ 2,000 คำตอบ พบว่านักเรียนเลือกกล่าวถ้อยคำแนะนำจำนวน 1,628 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 81.4 และเลือกไม่กล่าวแนะนำ จำนวน 372 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 18.6 แสดงให้เห็นว่านักเรียนเลือกที่จะกล่าวให้คำแนะนำครูมากกว่าการไม่ให้คำแนะนำ ซึ่งสะท้อนได้ว่าในปัจจุบันนักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่มีการกล่าวถ้อยคำแนะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอกลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู ซึ่งจะนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. กลวิธีหลักในการให้คำแนะนำ
2. กลวิธีเสริมการแนะนำ
3. การปรากฏร่วมของกลวิธีต่าง ๆ

3.1 กลวิธีหลักในการให้คำแนะนำ

กลวิธีหลักในการให้คำแนะนำ ในงานวิจัยนี้หมายถึง วิธีการทางภาษาที่นักเรียนใช้เพื่อแสดงเจตนาแนะนำให้ครูทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อประโยชน์ของครู ซึ่งครูสามารถเข้าใจเจตนาของการแนะนำได้โดยไม่ต้องตีความ หรือสามารถตีความเจตนาแนะนำได้โดยอาศัยพื้นความรู้หรือประสบการณ์ที่นักเรียนและครูมีร่วมกัน ผลจากการวิเคราะห์ถ้อยคำพบกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน 8 กลวิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การแสดงความคิดเห็น การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ การใช้รูป

ประโยคคำถาม การให้ข้อมูล การอ้างถึง การแสดงการอาสาช่วยเหลือ และการบอกวิธี โดยผู้วิจัยจะนำเสนอแต่ละกลวิธีตามลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ดังนี้

3.1.1 การให้เหตุผล

การให้เหตุผล หมายถึง การอธิบายชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่ผู้ฟังควรกระทำตามคำแนะนำ หรือชี้แจงผลดีที่ผู้ฟังจะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ฟังตัดสินใจปฏิบัติตามคำแนะนำ เช่น

- (1) ครูลองสั่งซื้อจากเว็บไซต์ครับ **จะได้ไม่ต้องไปหาไกลด้วย**
(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)
- (2) จัดให้นั่งคู่กับคนเรียนเก่ง **ผลการเรียนของคนที่ย่านจะดีขึ้น**
(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดที่นั่งในห้องเรียน)
- (3) ครูสนใจไปลองที่ร้านอาหารใต้ร้านนี้มัย **เพราะตั้งอยู่ไม่ไกลจากที่พักของครูมาก**
(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่างที่ (1) – (3) นักเรียนใช้กลวิธีการให้เหตุผล เพื่อชี้แจงเหตุผลที่ควรกระทำตามคำแนะนำ และชี้แจงผลดีของการกระทำหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากคำแนะนำ ซึ่งการให้เหตุผลถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำ ดังเช่นในตัวอย่างที่ (1) ในสถานการณ์ที่ครูต้องการหาซื้อวัตถุดิบภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเพื่อใช้ในสื่อการสอน แต่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย นักเรียนจึงแนะนำให้ครูสั่งซื้อจากเว็บไซต์ออนไลน์ โดยใช้กลวิธีการให้เหตุผลว่า “จะได้ไม่ต้องไปหาไกลด้วย” เพื่อแสดงให้ครูเห็นว่าการสั่งซื้อวัตถุดิบภาพยนตร์ทางเว็บไซต์ออนไลน์ มีข้อดีคือไม่ต้องไปหาซื้อไกล ครูจะได้ไม่ลำบากในการหาซื้อตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะต้องไปไกลถึงต่างประเทศ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย

ตัวอย่างที่ (2) นักเรียนให้คำแนะนำครูเรื่องการจัดที่นั่งให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับเพื่อนที่เรียนเก่ง โดยใช้กลวิธีการให้เหตุผลว่า “ผลการเรียนของคนที่ย่านจะดีขึ้น” เป็นการแสดงเหตุผลถึงข้อดีของการกระทำนั้น ซึ่งตรงกับความต้องการของครูที่ต้องการแก้ไขปัญหาการเรียนที่เรียนอ่อน การให้เหตุผลในตัวอย่างนี้ จึงเป็นไปได้ว่าจะช่วยให้ครูเห็นข้อดีและนำไปปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น

ในตัวอย่างที่ (3) นักเรียนใช้กลวิธีการให้เหตุผล เพื่อชี้แจงเหตุผลที่ควรไปร้านอาหารที่นักเรียนแนะนำ โดยกล่าวว่า “เพราะตั้งอยู่ไม่ไกลจากที่พักของครูมาก” ซึ่งเป็นการแสดงเหตุผลถึงข้อดี คือ ครูจะได้ไม่ต้องเดินทางไปหาร้านอาหารที่ไกลจากที่พัก

การให้เหตุผลเป็นกลวิธีหนึ่งที่นักเรียนใช้เพื่อชี้แจงเหตุผล ข้อดี หรือประโยชน์ที่ครูจะได้รับและควรจะทำตามคำแนะนำ กลวิธีนี้จึงช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของการแนะนำได้

3.1.2 การแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็น ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดให้คำแนะนำโดยแสดงว่าเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวของผู้พูดที่เกิดจากความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งผู้ฟังสามารถเลือกตัดสินใจที่จะทำตามคำแนะนำหรือไม่ก็ได้ จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นในการให้คำแนะนำครู จำแนกเป็นลักษณะย่อยได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน การใช้คำเพื่อแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี การใช้รูปประโยคเงื่อนไข และการใช้รูปประโยคขัดแย้ง

3.1.2.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน

การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน มักปรากฏคำว่า “ว่า” หรือ “คิดว่า” เพื่อแสดงว่าเป็นความคิดเห็นของผู้พูดเท่านั้น เช่น

- (4) *หนูว่าสั่งออนไลน์ค่ะ* ไม่ต้องไปหาตามร้านด้วย
(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)
- (5) *หนูว่าไปซื้อที่ร้านนี้ค่ะ* ถูกดี ของเยอะด้วย
(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)
- (6) *ผมคิดว่าครูเปลี่ยนตารางเวรให้เขาทำกับเพื่อนสนิท* จะช่วยแก้ปัญหาได้ครับ
(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน)

จากตัวอย่างที่ (4) – (6) นักเรียนใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นในการแนะนำ โดยปรากฏคำว่า “ว่า” หรือ “คิดว่า” เพื่อแสดงว่าคำแนะนำนั้นเป็นความคิดของนักเรียน ดังในตัวอย่างที่ (4) ในสถานการณ์ที่ครูต้องการซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการสอน แต่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย นักเรียนทราบว่ามีจำหน่ายทางเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ จึงกล่าวแนะนำให้ครูสั่งซื้อภาพยนตร์จากเว็บไซต์ โดยใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นว่า “หนูว่าสั่งออนไลน์ค่ะ” จากตัวอย่างนี้นักเรียนมีเจตนาแนะนำโดยแสดงว่าหากเป็นปัญหาของตนเองจะทำเช่นนั้น ซึ่งครูสามารถเข้าใจเจตนาได้ว่านักเรียนอยากให้ครูสั่งซื้อจากเว็บไซต์ออนไลน์ โดยครูอาจจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่างที่ (5) เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนทราบว่าครูกำลังต้องการหาซื้อกระดาษสีจำนวนมาก แล้วนักเรียนเป็นลูกค้าประจำของร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนร้านหนึ่ง จึงทราบว่าร้าน

ดังกล่าวจำหน่ายสินค้าราคาถูกและมีสินค้าให้เลือกมาก น่าจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่กำลังหาซื้อกระดาษสีจำนวนมากมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน จึงกล่าวแนะนำโดยใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์ของตนที่เป็นลูกค้าประจำว่า “หนูจะไปซื้อที่ร้านนี้ค่ะ” ซึ่งช่วยให้ครูมีทางเลือกในการตัดสินใจ โดยอาจจะทำตามที่นักเรียนแนะนำหรือไม่ก็ได้

ส่วนในตัวอย่างที่ (6) ในสถานการณ์ที่นักเรียนเห็นครูพยายามหาวิธีแก้ปัญหาคู่เพื่อนในชั้นเรียนหนีเวร แล้วนักเรียนทราบสาเหตุที่เพื่อนหนีเวรคือเพื่อนรีบกลับไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิท จึงคิดว่าถ้าครูเปลี่ยนตารางเวรให้เพื่อนคนดังกล่าวทำเวรวันเดียวกับเพื่อนสนิท จะช่วยแก้ไขปัญหาคู่เพื่อนหนีเวรได้ จึงกล่าวแนะนำว่า “ผมคิดว่าครูเปลี่ยนตารางเวรให้เขาทำกับเพื่อนสนิท” ในตัวอย่างนี้ นักเรียนใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยสื่อความหมายว่าในความคิดของนักเรียนว่าการเปลี่ยนเวรให้เพื่อนคนดังกล่าวจะช่วยแก้ไขปัญหาคู่เพื่อนหนีเวรของเพื่อนได้ ซึ่งครูอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่หากเห็นด้วยกับความคิดเห็นของนักเรียนก็อาจจะช่วยแก้ไขปัญหาคู่เพื่อนหนีเวรได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบการแสดงความคิดเห็นในลักษณะบอกความรู้สึกของผู้พูดด้วย โดยผู้พูดใช้คำว่า “อยาก” เพื่อแสดงความรู้สึกว่าสิ่งที่แนะนำเป็นทางเลือกที่ดีจึงต้องการเชิญชวนให้ผู้ฟังกระทำ เช่น

(7) **อยากให้ครูโหลดไลน์มาใช้ จะได้ติดต่อได้สะดวก**

(ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

(8) **ร้านแถวที่พักครูมีร้านนั่งอ่อยมาก อยากให้ครูลองไปทาน**

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่างที่ (7) – (8) นักเรียนใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นในลักษณะการบอกความรู้สึกของตน โดยใช้คำว่า “อยาก” ซึ่งสื่อความหมายว่า “ต้องการ” โดยในตัวอย่างที่ (7) นักเรียนกล่าวแนะนำโดยใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นในลักษณะบอกความรู้สึกของตนว่าต้องการให้ครูโหลดแอปพลิเคชันไลน์มาใช้ เนื่องจากนักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อติดต่อสื่อสาร และเห็นว่าแอปพลิเคชันไลน์ใช้ติดต่อสื่อสารได้สะดวก ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อครู การใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยบอกความรู้สึกนี้ แสดงให้เห็นว่าเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของนักเรียนซึ่งครูอาจจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ (8) นักเรียนกล่าวแนะนำร้านอาหารในจังหวัดตรัง โดยแสดงความคิดเห็นบอกความรู้สึกของตนว่าต้องการให้ครูไปลองรับประทานอาหารที่ร้านดังกล่าว เนื่องจากนักเรียนเป็นคนจังหวัดตรัง และคิดว่ารสชาติอาหารอร่อย ซึ่งหากครูไปรับประทานอาหารที่ร้านนั้นแล้วน่าจะชอบ อย่างไรก็ดี การใช้กลวิธีนี้เป็นการบอกความปรารถนาของตน ซึ่งครูจะทำตามหรือไม่ก็ได้

การใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นในการแนะนำจากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการให้ครูทราบว่าคำแนะนำนั้นเป็นความคิดของตนซึ่งมาจากประสบการณ์ ความรู้ หรือความเชี่ยวชาญของตนในเรื่องนั้น ๆ การใช้กลวิธีนี้จึงสามารถช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำได้ นอกจากนี้ยังช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนด้วย เนื่องจากการใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นเป็นการสื่อสารในลักษณะแจ้งให้ทราบว่าคำแนะนำนั้นเป็นความคิดเห็น หรือความรู้สึกของของนักเรียนเท่านั้น โดยครูมีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะเลือกทำตามหรือไม่ก็ได้ การใช้กลวิธีนี้จึงไม่เป็นการก้าวท้าวครูเหมือนกับการบอกให้ทำหรือบังคับให้ทำตามคำแนะนำอย่างตรงไปตรงมา

3.1.2.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน

การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นโดยเลือกใช้คำเพื่อลดน้ำหนักของความมั่นใจในความคิดเห็นของผู้พูดและข้อมูลที่ผู้พูดแนะนำ หรือลดน้ำหนักของการยืนยันผลที่ผู้ฟังจะได้รับหรือที่จะเกิดขึ้นเมื่อได้เลือกทำตามคำแนะนำแล้ว มักปรากฏคำว่า “อาจ” “อาจจะ” “น่าจะ” เช่น

- (9) ครูคะ ใช้โหมดพาโนรามาอาจช่วยให้เก็บภาพได้หมดนะคะ ลองดูคะครู
(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)
- (10) แผ่น DVD เรื่องนี้อาจจะมีขายตามเว็บไซต์ แต่ถ้าไม่มีผมจะลองไปถามพ่อให้
(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)
- (11) จัดได้ว่าที่ก็น่าจะได้รับการตอบรับดีคะ หนูคิดว่าเพื่อนชอบกัน
(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

จากตัวอย่างที่ (9) – (11) นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน ปรากฏคำว่า “อาจ” “อาจจะ” “น่าจะ” ในถ้อยคำ เพื่อแสดงความไม่มั่นใจเกี่ยวกับข้อมูลหรือไม่ยืนยันผลของคำแนะนำ ในตัวอย่างที่ (9) นักเรียนแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ แต่ใช้คำแสดงการกลบเกลื่อนความมั่นใจในผลของการกระทำตามคำแนะนำ คือ “อาจช่วยให้เก็บภาพได้หมด” การใช้กลวิธีนี้ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นทางเลือกแก่ครู ในขณะที่นักเรียนก็จะไม่ถูกตัดสินว่าเป็นคนอวดรู้หรือรู้ไม่จริง เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ (10) นักเรียนแนะนำให้ครูสั่งซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์เรื่องที่ต้องการจากเว็บไซต์ออนไลน์ ซึ่งถึงแม้ว่านักเรียนจะทราบว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีจำหน่ายในเว็บไซต์ออนไลน์ แต่ก็เป็นไปได้ว่าในเวลาที่ครูจะสั่งซื้ออาจไม่มีจำหน่ายหรือสินค้าอาจจำหน่ายหมดไปแล้ว เท่ากับว่าการแนะนำนั้นไม่ได้สร้างประโยชน์ให้ครู หรืออาจทำให้ครูมองว่านักเรียนไม่ได้มีข้อมูลในเรื่องดังกล่าวจริง ในตัวอย่างที่ (9) – (10) นักเรียนจึงใช้คำแสดงการกลบเกลื่อนความมั่นใจ คือ คำว่า “อาจ” “อาจจะ” ซึ่งเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำที่ผู้พูดคิด

ว่าอาจเสี่ยงต่อการทำให้ผู้พูดเสียหน้าได้ (Chen. 2001) ดังนั้นการใช้คำแสดงการกลบเกลื่อนนี้จึงช่วยรักษาหน้านักเรียน หากครูกระทำตามคำแนะนำแล้วไม่ได้ผลตามที่ต้องการ

ส่วนในตัวอย่างที่ (11) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังวางแผนจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน โดยมีเป้าหมายว่าจะจัดกิจกรรมที่ดึงดูดผู้เข้าชมได้มาก นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมโต้วาทีว่า “จัดโต้วาทีที่น่าจะได้รับการตอบรับดีค่ะ” ซึ่งคำว่า “น่าจะ” มีความหมายบอกการคาดคะเน แสดงความหมายว่า “เป็นไปได้ที่” (ไพทยา มีสตัย. 2540) จึงสื่อความหมายว่า “เป็นไปได้ที่กิจกรรมโต้วาทีจะได้รับการตอบรับดี” การใช้คำว่า “น่าจะ” ในตัวอย่างนี้ เป็นการลดน้ำหนักของความมั่นใจในผลของการกระทำลง เพราะถึงแม้ว่าจากการเยี่ยมชมกิจกรรมงานนิทรรศการในปีที่ผ่านมา ๆ มา นักเรียนจะเห็นว่ากิจกรรมโต้วาทีเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมเป็นจำนวนมาก แต่ความนิยมนั้นก็อาจไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป นักเรียนจึงกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยใช้ถ้อยคำแสดงการกลบเกลื่อนความมั่นใจในผลของการกระทำดังกล่าว

กลวิธีการใช้คำแสดงการกลบเกลื่อนเป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นที่มุ่งให้ข้อมูลที่อาจเป็นไปได้หรือไม่ก็ได้ ดังในตัวอย่าง (9) – (11) เมื่อนักเรียนใช้ถ้อยคำแสดงการกลบเกลื่อน เพื่อแสดงความไม่มั่นใจหรือไม่ยืนยันผลของคำแนะนำ ซึ่งหากผลที่ได้ไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ก็จะไม่ส่งผลให้ทั้งนักเรียนและครูรู้สึกไม่ดี นอกจากนี้ยังไม่เป็นการแสดงการอวดรู้มากเกินไป นักเรียนจึงเลี่ยงการแสดงความมั่นใจในการแนะนำนั้นด้วยการแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน

3.1.2.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี

การใช้คำเพื่อแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี หมายถึง การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่แนะนำเป็นสิ่งที่ดี หรือดีกว่าการกระทำเดิมที่ครูทำอยู่ ซึ่งคำว่า “ดี” มีความหมายว่า “เป็นไปได้ในทางที่ต้องการ” (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556) จากข้อมูลพบการใช้คำว่า “ดี” “ดีกว่า” และ “ก็ดี” ผู้พูดกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยใช้กลวิธีนี้ เพื่อแสดงเจตนาแนะนำให้ผู้ฟังมีความรู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นไปในทางที่ผู้ฟังต้องการ เช่น

(12) ให้คนเรียนอ่อนหนึ่งคู่กับคนเรียนเก่งก็ดีนะครู

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน)

(13) ครูใช้การถ่ายภาพในมุมกว้างแบบพาโนรามาดีกว่า เก็บภาพได้กว้างกว่า

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(14) ร้านนี้ดีนะคะ ราคาไม่แพง ชื้อเยอะได้ลดเพิ่มด้วยค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

จากตัวอย่างที่ (12) – (14) นักเรียนใช้คำว่า “ก็ดี” “ดีกว่า” และ “ดี” ในถ้อยคำแนะนำ เพื่อแสดงความคิดเห็นว่าการกระทำนั้นจะช่วยให้ครูได้ประโยชน์ตามที่ครูต้องการ ในตัวอย่างที่ (12) เป็นสถานการณ์ที่ครูกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนจึงแนะนำให้ครูจัดที่นั่งให้คนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่ง โดยกล่าวว่า “ให้คนเรียนอ่อนนั่งคู่กับคนเรียนเก่งก็ดีนะครู” คำว่า “ก็ดี” ในถ้อยคำนี้แสดงความหมายว่า การจัดที่นั่งลักษณะนี้อาจจะช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อนได้ตามที่ครูต้องการ

ส่วนในตัวอย่างที่ (13) นักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูใช้โหมตพาโนรามาในกล้องโทรศัพท์ เพื่อถ่ายภาพสถานที่ซึ่งมีขนาดกว้าง โดยกล่าวว่า “ครูใช้การถ่ายภาพในมุมกว้างแบบพาโนรามาดีกว่า” คำว่า “ดีกว่า” ในถ้อยคำนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็นว่าการใช้โหมตพาโนรามาในการถ่ายภาพจะช่วยให้ครูสามารถเก็บภาพขนาดกว้างของสถานที่ท่องเที่ยวตามที่ครูต้องการได้ดีกว่าการใช้โหมตกล้องปกติ เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ (14) นักเรียนแนะนำให้ครูซื้อกระดาษสีจากร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนที่ตนแนะนำว่า “ร้านนี้ดีนะคะ” เพื่อแสดงความคิดเห็นว่าการซื้อสินค้าจากร้านดังกล่าว จะทำให้ครูได้กระดาษสีจำนวนมากตามที่ครูต้องการ อีกทั้งร้านดังกล่าวจำหน่ายสินค้าราคาถูก และถ้าซื้อจำนวนมากก็จะซื้อได้ในราคาถูกลง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูที่จะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

กลวิธีการใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน โดยใช้คำว่า “ดี” “ดีกว่า” และ “ก็ดี” ในถ้อยคำ ครูสามารถตีความและเข้าใจความหมายตามเจตนาที่นักเรียนต้องการสื่อได้ เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ครูและนักเรียนมีประสบการณ์ร่วมกัน กล่าวคือ ในแต่ละสถานการณ์การให้คำแนะนำนั้น นักเรียนทราบว่าครูกำลังประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้นคำว่า “ดี” ในถ้อยคำแนะนำนั้น จึงสื่อเจตนาว่าประโยชน์ที่ครูจะได้รับจะเป็นไปตามที่ครูต้องการ

3.1.2.4 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข

การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็น โดยใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข เพื่อสื่อถึงประโยชน์ของการกระทำตามเงื่อนไขของคำแนะนำ มักปรากฏคำว่า “ถ้า...ก็” เช่น

(15) เขาหนีเวรไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทของเขา ถ้าเค้าได้อยู่เฝ้าวันเดียวกันก็ไม่
ห่างจะหนีเวรค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดการเวรในชั้นเรียน)

(16) กิจกรรมโต้วาทีเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้และสนุกด้วยค่ะ **ถ้าจัดโต้วาทีก็น่าจะดึงดูดผู้ชมได้มาก**

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

(17) ผมแนะนำร้านนี้ อร่อยมาก **ถ้าครูได้มาทานที่นี่ รับรองว่าจะต้องชอบครับ**

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่างที่ (15) – (17) นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไขเพื่อแนะนำการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ครู โดยสื่อเจตนาว่าครูจะได้รับประโยชน์หากกระทำตามเงื่อนไขที่นักเรียนแนะนำ ดังในตัวอย่างที่ (15) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการกระทำ คือ “(เพื่อน)ก็ไม่น่าจะหนีเวร” ตามเงื่อนไขว่า “ถ้าเค้าได้อยู่เวรวันเดียวกัน” ในตัวอย่างที่ (16) นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ของการกระทำคือ “จะดึงดูดผู้ชมได้มาก” ตามเงื่อนไขว่า “ถ้าจัดโต้วาที” และในตัวอย่างที่ (17) นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า “รับรองว่า(ครู)จะต้องชอบ” ตามเงื่อนไขว่า “ถ้าครูได้มาทานที่นี่”

จากตัวอย่าง จะเห็นว่านักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข ซึ่งแสดงเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น โดยนักเรียนมีเจตนาให้ครูได้ทราบผลซึ่งเป็นประโยชน์จากการกระทำตามคำแนะนำ นอกจากนี้ยังปรากฏคำแสดงการกลบเกลื่อน คือ “น่า” “น่าจะ” ในผลที่จะเกิดขึ้นตามเงื่อนไขด้วย ซึ่งแสดงเจตนาว่าอาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ แต่มีแนวโน้มว่าจะเป็นไปได้ การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข โดยใช้คำว่า “ถ้า” ถือเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ฟังให้ได้มีโอกาสในการตัดสินใจ (Jiang, 2006 อ้างอิงจาก Brown; & Lavinson, 1987) โดยที่ไม่บังคับให้ครูต้องกระทำตามคำแนะนำ เพียงแต่เสนอว่าถ้ากระทำ ครูก็จะได้รับประโยชน์

3.1.2.5 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง

การใช้รูปประโยคขัดแย้ง ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดเสนอความคิดเห็นของตนโดยใช้รูปประโยคขัดแย้งเพื่อสื่อเจตนาแนะนำ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังตัดสินใจเลือกกระทำตามความคิดของผู้พูด หรือจะกระทำตามที่ผู้ฟังต้องการก็ได้ เช่น

(18) **ผมว่าใช้ไลน์น่าจะดีกว่านะครับ แต่ก็แล้วแต่จารย์จะสะดวกใช้แล้วกัน**

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

(19) **จัดการแสดงอะไรก็ได้ค่ะ แต่หนูคิดว่าโต้วาทีน่าจะดึงดูดที่สุดแล้วค่ะ**

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

(20) **ร้านนี้น่าสนใจนะค่ะ หรือครูจะค้นหาร้านอื่น ๆ จากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมก็ได้**

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้สื่อออนไลน์)

จากตัวอย่างที่ (18) – (20) นักเรียนใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคขัดแย้งที่แสดงเจตนาว่าครูสามารถเลือกได้ว่าจะทำตามคำแนะนำหรือไม่ก็ได้ ดังตัวอย่างที่ (18) เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนต้องการแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการติดต่อสื่อสาร นักเรียนกล่าวถ้อยคำเสนอความคิดเห็นว่า “ผมว่าใช้ไลน์น่าจะดีกว่านะครับ” ซึ่งเป็นทางเลือกที่นักเรียนต้องการแนะนำ ส่วน “แต่ก็แล้วแต่จารย์จะสะดวกใช้แล้วกัน” เป็นอีกทางเลือกหนึ่งตามความต้องการของครู ซึ่งขัดแย้งกัน เพื่อสื่อเจตนาให้ครูเลือกทำตามความถนัดหรือความสะดวกของครู เพราะการบอกให้ครูกระทำในสิ่งที่ครูอาจจะไม่สะดวกกระทำอาจเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และอาจเป็นการก้าวท้าวครูได้ จึงใช้ถ้อยคำว่า “แล้วแต่อาจารย์จะสะดวกใช้” โดยครูจะเลือกใช้แอปพลิเคชันไลน์ตามความคิดเห็นของนักเรียน หรือเลือกใช้แอปพลิเคชันที่ครูสะดวกก็ได้ เพื่อที่จะไม่เป็นการบังคับครูให้กระทำตามสิ่งที่ตนแนะนำ ส่วนในตัวอย่างที่ (19) นักเรียนใช้คำว่า “อะไรก็ได้” ในถ้อยคำว่า “จัดการแสดงอะไรก็ได้ค่ะ” เป็นการให้ทางเลือกเพื่อให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกจัดกิจกรรมใดก็ได้ตามความคิดของครู แต่นักเรียนก็ใช้รูปประโยคขัดแย้งเพื่อแสดงเจตนาแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมได้ว่าที่ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งด้วย และในตัวอย่างที่ (20) นักเรียนมีเจตนาแนะนำร้านอาหารให้ครู เห็นได้จากถ้อยคำแสดงความคิดเห็นที่ว่า “ร้านนี้น่าสนใจนะค่ะ” แต่นักเรียนก็ใช้ถ้อยคำแสดงความขัดแย้งกับข้อเสนอที่ได้อีกก่อนหน้า โดยใช้คำว่า “หรือ...ก็ได้” เพื่อสื่อเจตนาให้ครูเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยครูมีอำนาจที่จะเลือกกระทำตามความคิดของนักเรียนหรือจะค้นหาร้านอื่น ๆ ตามที่ครูสนใจก็ได้เช่นกัน

กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคขัดแย้งมักจะสื่อเจตนาว่า ครูจะเลือกกระทำตามคำแนะนำของนักเรียนหรือเลือกทำตามความคิดของครูก็ได้ นักเรียนใช้กลวิธีนี้เพื่อแสดงให้ครูมีอำนาจในการเลือกตัดสินใจ โดยไม่เป็นการบังคับให้ครูต้องกระทำตามความคิดของตน นอกจากนี้การกล่าวให้ทางเลือกโดยใช้รูปประโยคขัดแย้งยังเป็นการไม่แสดงความมั่นใจในความคิดของนักเรียนมากเกินไป จึงกล่าวแนะนำในลักษณะแบ่งรับแบ่งสู้ ให้ครูเลือกกระทำตามคำแนะนำของตนหรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากครูไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่นักเรียนเสนอ นักเรียนก็จะรู้สึกเสียหน้ามาก

3.1.3 การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ

การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวให้คำแนะนำ โดยใช้ถ้อยคำที่แสดงเจตนาแนะนำอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครูพบว่านักเรียนมีการใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้วัจนกรรมแนะนำ ได้แก่ การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา และการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ ดังนี้

3.1.3.1 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา

เจียง (Jiang, 2006) ได้อธิบายว่าหากถ้อยคำใดมีกริยาที่บ่งว่าเป็นวัจนกรรมใด ถือว่าเป็นวัจนกรรมตรง เนื่องจากผู้ฟังสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าผู้พูดกำลังทำวัจนกรรมใดอยู่ เช่น “ฉันสัญญาว่าจะมารับเธอในวันพรุ่งนี้” ในรูปประโยคมีกริยา “สัญญา” ที่บ่งว่าเป็นวัจนกรรมสัญญา หรือ “ฉันแนะนำให้เธอไปพบอาจารย์ให้เร็วที่สุด” ก็มีกริยา “แนะนำ” บ่งได้ว่าเป็นวัจนกรรมแนะนำ

การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา ในงานวิจัยนี้หมายถึง การปรากฏคำว่า “แนะนำ” ในถ้อยคำซึ่งเมื่อกล่าวไปแล้ว ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าผู้พูดกำลังกล่าวคำแนะนำ โดยไม่ต้องตีความ เช่น

(21) ผมแนะนำให้ครูค้นหาจากเว็บไซต์ออนไลน์ของต่างประเทศครับ

(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)

(22) หนูแนะนำให้จัดเพื่อนที่เรียนอ่อนหนึ่งกับเพื่อนที่เรียนเก่งค่ะ และมีการจัดตัวหลังเลิกเรียนโดยให้เพื่อนแบ่งปันในสิ่งที่เข้าใจมาให้คนที่เรียนอ่อน

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน)

(23) หนูแนะนำให้เปลี่ยนเวรให้เขาทำวันเดียวกับเพื่อนสนิทของเขาค่ะ จะได้ไม่หนีเวรตามเพื่อนไปอีก

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน)

จากตัวอย่างที่ (21) เป็นสถานการณ์ที่ครูไม่สามารถหาซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์เรื่องที่ต้องการมาใช้เป็นสื่อการสอนได้ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย และนักเรียนทราบว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีจำหน่ายในเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ นักเรียนจึงกล่าวให้คำแนะนำครู โดยใช้รูปประโยคที่มีคำกริยา “แนะนำ” ปรากฏอยู่ ถึงแม้ว่าผู้พูดจะเป็นนักเรียน แต่ในสถานการณ์ที่ครูกำลังประสบปัญหา ไม่สามารถหาซื้อภาพยนตร์เรื่องที่ต้องการได้ นักเรียนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสั่งซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์จากเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ จึงกล่าวแนะนำครูอย่างตรงไปตรงมา การใช้กลวิธีนี้แสดงถึงความมั่นใจของนักเรียนว่าสิ่งที่แนะนำถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อครู

ตัวอย่างที่ (22) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังวางแผนจัดที่นั่งในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหา นักเรียนที่เรียนอ่อนให้เรียนได้ดีขึ้น จึงมาขอคำแนะนำจากนักเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าห้องที่เคยมีประสบการณ์จากชั้นเรียนปีก่อน ๆ ว่าการจัดที่นั่งให้คนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่งน่าจะเกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน และช่วยให้คนที่เรียนอ่อนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยครูแก้ปัญหาได้ นักเรียนจึงกล่าวให้คำแนะนำอย่างตรงไปตรงมา โดยปรากฏถ้อยคำแสดงวัจนกรรมคือ “แนะนำ”

ตัวอย่างที่ (23) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังแก้ปัญหาเพื่อนในชั้นของนักเรียนหนีเวร แล้วนักเรียนทราบสาเหตุที่เพื่อนหนีเวรเพราะรีบไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิท นักเรียนจึงกล่าวแนะนำครู โดยปรากฏถ้อยคำแสดงวจนกรรม คือ “แนะนำ” โดยเห็นว่าคำแนะนำของตนจะช่วยครูแก้ปัญหาการหนีเวรของเพื่อนได้

จากตัวอย่างที่ (21) – (23) จะเห็นว่านักเรียนกล่าวแนะนำครูอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งครูสามารถเข้าใจเจตนาได้ทันทีโดยไม่ต้องตีความว่าสิ่งที่นักเรียนกล่าวมีเจตนาแนะนำ เนื่องจากมีคำที่แสดงวจนกรรมแนะนำ คือคำว่า “แนะนำ” ปรากฏอยู่อย่างชัดเจน และจากการพิจารณาเหตุผลของการใช้กลวิธีนี้ในการแนะนำของนักเรียน พบว่านักเรียนมักจะใช้กลวิธีนี้เมื่อมั่นใจว่าสิ่งที่ตนกล่าวแนะนำเป็นสิ่งที่ตนมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ และคำแนะนำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อครู

อย่างไรก็ตาม การกล่าวแนะนำโดยใช้คำว่า “แนะนำ” ปรากฏในถ้อยคำ เป็นวิธีที่พบไม่มากในงานวิจัยนี้ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำอื่น ๆ ที่สื่อความหมายแนะนำด้วย

3.1.3.2 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ

การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดใช้คำที่สื่อเจตนาแนะนำให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้วิธีการลดน้ำหนักของถ้อยคำในความหมายแนะนำลง แต่ยังสื่อความหมายถึงการแนะนำ

จากการวิเคราะห์การใช้ภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียน พบว่ามีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ 2 ลักษณะ คือ การใช้คำช่วยหน้ากริยาที่สื่อความหมายแนะนำ ได้แก่คำว่า “ต้อง” “ควร” “ลอง” “น่าจะ” และ การใช้คำลงท้ายที่สื่อความหมายแนะนำ ได้แก่คำว่า “สิ” “เลย” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.3.2.1 การใช้คำช่วยหน้ากริยา

คำช่วยหน้ากริยาที่ใช้แสดงการให้คำแนะนำมักเป็นคำที่สื่อความหมายถึงความจำเป็นที่จะต้องกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการกระทำนั้น ๆ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ทั้งยังเป็นเรื่องที่ดีที่ผู้ฟังควรกระทำ (อิศเรศ ดลเพ็ญ, 2544) คำช่วยหน้ากริยาที่พบในงานวิจัยนี้ ได้แก่คำว่า “ต้อง” “ควร” “ลอง” “น่าจะ” ซึ่งมีทั้งที่ปรากฏเดี่ยวและปรากฏร่วมกับคำช่วยหน้ากริยาอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.3.2.1.1 คำช่วยหน้ากริยา “ต้อง”

คำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” แสดงความหมายบอกการชี้แนะ หมายถึง “จำเป็นต้องกระทำ” (ไพทยา มีสัทย์. 2540) จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนเลือกใช้คำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” เพื่อแสดงให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำ เช่น

(24) ครูต้องสั่งซื้อจากเว็บไซต์ขายของออนไลน์ต่างประเทศ เพราะว่าเรื่องนี้ไม่มีขายในไทยค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)

(25) ครูต้องให้คนที่เรียนอ่อนกับคนเก่งนั่งคู่กันค่ะ คนเก่งจะได้ช่วยคนอ่อน ครูปีที่แล้วทำแบบนี้ก็ได้ผลนะค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน)

(26) ครูต้องใช้โหมดพาโนรามาค่ะ เพราะเป็นโหมดที่ไว้ถ่ายภาพมุมกว้างโดยเฉพาะ หนูบอกวิธีใช้ให้ไหมค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

จากตัวอย่างที่ (24) – (26) นักเรียนใช้กลวิธีการใช้คำช่วยหน้ากริยาที่สื่อความหมายแนะนำ คือคำว่า “ต้อง” เพื่อแสดงว่าครูมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องกระทำตามคำแนะนำ จึงจะได้รับประโยชน์ตามที่ครูต้องการ ดังเช่นในตัวอย่างที่ (24) เมื่อครูต้องการหาซื้อวัตถุดิบภาพยนตร์เรื่องหนึ่งมาใช้เป็นสื่อการสอน แต่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่สามารถหาซื้อในประเทศไทยได้ แล้วนักเรียนทราบวัตถุดิบภาพยนตร์เรื่องนี้มีจำหน่ายในเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ นักเรียนจึงกล่าวแนะนำว่า “ครูต้องสั่งซื้อจากเว็บไซต์ขายของออนไลน์ต่างประเทศ” คำว่า “ต้อง” ในสถานการณ์นี้แสดงถึงความจำเป็นที่ครูจะต้องกระทำตามคำแนะนำ หากไม่กระทำตามคำแนะนำ ก็อาจไม่สามารถหาซื้อวัตถุดิบภาพยนตร์เรื่องนี้จากแหล่งอื่นได้

ในตัวอย่างที่ (25) สถานการณ์ที่ครูกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อน แล้วนักเรียนมีประสบการณ์ในชั้นเรียนก่อน ๆ ว่าหากจัดให้คนที่เรียนอ่อนได้นั่งคู่กับคนที่เรียนเก่ง ก็จะเกิดกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน หรือคนที่เรียนอ่อนจะมีแบบอย่างที่ดีในการเรียน นักเรียนจึงกล่าวคำแนะนำครูว่า “ครูต้องให้คนที่เรียนอ่อนกับคนเก่งนั่งคู่กัน” คำว่า “ต้อง” ในสถานการณ์นี้แสดงถึงความจำเป็นที่ครูต้องกระทำตามคำแนะนำ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อน

ในตัวอย่างที่ (26) นักเรียนสังเกตเห็นครูกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่มีขนาดกว้างด้วยกล้องโทรศัพท์ ซึ่งเป็นรุ่นเดียวกับที่นักเรียนใช้อยู่ นักเรียนจึงทราบว่าโทรศัพท์รุ่นนี้มีโหมดพาโนรามาสำหรับถ่ายภาพมุมกว้าง นักเรียนจึงกล่าวแนะนำว่า “ครูต้องใช้โหมดพาโนรามา

คะ” เพื่อแสดงให้เห็นครูทราบว่าครูจำเป็นต้องใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ จึงจะเก็บภาพขนาดกว้างได้ตามที่ครูต้องการ

จากตัวอย่างที่ (24) – (26) จะเห็นว่านักเรียนใช้กลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ คือ คำช่วยหน้ากริยา “ต้อง” ซึ่งแสดงการให้คำแนะนำที่สื่อความหมายถึงความจำเป็นต้องกระทำตามคำแนะนำนั้น ๆ จากการพิจารณาเหตุผลในการให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีนี้ พบว่านักเรียนมักจะใช้กลวิธีนี้เมื่อเห็นว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ครูแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่

3.1.3.2.1.2 คำช่วยหน้ากริยา “ควร”

คำว่า “ควร” เป็นคำช่วยหน้ากริยา แสดงความหมายบอกการชี้แนะว่า “เป็นการดีที่กระทำ” ซึ่งสื่อเจตนาเดียวกับคำว่า “แนะนำ” แสดงถึงความจำเป็นต้องกระทำในระดับปานกลาง (ไพทยา มีสัตย์, 2540) จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้คำช่วยหน้ากริยา “ควร” เพื่อแสดงความหมายชี้แนะให้ครูกระทำตามคำแนะนำ เช่น

(27) คุณครูควรเลือกใช้ไลน์ มันดีกว่าแอปอื่น ๆ ครับ ผมก็ใช้

(ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

(28) ครูควรจะจัดกิจกรรมได้วาทีกะ เพราะดึงดูดคนได้มาก ยิ่งหัวข้อน่าสนใจ คนก็จะชอบกันคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

(29) ครูควรย้ายเพื่อนที่หนีเวรไปอยู่เวรวันเดียวกับเพื่อนสนิท เขาอยากอยู่กับเพื่อนเขา ถ้าได้อยู่ก็คงไม่หนีเวรอีก

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน)

จากตัวอย่างที่ (27) – (29) นักเรียนให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีการใช้คำช่วยหน้ากริยาที่สื่อความหมายแนะนำ คือคำว่า “ควร” ตามด้วยการกระทำที่ต้องการแนะนำให้ครูกระทำ เพื่อแสดงให้ครูเข้าใจเจตนาว่าการกระทำตามคำแนะนำนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ดังตัวอย่างที่ (27) เมื่อครูมาขอคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟนเพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ที่ใช้แอปพลิเคชันหลากหลาย และเห็นว่าแอปพลิเคชันไลน์สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ดีที่สุด นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้คำว่า “ควร” เพื่อแสดงความหมายว่าการเลือกใช้แอปพลิเคชันไลน์เป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับครู

ตัวอย่างที่ (28) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังวางแผนจัดกิจกรรมนิทรรศการโรงเรียน โดยมีเป้าหมายว่าจะจัดกิจกรรมที่ดึงดูดผู้เข้าชมได้มาก แล้วครูมาขอคำแนะนำจากนักเรียนซึ่งเป็นผู้ที่

เยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ในวันงานนิทรรศการของโรงเรียนเป็นประจำทุกปี นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมโต้วาทีเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมมาก นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมโต้วาทีในวันนิทรรศการโรงเรียน โดยใช้คำว่า “ควร” เพื่อแสดงความหมายว่าการกระทำตามคำแนะนำนี้เป็นสิ่งที่ดีที่ครูควรกระทำ เมื่อกระทำแล้วจะช่วยให้ครูจัดกิจกรรมได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ

ในตัวอย่างที่ (29) สถานการณ์ที่ครูกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหาคู่เพื่อนในชั้นเรียนหนีเวร แล้วนักเรียนทราบสาเหตุที่เพื่อนหนีเวรเนื่องจากเพื่อนคนดังกล่าวรีบไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทซึ่งทำเวรกันคนละวัน นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูจัดตารางเวรใหม่ โดยแนะนำว่า “ครูควรย้ายเพื่อนที่หนีเวรไปอยู่เวรวันเดียวกับเพื่อนสนิท” การใช้คำว่า “ควร” เพื่อแสดงเจตนาว่าการกระทำที่แนะนำเป็นสิ่งที่ครูควรกระทำ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการหนีเวรของเพื่อนได้

จากตัวอย่าง (27) – (29) นักเรียนใช้กลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ คือ คำช่วยหน้ากริยา “ควร” ซึ่งสื่อความหมายชี้แนะให้กระทำอย่างมีเหตุผลและทำให้เกิดการคล้อยตาม (นววรรณ พันธุเมธา. 2544: 282) จากการพิจารณาเหตุผลในการแนะนำด้วยกลวิธีนี้ พบว่านักเรียนมักจะใช้เพื่อชี้แนะสิ่งที่ตนเชื่อว่าเป็นประโยชน์ต่อครู

3.1.3.2.1.3 คำช่วยหน้ากริยา “ลอง”

คำว่า “ลอง” หมายถึง การกระทำอย่างหนึ่งเพื่อพิสูจน์หรือเพื่อให้รู้ว่าใช้ได้หรือทำได้หรือไม่ (นววรรณ พันธุเมธา. 2544: 132) เมื่อปรากฏหน้าคำกริยา จะให้ความหมายเสนอแนะ (อิศเรศ ดลเพ็ญ. 2544) เช่น

- (30) คุณครูลองหาในเว็บไซต์นี้สิครับ พ่อผมบอกว่ามีหนังเรื่องนี้ขายอยู่
(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)
- (31) อาจารย์ลองไปร้านนี้ดูค่ะ อาหารอร่อย ราคาไม่แพงด้วย
(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)
- (32) ครูลองใช้ Line ดูก่อนครับ คนเล่นเยอะ และใช้ง่ายสุด ๆ
(ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

จากตัวอย่างที่ (30) ในสถานการณ์ที่ครูต้องการหาซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่งมาใช้เป็นสื่อการสอน แล้วนักเรียนทราบว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย แต่มีจำหน่ายในเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูโดยใช้คำว่า “ลอง” เพื่อเสนอให้ครูลองกระทำตามคำแนะนำ ในตัวอย่างนี้นักเรียนใช้ร่วมกับคำลงท้าย “สิ” เพื่อเชิญชวนให้ครูปฏิบัติตามคำแนะนำ และใช้ประกอบกับคำลงท้าย “ครับ” เพื่อแสดงความสุภาพ

ในตัวอย่างที่ (31) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังวางแผนท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง และกำลังหาร้านอาหารอยู่ นักเรียนซึ่งเป็นคนตรังจึงมีข้อมูลร้านอาหารมากพอสมควร และทราบว่ามีร้านอาหารที่อยู่ใกล้ที่พักของครู จึงกล่าวแนะนำให้ครูไปใช้บริการร้านอาหารดังกล่าว โดยใช้คำว่า “ลอง” ปรากฏร่วมกับคำหลังกริยา คือ “ดู” ในถ้อยคำเดียวกัน เพื่อสื่อเจตนาว่า “ให้ครูลองกระทำดู” เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ (32) ในสถานการณ์ที่นักเรียนต้องการแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการติดต่อสื่อสาร นักเรียนใช้คำว่า “ลอง” ร่วมกับ “ดูก่อน” ในถ้อยคำเดียวกัน เพื่อสื่อเจตนาว่าให้ครูกระทำดูก่อนเพื่อที่จะได้ทราบว่าได้ผลอย่างไร และค่อนข้างมั่นใจว่าครูน่าจะพอใจหากได้กระทำตามคำแนะนำ

การใช้คำช่วยหน้ากริยา “ลอง” ในตัวอย่างที่ (30) – (32) แสดงเจตนาของนักเรียนที่ต้องการแนะนำให้ครูลองกระทำตามสิ่งที่ตนแนะนำ นักเรียนใช้กลวิธีนี้เมื่อเห็นว่าการกระทำที่แนะนำน่าจะเป็นประโยชน์ต่อครู โดยสื่อความหมายในลักษณะเชิญชวนให้กระทำ จึงไม่เป็นการบังคับหรือสั่งให้ครูกระทำตามสิ่งที่แนะนำมากเกินไป

3.1.3.2.1.4 คำช่วยหน้ากริยา “น่าจะ”

คำว่า “น่า” เป็นคำช่วยกริยาที่มี 2 ความหมาย คือ ความหมายบอกการชี้แนะ หมายถึง “เป็นการที่ดี” และความหมายบอกการคาดคะเน หมายถึง “เป็นไปได้ที่” (ไพทยา มีสัจย์. 2540) จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้คำว่า “น่า” ในการให้คำแนะนำเพื่อแสดงความหมายบอกการชี้แนะ³ โดยปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” เป็น “น่าจะ” เช่น

(33) จารย์น่าจะเปลี่ยนเวอร์ของเพื่อนคนนี้ให้ตรงกับเพื่อนสนิทของเขา เขาจะได้ไม่หนีเวอร์

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดการตารางเรียน)

(34) ครูน่าจะลองให้คนที่เก่งกับคนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กันแถว ๆ หน้าห้องคุณะคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน)

(35) ผมจำได้ว่าใกล้ ๆ โรงแรมมีร้านอาหารอร่อยนะครับ อาจารย์น่าจะลองไปทานดู

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่างที่ (33) – (35) นักเรียนกล่าวแนะนำโดยใช้คำว่า “น่าจะ” เพื่อสื่อเจตนาชี้แนะให้ครูกระทำตามคำแนะนำ ดังตัวอย่างที่ (33) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังหาวิธีแก้ปัญหาคู่เพื่อนใน

³ คำว่า “น่าจะ” ในที่นี้ ปรากฏในส่วนเนื้อหาที่แสดงเจตนาแนะนำ จึงเป็นการชี้แนะมากกว่าการคาดคะเน ซึ่งจากการวิเคราะห์พบการใช้คำว่า “น่าจะ” ในความหมายบอกการคาดคะเนด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในหัวข้อ 3.1.2.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน

ชั้นเรียนหนึ่งแวน แล้วนักเรียนทราบสาเหตุที่เพื่อนหนึ่งแวน เพราะต้องการรีบไปทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนกับเพื่อนสนิท นักเรียนจึงกล่าวคำแนะนำให้ครูเปลี่ยนตารางแวนของเพื่อนที่หนึ่งแวนให้ตรงกับแวนของเพื่อนสนิท โดยใช้คำว่า “น่าจะ” เพื่อแสดงเจตนาว่าการเปลี่ยนแวนตามคำแนะนำเป็นการดีที่ควรกระทำ เพราะเมื่อเพื่อนได้ทำแวนวันเดียวกับเพื่อนสนิทก็จะทำแวนด้วยกันและกลับพร้อมกัน ไม่จำเป็นต้องหนึ่งแวนอีก

คำว่า “น่าจะ” มีน้ำหนักความจำเป็นเช่นเดียวกับคำว่า “ลอง” (อิศเรศ ดลเพ็ญ. 2544) จึงมักปรากฏร่วมกัน ดังเช่นตัวอย่างที่ (34) และ (35) นักเรียนกล่าวคำแนะนำ โดยใช้คำว่า “น่าจะ” โดยปรากฏร่วมกับคำว่า “ลอง” ในถ้อยคำเดียวกัน โดยตัวอย่าง (34) สถานการณ์ที่ครูกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูจัดที่นั่งให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่ง โดยใช้คำช่วยหน้ากริยา “น่าจะ” ร่วมกับคำช่วยหน้ากริยา “ลอง” เพื่อสื่อเจตนาให้ครูลองจัดที่นั่งให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่ง จะเป็นการดีที่จะแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อนได้ ส่วนในตัวอย่างที่ (35) นักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูไปใช้บริการร้านอาหารที่ตนเองแนะนำ โดยใช้คำช่วยหน้ากริยา “น่าจะ” ร่วมกับคำช่วยหน้ากริยา “ลอง” และคำหลังกริยา “ดู” ในถ้อยคำเดียวกัน เพื่อสื่อเจตนาแนะนำให้ครูลองไปทานอาหารที่ร้านนี้ดู

จากตัวอย่าง (33) – (35) นักเรียนใช้กลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ คือ คำช่วยหน้ากริยา “น่าจะ” ในความหมายบอกการชี้แนะ เพื่อสื่อความหมายในลักษณะชี้แนะหรือเชิญชวน จึงไม่เป็นการบีบบังคับหรือสั่งให้ครูกระทำตามคำแนะนำ

3.1.3.2.2 การใช้คำลงท้าย

คำลงท้าย ในงานวิจัยนี้หมายถึง คำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของถ้อยคำหรือประกอบท้ายคำอื่นเพื่อเสริมข้อความให้ชัดเจนขึ้น คำลงท้ายสามารถแสดงเจตนาหรือความรู้สึกของผู้พูดได้ โดยมักใช้ประกอบกับคำกริยา เช่น เข้ามาสิ คำว่า “สิ” เป็นคำลงท้ายแสดงเจตนาเชิญชวน หรือ ชื้อมาเลย คำว่า “เลย” เป็นคำลงท้ายเพื่อแสดงความเห็นด้วยให้กระทำ เป็นต้น (ประเสริฐ ศรีราชพัฒน์. 2555)

จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้คำลงท้าย คือ “สิ” และ “เลย” ในการให้คำแนะนำ เพื่อสื่อความหมายเชิญชวนให้ผู้ฟังกระทำตาม เช่น

(36) ไปซื้อร้านนี้สิคะ ราคาถูก หนูก็เป็นลูกค้าประจำของร้านนี้คะ

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

(37) โทรศัพท์ของครูรุ่นเดียวกับหนูเลย ครูใช้โหมดนี้ถ่ายดูสิคะ จะช่วยให้ครูถ่ายภาพแบบที่ต้องการได้นะคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(38) **จัดกิจกรรมโต้วาทีเลยคะ** หนูชอบ เพื่อน ๆ ก็ชอบกันคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

จากตัวอย่าง นักเรียนกล่าวแนะนำโดยใช้คำลงท้าย “สิ” ในถ้อยคำแนะนำ เพื่อแสดงเจตนาแนะนำในลักษณะเชิญชวน โดยในตัวอย่างที่ (36) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังหาซื้อกระดาษสีจำนวนมากเพื่อใช้ในกิจกรรมโรงเรียน แล้วนักเรียนเป็นลูกค้าประจำของร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนร้านหนึ่ง ซึ่งจำหน่ายสินค้าราคาย่อมเยาและอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน นักเรียนจึงกล่าวแนะนำให้ครูไปซื้อกระดาษสีจากร้านดังกล่าว โดยใช้คำลงท้าย คือคำว่า “สิ” ซึ่งแสดงความหมายเชิญชวนให้กระทำ

ตัวอย่างที่ (37) ขณะที่ครูกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่ด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ไม่สามารถเก็บภาพได้หมด นักเรียนทราบว่าการใช้โหมดพาโนรามาจะสามารถถ่ายภาพสถานที่ขนาดกว้างใหญ่ได้ภายในภาพเดียวอย่างที่ครูต้องการ จึงกล่าวแนะนำโดยใช้คำลงท้าย “สิ” เพื่อเชิญชวนให้ครูกระทำตามคำแนะนำ

ตัวอย่างที่ (38) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังวางแผนจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน โดยมีเป้าหมายว่าจะจัดกิจกรรมที่สามารถดึงดูดผู้เข้าชมได้มาก ซึ่งจากการเข้าชมงานนิทรรศการโรงเรียนทุกปี นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมโต้วาทีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความนิยม จึงกล่าวแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมโต้วาทีในวันงานนิทรรศการโรงเรียน โดยกล่าวว่า “**จัดกิจกรรมโต้วาทีเลยคะ**” คำว่า “เลย” เป็นคำที่ใช้ประกอบกับคำกริยา เพื่อเน้นว่าสนับสนุนหรือเห็นด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556) ในที่นี้จึงเป็นกลวิธีที่นักเรียนใช้แสดงเจตนาแนะนำ โดยใช้ถ้อยคำในเชิงสนับสนุนเห็นด้วยกับความคิดของครูที่จะจัดกิจกรรมที่ดึงดูดผู้เข้าชมได้มาก และเสนอให้จัดกิจกรรมโต้วาทีที่ตนเห็นว่าตรงกับความต้องการของครู

การใช้คำลงท้าย “สิ” และ “เลย” ในตัวอย่างที่ยกมา เป็นกลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ โดยแสดงเจตนาแนะนำในลักษณะเชิญชวนให้กระทำหรือแสดงการสนับสนุนเห็นด้วยเนื่องจากผู้พูดเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง

จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำเป็นกลวิธีการให้คำแนะนำที่พบมากเป็นอันดับสาม อาจเนื่องจากนักเรียนต้องการเลี่ยงการกล่าวคำว่า “แนะนำ” ซึ่งเป็นการแสดงวัจนกรรมอย่างตรงไปตรงมา จึงเลือกที่จะใช้คำที่ลดน้ำหนักของถ้อยคำในความหมายแนะนำลง ทั้งการใช้คำช่วยหน้ากริยาและคำลงท้ายที่สื่อความหมายแนะนำ เพื่อแสดงเจตนาให้ครูสามารถเข้าใจสิ่งที่นักเรียนต้องการสื่อได้อย่างชัดเจน แต่ยังคงแสดงถึงความรู้สึก โดยไม่บีบบังคับให้ครูกระทำตามคำแนะนำมากเกินไป

3.1.4 การใช้รูปประโยคคำถาม

เจียง (Jiang, 2006) อธิบายว่าการแนะนำโดยใช้รูปประโยคคำถาม เปรียบเสมือนการเสนอทางเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีอำนาจในการตัดสินใจ โดยไม่รู้สึกว่าตนถูกบังคับให้กระทำ ผู้วิจัยพบว่าการใช้รูปประโยคคำถามเป็นกลวิธีหนึ่งในการให้คำแนะนำของนักเรียน โดยไม่ได้มีเจตนาถามเพื่อต้องการคำตอบ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบการใช้รูปประโยคคำถามในการให้คำแนะนำ 3 ลักษณะ ได้แก่ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชิญชวนให้ทำ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อย้ำความเข้าใจของตน และการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาช่วยเหลือ

3.1.4.1 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชิญชวนให้ทำ

การใช้รูปประโยคคำถามในลักษณะนี้ หมายถึง การใช้รูปประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ใช้ในลักษณะเชื้อเชิญหรือโน้มน้าวให้ครูทำตามคำแนะนำ โดยทำให้ครูรู้สึกว่ามีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น

- (39) *คุณครูจัดได้ว่าที่ใหม่คะ* ได้ทั้งความสนุกและสาระ ปีที่แล้วเพื่อนก็ดูสนใจกันมาก
(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)
- (40) *ครูลองใช้ไลน์ใหม่คะ* ใคร ๆ ก็ใช้กัน ติดต่อง่ายด้วยคะ
(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)
- (41) *ให้เพื่อนสลับเวรดีใหม่คะ* เขาจะได้ไม่หนีเวร
(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน)

จากตัวอย่างที่ (39) – (41) นักเรียนกล่าวแนะนำโดยใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชิญชวนให้ทำ มักจะปรากฏคำว่า “ใหม่” ซึ่งเป็นคำที่อยู่ในรูปประโยคคำถาม โดยนักเรียนไม่ได้มีเจตนาต้องการคำตอบจากครู แต่มีเจตนาแนะนำให้ครูปฏิบัติตามถ้อยคำแนะนำที่อยู่ในประโยค ดังในตัวอย่างที่ (39) นักเรียนมีเจตนาแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมได้ว่าที่ในวันงานนิทรรศการโรงเรียน เนื่องจากเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดคนได้มากซึ่งตรงกับความต้องการของครู โดยใช้กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม คือ “คุณครูจัดได้ว่าที่ใหม่คะ” เพื่อแสดงการเชิญชวนให้ครูกระทำตามความคิดของตน เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ (40) เมื่อครูมาขอคำแนะนำจากนักเรียนเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งนักเรียนเคยใช้แอปพลิเคชันหลากหลาย และเห็นว่าแอปพลิเคชันไลน์เป็นช่องทางการสื่อสารที่สะดวกที่สุด จึงกล่าวแนะนำโดยใช้รูปประโยคคำถามว่า “ครูลองใช้ไลน์ใหม่คะ” จากตัวอย่างนี้ นักเรียนใช้คำช่วยหน้ากริยา “ลอง” ปรากฏร่วมอยู่ในถ้อยคำเดียวกันด้วย เพื่อเป็นการเสนอให้ครูลองกระทำตามคำแนะนำ โดยไม่แสดงการบังคับให้ครูต้องกระทำตามความคิดของนักเรียน และใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อให้ครูรู้สึกมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะลองหรือไม่ ส่วนในตัวอย่างที่ (41) นักเรียนมีเจตนาแนะนำให้ครูย้ายเพื่อนที่หนีเวรไปทำเวรวันเดียวกับเพื่อน

สนธิ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการหนีเวร โดยใช้รูปประโยคคำถามว่า “ให้เพื่อนสลัเบรดีไหมคะ” คำว่า “ดีไหม” ในรูปประโยคคำถามนี้เป็นการเชิญชวนให้ครูกิจิตตามว่าการกระทำนั้นน่าจะเป็นสิ่งที่ดี

จากตัวอย่าง จะเห็นว่าถึงแม้ว่านักเรียนจะใช้รูปประโยคคำถาม แต่ครูก็สามารถเข้าใจได้ว่านักเรียนมีเจตนาแนะนำ ดังที่เซอร์ล (Searle, 1976) ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวันมีการใช้วัจนกรรมแสดงการกระทำที่ไม่ชัดเจนจำนวนมาก แต่ผู้ใช้ภาษาก็สามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดต้องการสื่ออะไร เนื่องจากทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ในที่นี้เนื่องจากในแต่ละสถานการณ์เป็นบริบทที่ครูกำลังประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนกล่าวถ้อยคำในรูปประโยคคำถามที่มีลักษณะเชิญชวนให้กระทำ ครูจึงเข้าใจได้ว่านักเรียนมีเจตนาที่จะกล่าวแนะนำ

อย่างไรก็ตาม การใช้รูปประโยคคำถามก็เป็นการแสดงถึงความสุภาพ เนื่องจากนักเรียนมีสถานภาพต่ำกว่าครู การบอกให้ครูกระทำตามความคิดของตนอย่างตรงไปตรงมาอาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม นักเรียนจึงเลือกใช้รูปประโยคคำถามเพื่อเชิญชวนให้ทำ ซึ่งทำให้ครูรู้สึกมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง

3.1.4.2 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อย้ำความเข้าใจของตน

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อย้ำความเข้าใจของตน คือ การใช้คำแสดงการถามถึงเหตุการณ์หรือข้อมูล เพื่อย้ำให้มั่นใจว่าสิ่งที่ตนกำลังจะให้คำแนะนำเป็นข้อมูลที่ผู้ฟังกำลังต้องการความช่วยเหลือจริง ๆ โดยกลวิธีนี้มักปรากฏเป็นถ้อยคำที่ใช้เกริ่นก่อนให้คำแนะนำ เช่น

(42) **คุณครูกำลังหาซื้อกระดาสีอยู่หรือเปล่าคะ** หนูมีร้านที่รู้จัก ขายถูก ๆ ค่ะ ครูลองไปสิคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

(43) **ครูจะไปเที่ยวตรังใช้ไหมครับ** พอดีผมเป็นคนตรัง ให้ผมแนะนำได้นะ จะบอกว่ามีร้านอาหารอร่อยเยอะเลย

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

(44) **คุณครูกำลังถ่ายรูปหรือคะ** หนูช่วยไหมคะ หนูเคยใช้โหมดพาโนรามาถ่ายภาพแบบนี้ ครูลองเปิดกล้องโหมดนี้ดูคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

จากตัวอย่างทั้ง 3 ตัวอย่างข้างต้น แม้จะเป็นกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อย้ำความเข้าใจของตน แต่ก็แตกต่างกันที่การใช้คำแสดงการถามซึ่งอยู่ท้ายสุดของถ้อยคำ คำที่ใช้แสดงการถามนี้ทำให้น้ำหนักและความหมายของถ้อยคำแตกต่างกัน เช่นคำว่า “หรือเปล่า” มักใช้เมื่อผู้พูด

มีข้อมูลคำตอบอยู่บ้าง แต่ไม่แน่ใจในข้อมูลนั้น ดังในตัวอย่างที่ (42) ในสถานการณ์ที่นักเรียนรู้ว่าครูกำลังหาซื้อกระดาษสีเพื่อใช้ในกิจกรรมโรงเรียน แต่อาจยังไม่แน่ใจในข้อมูล จึงกล่าวด้วยคำถามการถาม “หรือเปล่า” เพื่อย้ำความเข้าใจของตน ส่วนในตัวอย่างที่ (43) ในสถานการณ์ที่นักเรียนเห็นครูกำลังวางแผนห้องเที่ยวที่จังหวัดตรังในช่วงปิดภาคเรียน จึงใช้คำถามแสดงการถาม “ใช่ไหม” ซึ่งมักใช้เมื่อผู้พูดค่อนข้างมั่นใจข้อมูล แต่กล่าวถามเพื่อย้ำความเข้าใจของตน ตัวอย่างที่ (44) นักเรียนใช้คำถามแสดงการถาม “หรือ” ซึ่งมักใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลอยู่แล้วชัดเจน โดยอาจได้ยินได้ฟังมาก่อนหรือพบเห็นโดยตรง ในสถานการณ์นี้นักเรียนเห็นด้วยตนเองว่าครูกำลังหาภาพถ่ายสถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่ จึงใช้คำถามแสดงการถาม “หรือ” เพื่อย้ำความเข้าใจของตน

จากตัวอย่างที่ (42) – (44) จะเห็นว่านักเรียนรู้ข้อมูลของครูอยู่แล้ว เพียงแต่ใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อเป็นการกล่าวอ้างสิ่งที่ครูกำลังทำอยู่หรือจะทำในอนาคต เพื่อให้มั่นใจว่าคำแนะนำของตนจะเป็นประโยชน์แก่ครู นักเรียนใช้กลวิธีนี้เพื่อป้องกันไม่让自己เองเสียหายในการให้คำแนะนำ หรืออาจเกริ่นนำก่อนเพื่อให้มั่นใจว่าครูกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการคำแนะนำจริง ๆ และนักเรียนไม่ได้ก้าวท้าวเรื่องของครู

3.1.4.3 การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาช่วยเหลือ

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาช่วยเหลือ คือ การที่ผู้พูดใช้รูปประโยคแสดงการถามความต้องการความช่วยเหลือของผู้ฟังที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ โดยในถ้อยคำจะปรากฏเนื้อหาที่ผู้พูดแสดงการอาสาช่วยเหลือ เช่น

- (45) หนูรู้จักร้านที่ราคาย่อมเยา อยู่ใกล้โรงเรียน **ให้หนูพาไปซื้อไหมคะ**
(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)
- (46) ใช้โหมดพาโนรามาถ่ายดีกว่าค่ะ **หนูช่วยถ่ายไหมคะ**
(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)
- (47) คนส่วนใหญ่ก็ใช้แอปนี้กัน **หนูโหลดให้ไหมคะ** ครูจะได้ใช้ติดต่อกับคนอื่น ๆ เลย
(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ทโฟน)

จากตัวอย่างที่ (45) – (47) นักเรียนใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาช่วยเหลือ โดยปรากฏคำถามแสดงการถาม คือคำว่า “ไหม” ดังในตัวอย่างที่ (45) ในสถานการณ์นี้นักเรียนมีเจตนาแนะนำให้ครูไปซื้อกระดาษสีจากร้านที่นักเรียนรู้จัก แต่อาจเกรงว่าการกล่าวแนะนำอย่างตรงไปตรงมาจะเป็นการก้าวท้าวครู เนื่องจากเป็นการบอกให้ครูกระทำตามความคิดของตน จึงใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาว่าจะพาครูไปซื้อกระดาษสีที่ร้านดังกล่าว เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ (46) นักเรียนมีเจตนาแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ แต่อาจเกรงว่าครู

จะไม่สะดวกหรือยังใช้โหมดพาโนรามาไม่เป็น จึงใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาที่จะถ่ายภาพให้ตามที่ครูต้องการ ส่วนในตัวอย่างที่ (47) นักเรียนมีเจตนาแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์เพื่อการติดต่อสื่อสาร ในตัวอย่างนี้นักเรียนใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการอาสาที่จะกระทำบางส่วนของคำแนะนำ คือโหลดแอปพลิเคชันไลน์ให้ในเบื้องต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการปฏิบัติตามคำแนะนำ

จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้รูปประโยคคำถามแสดงการอาสาช่วยเหลือเป็นกลวิธีหนึ่งในการให้คำแนะนำ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่นักเรียนพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อครู การใช้รูปประโยคคำถามลักษณะนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีความเกรงใจและไม่กล้าที่จะก้าวล่วงเรื่องของครูมากนัก เนื่องจากนักเรียนมีสถานภาพต่ำกว่าครู ถึงแม้ว่าการแสดงการอาสาช่วยเหลือจะเป็นการกระทำที่แสดงถึงความเคารพ นอบน้อมต่อครู แต่นักเรียนยังเลือกใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจให้นักเรียนมีสิทธิในการเข้าช่วยเหลือครู กลวิธีจึงช่วยให้ครูไม่รู้สึกละเมิดความเป็นส่วนตัว และอาจมีความรู้สึกดีต่อนักเรียนที่แสดงความสุภาพ อ่อนน้อม เคารพ และมีน้ำใจต่อครูด้วย

กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถามเป็นกลวิธีที่คนในบริบทสังคมไทยมักใช้เพื่อแสดงความสุภาพ (ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. 2544) สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานภาพในบริบทสังคมไทยที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าควรให้ความเคารพผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า จึงใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความสุภาพต่อครู อีกทั้งการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจ จึงช่วยให้ครูไม่รู้สึกละเมิดความเป็นส่วนตัวด้วย

3.1.5 การให้ข้อมูล

กลวิธีการให้ข้อมูล คือ การที่ผู้พูดบอกหรือชี้แจงสิ่งที่ผู้พูดทราบในเรื่องนั้น ๆ แก่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังได้ทราบข้อมูล โดยข้อมูลนั้นผู้ฟังอาจไม่เคยทราบมาก่อน เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ฟังในการเลือกปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้พูด เช่น

(48) ภาพยนตร์เรื่องนี้หาซื้อได้ในเว็บไซต์ออนไลน์ค่ะ ถ้าคุณครูสนใจก็ลองเข้าไปดูในเว็บไซต์ได้นะคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)

(49) โทรศัพท์รุ่นนี้ถ่ายแบบพาโนรามาได้นะคะ ครูลองกดปุ่มตรงนี้จะแล้วเลื่อนตอนถ่ายดู

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(50) มีร้านขายเครื่องเขียนอยู่แถวโรงเรียนค่ะ ซื้อจำนวนมากก็จะได้ราคาถูกด้วยนะ
คะ ครูน่าจะลองไปดู

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

ในตัวอย่างที่ (48) เมื่อนักเรียนทราบว่าภาพยนตร์เรื่องที่ครูต้องการซื้อมาใช้เป็นสื่อการสอน ไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย แต่สามารถสั่งซื้อได้ทางเว็บไซต์ออนไลน์ จึงกล่าวแนะนำครูด้วยกลวิธีการให้ข้อมูลว่า “ภาพยนตร์เรื่องนี้หาซื้อได้ในเว็บไซต์ออนไลน์ค่ะ” ซึ่งเมื่อครูทราบข้อมูลแล้ว ก็อาจจะเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องสั่งซื้อภาพยนตร์จากเว็บไซต์ออนไลน์ ถือเป็นกลวิธีที่ก่อให้เกิดการกระทำ ซึ่งตรงกับเจตนาในการแนะนำของนักเรียน

ตัวอย่างที่ (49) ในสถานการณ์ที่นักเรียนสังเกตเห็นครูกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีขนาดกว้างใหญ่ด้วยกล้องโทรศัพท์ ซึ่งเป็นโทรศัพท์สมาร์ตโฟนรุ่นเดียวกับที่นักเรียนใช้อยู่ นักเรียนจึงทราบว่าโทรศัพท์รุ่นดังกล่าวมีโหมดพาโนรามาสำหรับถ่ายภาพมุมกว้างได้ นักเรียนจึงกล่าวแนะนำ โดยใช้กลวิธีการให้ข้อมูลว่า “โทรศัพท์รุ่นนี้ถ่ายแบบพาโนรามาได้นะคะ” เพื่อให้ครูทราบ และใช้ร่วมกับกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำในถ้อยคำถัดไป เพื่อแสดงเจตนาแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการเก็บภาพขนาดกว้าง

ตัวอย่างที่ (50) เมื่อนักเรียนรู้ว่าครูกำลังหาซื้อกระดาษสีจำนวนมากเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน แล้วนักเรียนรู้จักร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนร้านหนึ่งที่จำหน่ายสินค้าราคาถูก ย่อมเยา และตั้งอยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน จึงกล่าวแนะนำโดยบอกข้อมูลเกี่ยวกับร้านเครื่องเขียนนี้ให้ครูได้ทราบ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจมีส่วนช่วยให้ครูตัดสินใจที่จะไปซื้อกระดาษสีจากร้านที่นักเรียนแนะนำ

จากตัวอย่างที่ (48) – (50) นักเรียนกล่าวแนะนำโดยใช้กลวิธีการให้ข้อมูล ซึ่งเป็นกลวิธีการแนะนำที่มีเจตนาแนะนำให้ครูนำข้อมูลที่นักเรียนกล่าวไปประกอบการตัดสินใจและปฏิบัติ ถือเป็นความพยายามของนักเรียนที่จะทำให้ครูเชื่อว่าสิ่งที่แนะนำจะเป็นประโยชน์ต่อครู กลวิธีนี้ไม่ได้แสดงอย่างชัดเจนว่าเป็นการบอกให้ครูกระทำตามความคิดของนักเรียน เพียงแต่แสดงการให้ข้อมูลที่นักเรียนทราบแก่ครูเท่านั้น จึงเป็นกลวิธีที่ไม่บีบบังคับให้ครูกระทำมากจนเกินไป อีกทั้งยังแสดงถึงความปรารถนาดีที่นักเรียนต้องการให้ครูได้ทราบข้อมูลที่จำเป็นด้วย

3.1.6 การอ้างถึง

กลวิธีการอ้างถึง ในงานวิจัยนี้หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึงข้อมูลหรือบุคคล เพื่อเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้ผู้ฟังสนใจปฏิบัติตามคำแนะนำ จากการวิเคราะห์พบการอ้างถึง 2 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างประสบการณ์ตนเอง และการอ้างบุคคลอื่น

3.1.6.1 การอ้างประสบการณ์ตนเอง

การอ้างประสบการณ์ตนเอง หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถึงประสบการณ์ของตนที่เคยประสบเหตุการณ์หรือเรื่องราวในลักษณะเดียวกันมาก่อนให้แก่ผู้ฟังได้ทราบ เพื่อประกอบการให้คำแนะนำแก่ผู้ฟัง การอ้างประสบการณ์นี้จะช่วยเพิ่มน้ำหนักให้กับคำแนะนำมากขึ้น เนื่องจากสามารถแสดงได้ว่าผู้พูดมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องที่แนะนำ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ฟังเชื่อและนำไปปฏิบัติตาม เช่น

(51) ครูลองจัดให้จับคู่เด็กเก่งประกบเด็กอ่อนมัธยม หนูเคยลองใช้วิธีนี้แล้วได้ผล ตอนเด็ก ๆ ครูที่โรงเรียนเคยลองจัดแบบนี้ดูแล้ว เด็กเก่งจะได้ช่วยสอนเด็กอ่อนได้

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดที่นั่งในห้องเรียน)

(52) ครูลองใช้แอปไลน์ดู ส่วนตัวผมก็ใช้ไลน์ เพราะใช้ง่าย จะใช้โทรก็ได้ วิดีโอคอลก็ได้ (ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้ออปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

(53) อาจารย์ใช้โหมดนี้ถ่ายดีกว่า โทรศัพท์อาจารย์รุ่นเดียวกับผม ผมเคยถ่าย

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ตโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

จากตัวอย่างที่ (51) – (53) ในแต่ละสถานการณ์การแนะนำ นักเรียนแสดงให้ครูทราบว่าตนเคยมีประสบการณ์ในการกระทำที่แนะนำมาก่อน จึงมีข้อมูลความรู้ที่จะสามารถแนะนำครูได้ เช่น ในตัวอย่างที่ (51) ในสถานการณ์ครูกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อน แล้วนักเรียนต้องการกล่าวแนะนำให้ครูจัดที่นั่งให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับเพื่อนที่เรียนเก่ง ซึ่งนักเรียนเชื่อว่าการจัดที่นั่งลักษณะนี้จะช่วยพัฒนาการเรียนได้ จึงกล่าวอ้างถึงประสบการณ์ของตนว่า “หนูเคยลองใช้วิธีนี้แล้วได้ผล ตอนเด็ก ๆ ครูที่โรงเรียนเคยลองจัดแบบนี้ดูแล้ว เด็กเก่งจะได้ช่วยสอนเด็กอ่อนได้” เพื่อแสดงให้ครูเห็นว่าการจัดที่นั่งในลักษณะนี้ อาจจะช่วยครูแก้ปัญหาได้

ตัวอย่างที่ (52) นักเรียนต้องการแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการติดต่อสื่อสาร จึงกล่าวอ้างถึงประสบการณ์ที่ตนใช้แอปพลิเคชันไลน์ว่า “ส่วนตัวผมก็ใช้ไลน์” เพื่อให้ครูเห็นว่าตนมีประสบการณ์ตรงในการใช้แอปพลิเคชันไลน์ จึงเห็นถึงข้อดีหรือประโยชน์ของแอปพลิเคชันดังกล่าว

ตัวอย่างที่ (53) นักเรียนต้องการแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ เพื่อให้ครูสามารถเก็บภาพสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีขนาดกว้างได้หมด ในตัวอย่างนี้นักเรียนกล่าวอ้างประสบการณ์ของตนให้ครูทราบว่าตนใช้โทรศัพท์รุ่นเดียวกับครู และเคยใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพมาก่อน เพื่อสื่อความหมายว่านักเรียนมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์รุ่นนี้ จึงสามารถกล่าวแนะนำครูได้

การอ้างประสบการณ์ตนเอง ถือเป็นกลวิธีการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำ โดยเมื่อกล่าวไปแล้ว ครูอาจเห็นว่านักเรียนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ จึงอาจจะเชื่อถือในคำแนะนำและนำไปปฏิบัติตาม

3.1.6.2 การอ้างบุคคลอื่น

การอ้างบุคคลอื่น หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึงบุคคลอื่น เพื่อแสดงให้เห็นว่ายังมีบุคคลอื่นนอกจากผู้พูดที่เห็นข้อดีหรือประโยชน์ของการกระทำตามคำแนะนำ การอ้างถึงบุคคลอื่นเป็นการช่วยเพิ่มน้ำหนักให้กับคำแนะนำ อีกทั้งยังช่วยรักษาหน้าผู้พูดด้วย เนื่องจากแสดงว่าข้อมูลในคำแนะนำนั้น ไม่ได้เกิดจากความคิดของผู้พูดเพียงคนเดียว เช่น

(54) ผมแนะนำเว็บไซต์นี้ครับ **พ่อของผมซื้อบ่อย**

(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)

(55) หนูว่าจัดได้ว่าที่ก็ดีนะคะ ปีที่แล้วคนชอบเยอะ **เพื่อน ๆ ก็อยากให้ออกกิจกรรมได้วาทินะคะ**

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

(56) ลองไปที่ร้านนี้ดูค่ะ **เห็นว่าเป็นร้านที่คนตรงชอบไปทาน**

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่าง นักเรียนใช้กลวิธีการอ้างถึงบุคคลอื่น ในที่นี้มีทั้งการอ้างบุคคลใกล้ชิดของนักเรียน เช่น พ่อ ในตัวอย่างที่ (54) และ เพื่อน ในตัวอย่างที่ (55) และการอ้างบุคคลอื่นทั่วไป ในตัวอย่างที่ (56) การอ้างบุคคลอื่นเป็นการแสดงให้เห็นว่านอกจากนักเรียนแล้ว ยังมีบุคคลอื่นที่เชื่อว่าการกระทำตามคำแนะนำนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

ในตัวอย่างที่ (54) นักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูสั่งซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์เรื่องที่ครูต้องการจากเว็บไซต์ออนไลน์ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่สามารถหาซื้อได้ทั่วไปในประเทศไทย โดยนักเรียนได้กล่าวอ้างถึงบุคคลอื่น ในตัวอย่างนี้คือ “พ่อ” ว่าเคยมีประสบการณ์การสั่งซื้อสินค้าจากเว็บไซต์ที่นักเรียนแนะนำ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำ ทั้งนี้เป็นไปได้ว่านักเรียนอาจไม่มั่นใจว่าครูจะเชื่อถือในคำแนะนำของตนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่า จึงอ้างบุคคลที่มีสถานภาพเท่ากับครู ซึ่งก็คือพ่อ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ตัวอย่างที่ (55) นักเรียนกล่าวอ้างถึงบุคคลอื่น คือ “เพื่อน” ว่า “เพื่อน ๆ ก็อยากให้ออกกิจกรรมได้วาทินะคะ” เพื่อแสดงว่ากิจกรรมได้วาทินั้นที่นักเรียนแนะนำให้ครูจัดในวันงานนิทรรศการนั้น มีบุคคลอื่นที่สนใจและเห็นด้วยกับการกระทำตามคำแนะนำ จึงเป็นการเพิ่มน้ำหนักความ

นำเชื่อถือให้กับคำแนะนำมากขึ้น ช่วยยืนยันว่าคำแนะนำนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อครู และกลวิธีนี้ยังช่วยรักษาหน้าของนักเรียนด้วย เนื่องจากการแสดงว่าการกระทำที่แนะนำนั้น ไม่ได้เกิดจากความคิดของนักเรียนเพียงคนเดียว แต่เป็นความคิดของเพื่อน ๆ อีกหลายคน

ตัวอย่างที่ (56) นักเรียนแนะนำให้ครูลองไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งใน จังหวัดตรัง โดยได้กล่าวอ้างบุคคลอื่นในถ้อยคำว่า “เห็นว่าเป็นร้านที่คนตรังชอบไปทาน” คำว่า “เห็นว่าเป็น” ในที่นี้แสดงความหมายว่านักเรียนได้รู้หรือได้เห็นจากที่บุคคลอื่น ๆ พูดหรือแสดงความคิดเห็น ดังนั้นการใช้กลวิธีนี้จึงช่วยรักษาหน้าของนักเรียนได้ เนื่องจากการแสดงว่าสิ่งที่นักเรียนแนะนำ เกิดจากความคิดของบุคคลอื่น นักเรียนเพียงนำข้อมูลที่ได้เห็นหรือได้ยินมากล่าวแนะนำเท่านั้น นอกจากนี้ ในถ้อยคำนี้ยังสามารถเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำด้วย ตรงคำกล่าวที่ว่า “คนตรังชอบไปทาน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าร้านอาหารดังกล่าวได้รับความนิยม โดยเฉพาะจากคนในท้องถิ่น จึงอาจช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้ครูสนใจไปรับประทานอาหารที่ร้านดังกล่าวตามคำแนะนำได้

การใช้กลวิธีการอ้างบุคคลอื่น เป็นการกล่าวอ้างว่าบุคคลอื่นก็เห็นข้อดีหรือประโยชน์ของการกระทำตามคำแนะนำ นักเรียนมักใช้กลวิธีนี้เพื่อยืนยันว่าคำแนะนำนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดีและเพื่อเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของตน เนื่องจากนักเรียนมีสถานภาพต่ำกว่าครู จึงเป็นไปได้ว่านักเรียนอาจเกรงว่าครูจะไม่เชื่อถือในคำแนะนำที่เกิดจากความคิดของตนเพียงคนเดียว อีกทั้งกลวิธีนี้ยังใช้เพื่อรักษาหน้าของนักเรียน เนื่องจากการกล่าวอ้างบุคคลอื่นเป็นการแสดงว่าคำแนะนำนั้นไม่ได้เป็นความคิดของนักเรียนเพียงคนเดียว ดังนั้นหากครูไม่เชื่อหรือไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำ นักเรียนก็น่าจะไม่รู้สึกเสียหน้ามากนัก

3.1.7 การแสดงการอาสาช่วยเหลือ

การแสดงการอาสาช่วยเหลือ เป็นกลวิธีที่ผู้พูดเสนอตนเข้าช่วยเหลือผู้ฟัง เพื่อกระทำสิ่งที่ตนแนะนำ จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีทั้งการแสดงการอาสาช่วยเหลือในการกระทำบางส่วนของคำแนะนำและอาสาช่วยกระทำสิ่งที่แนะนำทั้งหมดนั้นแทนผู้ฟัง เพราะเห็นว่าผู้ฟังอาจไม่สะดวกที่จะกระทำ เนื่องจากการแนะนำเป็นการที่ผู้พูดเสนอให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด ซึ่งหากผู้ฟังไม่ยอมทำตามหรือไม่สะดวกที่จะทำ การแสดงวัจนกรรมแนะนำนั้นก็อาจเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟังได้ ผู้พูดจึงอาสาที่จะกระทำการนั้นแทน เพื่อจะไม่เป็นการบังคับผู้ฟัง เช่น

(57) ชื่อที่ร้านนี้ดีกว่าคะ ราคาถูก *หนูบอกทางไปร้านให้คะ*

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

(58) หนังสือนี้ไม่มีขายในไทยแล้วค่ะ ครูต้องสั่งซื้อจากเว็บไซต์ **เดี๋ยวมหาซื้อเว็บไซต์มาให้คะ**

(ให้คำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์)

(59) ครูใช้โหมดพาโนรามาดีกว่าค่ะ เก็บภาพได้กว้างกว่า **หนูช่วยถ่ายค่ะ**

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

จากตัวอย่างที่ (57) – (59) นักเรียนใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ เพื่อเสนอตนเข้าช่วยกระทำการสิ่งที่แนะนำ ในตัวอย่างที่ (57) ในสถานการณ์ที่ครูกำลังหาซื้อกระดาษสีมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน นักเรียนจึงแนะนำให้ครูไปซื้อจากร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเขียนที่นักเรียนเห็นว่าจำหน่ายสินค้าราคาถูก แต่นักเรียนอาจเกรงว่าครูจะไม่รู้จักร้าน ทำให้เกิดความลำบากในการปฏิบัติตามคำแนะนำ จึงกล่าวโดยใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือว่า “**หนูบอกทางไปร้านให้คะ**” เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างที่ (58) นักเรียนแนะนำให้ครูสั่งซื้อวัตถุดิบภาพยนตร์เรื่องที่ครูต้องการจากเว็บไซต์ออนไลน์ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งนักเรียนอาจเกรงว่าครูอาจไม่ทราบว่าจะสั่งซื้อจากเว็บไซต์ใด นักเรียนจึงกล่าวแสดงการอาสาว่า “**เดี๋ยวมหาซื้อเว็บไซต์มาให้คะ**” เพื่อที่ครูจะได้ปฏิบัติตามคำแนะนำได้สะดวกขึ้น

ในตัวอย่างที่ (59) ในสถานการณ์ที่นักเรียนสังเกตเห็นครูกำลังถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่ด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่นักเรียนอาจเกรงว่าครูอาจจะยังไม่รู้วิธีการใช้งานโหมดพาโนรามาในกล้องโทรศัพท์ จึงใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ โดยกล่าวว่า “**หนูช่วยถ่ายค่ะ**” เพื่อแสดงการอาสาช่วยถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวให้ครูโดยใช้โหมดพาโนรามาตามที่ตนแนะนำ

จากตัวอย่างกล่าวได้ว่าการอาสากระทำการสิ่งที่แนะนำแทนครูเป็นกลวิธีการแนะนำวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูเกิดกระทำการตามคำแนะนำ เพื่อประโยชน์ของครู อีกทั้งการกล่าวแสดงการอาสาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูในการปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือแสดงการอาสาที่จะกระทำการสิ่งที่แนะนำแทนครู ถือเป็นกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อลดการคุกคามหน้าครูอย่างหนึ่งด้วย เนื่องจากนักเรียนแสดงให้ครูเห็นว่าตนคำนึงถึงความสะดวกของครูในการปฏิบัติตามคำแนะนำ ช่วยให้ครูไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่ตนอาจไม่ถนัด ซึ่งสะท้อนได้ว่านักเรียนมีความเคารพ ให้เกียรติครูและแสดงออกมามีน้ำใจแก่ครู

3.1.8 การบอกวิธี

การบอกวิธี หมายถึง การที่ผู้พูดอธิบายชี้แจงวิธีการหรือขั้นตอนการกระทำตามคำแนะนำนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น เช่น

(60) โต้วาทีเลยครู แล้วตั้งญัตติที่เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน

(ให้คำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน)

(61) อาจารย์ไปโหลดแอปไลน์ในแอปสโตร์นะคะ แล้วก็เพิ่มเพื่อนจาก QR-CODE หรือเบอร์โทรศัพท์ค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้อแอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์โฟน)

(62) ลองใช้โหมดพาโนรามาไหมครู ทำแบบถ่ายรูป แต่เลื่อนเป็นโหมดพาโนรามา แล้วถ่ายตามลูกศรเลยคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์โฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

จากตัวอย่าง (60) – (62) นักเรียนใช้กลวิธีการบอกวิธีเพื่ออธิบายรายละเอียดในการปฏิบัติตามคำแนะนำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในตัวอย่างที่ (60) นักเรียนแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมโต้วาทีในวันนิทรรศการโรงเรียน และกล่าวแนะนำให้ครูตั้งญัตติที่เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นการบอกวิธีให้ครูกระทำตามคำแนะนำ ในตัวอย่างนี้ครูจะได้แนวคิดเรื่องการตั้งญัตติ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูในการนำคำแนะนำนั้นไปปฏิบัติต่อไป ในตัวอย่างที่ (61) นักเรียนแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการติดต่อสื่อสารและบอกวิธีการติดตั้งแอปพลิเคชันดังกล่าวในโทรศัพท์ โดยอธิบายวิธีการอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยให้ครูเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น ส่วนในตัวอย่างที่ (62) นักเรียนแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพมุมกว้าง และอธิบายขั้นตอนของการใช้โหมดพาโนรามาให้ครูได้ทราบอย่างเข้าใจง่าย

การใช้กลวิธีการบอกวิธีในตัวอย่างที่ยกมานี้สามารถช่วยโน้มน้าวให้ครูเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติตามคำแนะนำมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อนักเรียนได้อธิบายขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติตามคำแนะนำให้ครูเข้าใจ ครูอาจจะเห็นว่าการกระทำตามคำแนะนำนั้นไม่ได้ยากลำบากจนเกินไป จึงอาจจะช่วยให้ครูเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของนักเรียนได้ อีกทั้งกลวิธีการบอกวิธียังแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีเจตนาที่จะแนะนำครูอย่างตั้งใจ โดยไม่ได้กล่าวเพียงสิ่งที่แนะนำ แต่กล่าวถึงขั้นตอนวิธีการที่จะกระทำตามคำแนะนำด้วย เพื่อให้ครูเข้าใจวิธีการและสามารถนำไปปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น

นอกจากการใช้กลวิธีหลักในการให้คำแนะนำดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนมีการใช้กลวิธีเสริมการแนะนำด้วย

3.2 กลวิธีเสริมการแนะนำ

กลวิธีเสริมการแนะนำ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่แสดงการแนะนำ แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็นการแนะนำ โดยจะปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เสมอ จากการวิเคราะห์พบกลวิธีเสริมการแนะนำทั้งหมด 5 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้คำเรียก กลวิธีการกล่าวนำ กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการขออนุญาต และกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การใช้คำเรียก

การใช้คำเรียก หมายถึง การที่ผู้พูดใช้คำเรียกขานผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังหันมาสนใจ ก่อนจะสื่อสารต่อไป โดยมากมักจะปรากฏอยู่ต้นประโยค หรือบางที่เมื่อกล่าวถ้อยคำที่จะสื่อสารไปแล้ว ต้องการให้ผู้ฟังสนใจอีก ก็อาจใช้คำเรียกอีกก็ได้ จึงพบว่ามีปรากฏตอนท้ายประโยคด้วยเช่นกัน (นววรรณ พันธุเมธา. 2527: 90) กลวิธีการใช้คำเรียกนี้ จะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ โดยไม่ทำให้เจตนาในการแนะนำเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากไม่ใช้กลวิธีหลักในการแนะนำ แต่ใช้เพื่อดึงความสนใจของผู้ฟัง เช่น

- (63) *ครูครับ ใช้ไลน์สิครับ จะได้ติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้สะดวก*
- (64) *น่าจะจัดกิจกรรมโต้วาทีนะคะ อาจารย์*
- (65) *ภาพยนตร์เรื่องนี้มันไม่จำหน่ายแล้วครับครู ต้องสั่งจากเว็บ*
- (66) *คุณครูขา หนูรู้จักร้านหนึ่ง ราคาไม่แพงมาก ไปซื้อร้านนี้ก็ได้นะ*
- (67) *จารย์ ผมรู้จักร้านอาหารอร่อย อยู่ใกล้ที่พักจารย์มาก ลองไปดูไหม*

จากตัวอย่างที่ (63) – (67) จะเห็นว่านักเรียนใช้คำเรียก โดยใช้คำนามที่แสดงสถานภาพของผู้ฟังคือ “ครู” หรือ “อาจารย์” ซึ่งปรากฏต้นประโยคหรือท้ายประโยค หรือบางครั้งก็ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณ” ประกอบเป็น “คุณครู” ดังในตัวอย่างที่ (66) และมักจะใช้คำลงท้ายประกอบคำเรียกด้วย เช่น “คะ” “ขา” “ครับ” เป็นต้น ซึ่งคำนำหน้านามและคำลงท้ายนี้ช่วยแสดงความรู้สึกของผู้พูดหรือระดับฐานะของผู้พูดและผู้ฟัง (นววรรณ พันธุเมธา. 2527: 90) ในที่นี้แสดงได้ว่านักเรียนมีความเคารพครู จึงกล่าวคำนำหน้านามเพื่อให้เกียรติและกล่าวคำลงท้ายเพื่อแสดงความสุภาพ

นอกจากนี้ยังพบการใช้คำเรียกในลักษณะที่เป็นการตัดคำ ดังในตัวอย่างที่ (67) คือ “จารย์” ซึ่งตัดมาจากคำว่า “อาจารย์” การใช้คำตัดลักษณะนี้ มักใช้ในบริบทที่เป็นกันเอง แสดงถึงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

3.2.2 การกล่าวนำ

การกล่าวนำ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวเกริ่นนำให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดได้ทราบข้อมูลหรือความต้องการความช่วยเหลือของผู้ฟังมาก่อนหน้า เช่น

(68) หนูเห็นครูพยายามถ่ายภาพหลายครั้งแล้ว โทรศัพท์รุ่นนี้ถ่ายพาโนรามาได้นะคะ ครูต้องใช้โหมดนี้ถ่าย ถึงจะเก็บภาพได้หมดค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(69) หนูเห็นครูหาซื้อกระดาษสีอยู่ ลองไปร้านนี้สิคะ มีกระดาษสีให้เลือกเยอะเลย

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

(70) ผมได้ยินมาว่าปิดภาคเรียนนี้คุณครูจะไปเที่ยวจังหวัดตรังกับครอบครัว ครูหาร้านอาหารได้ยัง ผมแนะนำร้านนี้ รู้จักกันในหมู่นักท่องเที่ยว

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่างที่ (68) – (70) นักเรียนใช้กลวิธีการกล่าวนำ โดยใช้คำว่า “เห็น” หรือ “ได้ยินมา” เพื่อแจ้งให้ครูทราบว่าตนได้รับรู้ข้อมูลของครูว่าครูกำลังประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลืออยู่ ดังในตัวอย่างที่ (68) นักเรียนกล่าวนำว่า “หนูเห็นครูพยายามถ่ายภาพหลายครั้งแล้ว” เพื่อให้ครูทราบว่าตนรู้ว่าครูกำลังประสบปัญหาเรื่องการถ่ายภาพ เพราะเห็นว่าครูพยายามอยู่หลายครั้ง ในตัวอย่างที่ (69) นักเรียนกล่าวนำว่า “หนูเห็นครูหาซื้อกระดาษสีอยู่” เพื่อให้ครูทราบว่าตนรู้ว่าครูกำลังต้องการความช่วยเหลือเรื่องการหาซื้อกระดาษสีจำนวนมากเพื่อใช้ในการกิจกรรมโรงเรียน และในตัวอย่างที่ (70) นักเรียนกล่าวนำว่า “ผมได้ยินมาว่าปิดภาคเรียนนี้คุณครูจะไปเที่ยวจังหวัดตรังกับครอบครัว” เพื่อให้ครูทราบว่าตนรู้ว่าครูกำลังจะไปเที่ยวที่จังหวัดตรังในช่วงปิดภาคเรียน

การใช้กลวิธีการกล่าวนำเป็นการเริ่มต้นบทสนทนาเพื่อให้ครูทราบว่านักเรียนรับรู้ข้อมูลของครู ก่อนที่จะกล่าวแนะนำครูในถ้อยคำต่อไป ซึ่งการรับรู้ข้อมูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการแนะนำ โดยผู้ให้คำแนะนำจะต้องพยายามเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้รับคำแนะนำ เพื่อที่จะได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ (Decapua; & Dunham, 1993) ดังนั้นการใช้กลวิธีนี้จึงอาจจะช่วยให้ครูเข้าใจได้ว่านักเรียนกำลังต้องการแนะนำหรือช่วยเหลือครูในเรื่องใด และอาจช่วยให้ครูเปิดใจรับฟังคำแนะนำมากขึ้น

3.2.3 การขอโทษ

การขอโทษ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวแสดงความรู้สึกผิด โดยคำว่า “ขอโทษ” เป็นคำสุภาพ ใช้กล่าวเมื่อรู้สึกว่าจะเป็นการล่วงเกินผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เช่น

(71) ขอโทษนะคะอาจารย์ หนูว่าใช้โหมดพาโนรามาถ่ายดีกว่า หนูสอนให้มัยคะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(72) ขอโทษนะคะ หนูเห็นครูกำลังหาซื้อกระดาษสีอยู่ อยากให้ครูลองไปที่ร้านนี้ดูคะ ร้านนี้ขายเครื่องเขียนราคาไม่แพง

(ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ)

จากตัวอย่างที่ (71) – (72) นักเรียนใช้กลวิธีการขอโทษ เนื่องจากรู้สึกว่าการให้คำแนะนำจะเป็นการล่วงเกินความเป็นส่วนตัวของคุณ โดยปรากฏเป็นถ้อยคำเริ่มต้นบทสนทนา ดังในตัวอย่างที่ (71) ในสถานการณ์ที่นักเรียนสังเกตเห็นคุณกำลังพยายามถ่ายภาพด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ไม่สามารถเก็บภาพสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีขนาดกว้างได้หมด จึงต้องการแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ โดยนักเรียนเริ่มบทสนทนาด้วยการกล่าวขอโทษ เนื่องจากเห็นว่าตนเข้าไปให้คำแนะนำคุณในขณะที่คุณกำลังใช้เวลาส่วนตัวอยู่ เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ (72) นักเรียนกล่าวขอโทษเพื่อแสดงความรู้สึกผิดที่ไปก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของคุณ ในที่นี้คือเรื่องที่คุณต้องการซื้อกระดาสีเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่านักเรียนอาจเกรงว่าการเสนอตนเข้าไปแนะนำให้ครูกระทำตามความคิดของตน จะเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของคุณ จึงกล่าวนำด้วยการขอโทษเพื่อแสดงความรู้สึกผิด ก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำด้วยกลวิธีต่าง ๆ ต่อไป

3.2.4 การขออนุญาต

การขออนุญาต หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำเพื่อขอผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่าง ในที่นี้คือนักเรียนใช้เพื่อขอแสดงการแนะนำแก่ครู เช่น

(73) **ขออนุญาตนะคะ** เห็นว่าคุณกำลังหามุมถ่ายภาพกว้าง ๆ อยู่ ใช้โหมดพาโนรามาถ่ายจะเก็บภาพทั้งหมดได้ง่ายกว่าค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง)

(74) **หนูขออนุญาตเสนอร้านอาหารร้านหนึ่งค่ะ** อาจารย์สนใจอาหารใต้ร้านนี้มั๊ยคะ เดี่ยวหนูบอกทางให้ค่ะ

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

จากตัวอย่าง (73) – (74) นักเรียนใช้กลวิธีการขออนุญาต เพื่อแสดงความรู้สึกสุภาพในการขอเสนอคำแนะนำแก่ครู เนื่องจากนักเรียนเห็นว่าการให้คำแนะนำในสถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของคุณ ดังในตัวอย่างที่ (73) สถานการณ์ที่คุณกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่ แล้วนักเรียนต้องการแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ จึงกล่าวขออนุญาตเพื่อที่จะเสนอคำแนะนำแก่ครู ถ้อยคำขออนุญาตจึงมักปรากฏเป็นบทเริ่มสนทนามาก่อนการกล่าวแนะนำ รวมถึงเป็นการเกริ่นนำเพื่อให้ครูหันมาสนใจฟังด้วย

ตัวอย่างที่ (74) ในสถานการณ์ที่นักเรียนทราบว่าครูวางแผนไปท่องเที่ยวที่จังหวัดตรัง แล้วนักเรียนต้องการแนะนำร้านอาหารในจังหวัดตรังแก่ครู แต่อาจเกรงว่าจะเป็นการก้าวก่ายเรื่องส่วนตัว จึงกล่าวด้วยกลวิธีการขออนุญาต เพื่อจะเสนอร้านอาหารที่ต้องการแนะนำแก่ครู คำว่า “ขอ

อนุญาต” เป็นถ้อยคำที่แสดงความสุภาพ เมื่อเสริมในถ้อยคำแนะนำจึงช่วยให้ลดการคุกคามหน้าครูได้

3.2.5 การใช้คำแสดงความสนิทสนม

การใช้คำแสดงความสนิทสนม หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวแสดงความคิดเห็นด้วยถ้อยคำที่แสดงความคุ้นเคยกับผู้ฟัง เพื่อแสดงความสนิทสนมหรือเป็นกันเองกับผู้ฟัง เช่น

(75) ร้านนี้อร่อยนะ จารย์ลองไปกินดู บอกเลยว่าเด็ด

(ให้คำแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ)

(76) จารย์เลือกใช้ไลน์หะ คนส่วนใหญ่ก็ใช้แอปนี้กัน เดี่ยวนี้ไฮเทคนะเนี่ย

(ให้คำแนะนำเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน)

จากตัวอย่างที่ (75) – (76) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่แนะนำ โดยใช้ถ้อยคำแสดงความสนิทสนม ดังในตัวอย่างที่ (75) ใช้ถ้อยคำ “บอกเลยว่าเด็ด” ซึ่งสื่อเจตนาได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงรสชาติอาหารในร้านอาหารที่นักเรียนแนะนำให้ครูไปลองรับประทาน โดยคำว่า “เด็ด” ในที่นี้สื่อความหมายว่า “มีรสชาติอร่อย” ซึ่งมักเป็นคำที่ใช้ในภาษาระดับกันเอง ใช้กับคนที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน นักเรียนใช้ถ้อยคำนี้เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับครู ส่วนในตัวอย่างที่ (76) นักเรียนใช้ถ้อยคำว่า “เดี๋ยวนี้ไฮเทคนะเนี่ย” เพื่อแสดงความคิดเห็นในเชิงหยอกล้อกับครูว่าครูมีความทันสมัยต่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งการใช้ถ้อยคำดังกล่าวแสดงถึงความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียน

กลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนมแสดงถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับครู ซึ่งความสนิทสนมเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำตามแนวคิดของสกอลลอนและสกอลลอน (Jiang, 2006 อ้างอิงจาก Scollon; & Scollon, 1983) อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลวิธีนี้เพียง 2 ถ้อยคำเท่านั้น แมว่านักเรียนจะมีความสนิทสนมกับครูก็ตาม อาจเนื่องจากนักเรียนคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานภาพที่สูงกว่าของครู และการใช้ถ้อยคำลักษณะนี้อาจเป็นการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ และอาจทำให้ครูไม่พอใจได้ จึงปรากฏการใช้กลวิธีนี้น้อยมาก

จากกลวิธีการให้คำแนะนำและกลวิธีเสริมการแนะนำของนักเรียนที่กล่าวมา ผู้วิจัยจะแสดงจำนวนความถี่ของการปรากฏถ้อยคำในแต่ละกลวิธี ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงจำนวนความถี่ของการปรากฏถ้อยคำในแต่ละกลวิธีการให้คำแนะนำ

ประเภทของกลวิธี	กลวิธีการให้คำแนะนำ	จำนวนถ้อยคำ	ร้อยละ
กลวิธีหลักในการแนะนำ	1. การให้เหตุผล	573	18.14 ⁴
	2. การแสดงความคิดเห็น	537	17
	2.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	229	7.25
	2.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	127	4.02
	2.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	93	2.94
	2.4 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	50	1.58
	2.5 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	38	1.20
	3. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	442	14
	3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	356	11.27
	3.2 การใช้คำกริยาแนะนำโดยตรงไปตรงมา	86	2.72
	4. การใช้รูปประโยคคำถาม	345	10.92
	5. การให้ข้อมูล	276	8.74
	6. การอ้างถึง	250	7.92
	6.1 การอ้างประสบการณ์ตนเอง	147	4.65
	6.2 การอ้างบุคคลอื่น	103	3.26
	7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	218	6.9
	8. การบอกวิธี	118	3.74
กลวิธีเสริมการแนะนำ	9. การใช้คำเรียก	377	11.94
	10. การกล่าวหา	10	0.32
	11. การขอโทษ	6	0.19
	12. การขออนุญาต	4	0.13
	13. การใช้คำแสดงความสนิทสนม	2	0.06
รวม		3,158	100

จากตาราง สรุปได้ว่าจากจำนวนถ้อยคำในการให้คำแนะนำของนักเรียนทั้งสิ้น 3,158 ถ้อยคำ สามารถจำแนกเป็นกลวิธีต่าง ๆ ในการให้คำแนะนำครูได้ 13 กลวิธี แบ่งเป็นกลวิธีหลักในการแนะนำและกลวิธีเสริมการแนะนำ โดยกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล ปรากฏถ้อยคำจำนวน 573 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 18.14 ของถ้อยคำการให้คำแนะนำทั้งหมด จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้กลวิธีนี้เพื่อที่จะชี้แจงสาเหตุความจำเป็นหรือข้อดีของการกระทำตามคำแนะนำให้ครูได้ทราบ ซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำ

⁴ ตัวอักษรหนา หมายถึง ค่ารวมของกลวิธีแต่ละกลวิธี

ของนักเรียน เนื่องจากการแสดงวัจนกรรมแนะนำเป็นไปเพื่อให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง เมื่อครูเห็นถึงความจำเป็นหรือข้อดีแล้ว ก็อาจจะเต็มใจกระทำตามคำแนะนำของนักเรียนมากขึ้น

นอกจากนี้นักเรียนยังใช้กลวิธีเสริมการแนะนำด้วย โดยกลวิธีที่นักเรียนใช้ในการเสริมการแนะนำมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำเรียก โดยปรากฏถ้อยคำมากถึง 377 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 11.94 ของถ้อยคำทั้งหมด แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการใช้คำเรียกเพื่อดึงให้ครูสนใจการกล่าวแนะนำของตน ในขณะที่กลวิธีอื่น ๆ ปรากฏไม่มากนัก แต่มีส่วนที่น่าสนใจ คือ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนใช้กลวิธีการกล่าวนำและกลวิธีการขอโทษเฉพาะในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่านักเรียนเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการให้คำแนะนำ เพื่อวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ได้แก่ เพื่อลดการบีบบังคับผู้ฟังให้กระทำตามความคิดของผู้พูด เพื่อรักษาหน้าของผู้พูด เพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของผู้พูด และเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง และผู้วิจัยยังพบว่าในแต่ละกลวิธีอาจจะปรากฏวัตถุประสงค์ได้มากกว่า 1 ประการ ดังจะแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำกับวัตถุประสงค์

ประเภทของกลวิธี	กลวิธีการให้คำแนะนำ	วัตถุประสงค์ของกลวิธีการให้คำแนะนำ			
		เพื่อลดการ บีบบังคับ ผู้ฟังให้ กระทำตาม ความคิด ของผู้พูด	เพื่อรักษา หน้าของ ผู้พูด	เพื่อยืนยัน ข้อมูลและ เพิ่ม น้ำหนัก ความ น่าเชื่อถือ ของผู้พูด	เพื่อแสดง ความอ่อน น้อมต่อ ผู้ฟัง
กลวิธีหลักในการ ให้คำแนะนำ	1. การให้เหตุผล	✓		✓	
	2. การแสดงความคิดเห็น	✓	✓	✓	
	3. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ			✓	
	4. การใช้รูปประโยคคำถาม	✓	✓		✓
	5. การให้ข้อมูล			✓	
	6. การอ้างถึง		✓	✓	
	7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	✓			✓
	8. การบอกวิธี				✓
กลวิธีเสริม การแนะนำ	9. การใช้คำเรียก				✓
	10. การกล่าวนำ		✓		
	11. การขอโทษ	✓			✓
	12. การขออนุญาต	✓			✓
	13. การใช้คำแสดงความสนิทสนม	✓			

จากตาราง แสดงความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำกับวัตถุประสงค์ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กลวิธีเพื่อลดการบีบบังคับผู้ฟังให้กระทำตามความคิดของผู้พูด

จากผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มักจะใช้กลวิธีการให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อลดการบีบบังคับผู้ฟังให้กระทำตามความคิดของผู้พูดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1978) ที่ได้อธิบายไว้ว่าเมื่อกล่าวาจาจนกรรมหนึ่ง ๆ มักจะเกิดการกระทำที่เป็นการคุกคามหน้าได้ ซึ่งคำว่า หน้า ในที่นี้หมายถึง ภาพลักษณ์ของบุคคลซึ่งแบ่งเป็นหน้าด้านบวก คือ ความปรารถนาที่จะเป็นที่ชื่นชม และหน้าด้านลบ คือ ความปรารถนาที่จะเป็นอิสระ ไม่ถูกผู้ใดรบกวนหรือลดทอนสิทธิ ดังนั้นในการกล่าววาจาจนกรรมแนะนำจึงอาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังได้ เนื่องจากการแนะนำเป็นการบอกให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด ซึ่งในบางครั้งหากผู้ฟังไม่ได้ต้องการที่จะกระทำ ก็อาจเป็นการบีบบังคับหรือก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังได้

ในงานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู แต่เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านักเรียน ดังนั้นการบอกให้ครูกระทำตามความคิดของนักเรียน จึงอาจจะเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และทำให้ครูเกิดความไม่พอใจได้ จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้พฤติกรรมการให้คำแนะนำเพื่อลดการบีบบังคับครูให้กระทำตามความคิดของตน โดยเป็นกลวิธีหลักในการแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ และกลวิธีเสริมการแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการขออนุญาต และกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานภาพเป็นสำคัญในการให้คำแนะนำ ถึงแม้ว่าในสถานการณ์จะกำหนดให้นักเรียนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่แนะนำมากกว่าครู แต่ครูก็เป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ดังนั้นเมื่อนักเรียนจะกล่าวให้คำแนะนำครู จึงต้องระมัดระวังการใช้ภาษาไม่ให้ก้าวท้าวหรือเป็นการบีบบังคับให้ครูกระทำตามคำแนะนำของตน

2. กลวิธีเพื่อรักษาหน้าของผู้พูด

จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อรักษาหน้าตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเฉิน (Chen, 2001) ที่กล่าวว่าไว้ว่าการแสดงวัจนกรรมหนึ่ง ๆ นั้น ผู้พูดจะคำนึงถึงหน้าหรือภาพลักษณ์ของตนเอง โดยผู้พูดมักจะใช้กลวิธีเพื่อรักษาหน้าของตน หรือเสี่ยงที่จะไม่ทำให้ตนเสียหาย ซึ่งในการกล่าววัจนกรรมแนะนำ นักเรียนก็มีโอกาสเสี่ยงต่อการเสียหายเช่นกัน กล่าวคือการแนะนำคือการที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังกระทำการใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของผู้พูด โดยที่ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ดังนั้นเมื่อนักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูกระทำการใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของนักเรียน แต่หากครูกระทำแล้วไม่ได้รับประโยชน์หรือไม่เป็นผลตามที่ต้องการ ก็อาจทำให้นักเรียนเสียหายได้ หรืออาจถูกมองว่าไม่มีความรู้จริงในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นเพื่อรักษาหน้าของตน นักเรียนจึงใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อเสี่ยงความรับผิดชอบในคำแนะนำนั้น จากการวิเคราะห์พบการใช้กลวิธีหลักในการแนะนำเพื่อรักษาหน้าผู้พูด ได้แก่ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม และกลวิธีการอ้างถึง

นอกจากนี้ ยังพบว่ากลวิธีเสริมการแนะนำ คือ กลวิธีการกล่าวนำ ก็สามารถช่วยรักษาหน้าของผู้พูดเช่นกัน กล่าวคือ นักเรียนใช้กลวิธีการกล่าวนำเพื่อแสดงให้ครูทราบว่าตนรับรู้ปัญหาของครู จึงอาจทำให้ครูเข้าใจเจตนาในการกล่าวถ้อยคำแนะนำของนักเรียนมากขึ้น และเปิดใจที่จะรับฟังคำแนะนำของนักเรียน กลวิธีนี้จึงอาจจะช่วยป้องกันการเสียหายในการให้คำแนะนำของนักเรียนได้

3. กลวิธีเพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของผู้พูด

ปัจจัยสำคัญอีกข้อหนึ่งที่นักเรียนมักจะคำนึงถึงในการแนะนำ คือ ความน่าเชื่อถือในคำแนะนำของตน จากที่สกอลอนและสกอลอน (Jiang, 2006 อ้างอิงจาก Scollon; & Scollon, 1983) ได้กล่าวไว้ว่า การแนะนำมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ ได้แก่ ความสนิทสนม ความรู้ความ

เชี่ยวชาญ และสิทธิหรืออำนาจในการให้คำแนะนำ ซึ่งสิทธิหรืออำนาจในที่นี้ หมายถึงความมีอาวุโสมากกว่าหรือมีสถานภาพที่สูงกว่าของผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งในสังคมไทยคงเป็นเรื่องปกติหากผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะให้คำแนะนำผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า เนื่องจากผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าหรือผู้ที่มีความอาวุโสกว่ามักจะได้รับการยอมรับและเชื่อถือเป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า แต่ในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษา ผู้ให้คำแนะนำเป็นนักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าครู ถึงแม้ว่านักเรียนอาจจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่แนะนำมากกว่าครู แต่ก็อาจเป็นการยากที่ครูเชื่อถือในคำแนะนำของนักเรียนและนำไปปฏิบัติตาม อีกทั้งในบริบทสังคมไทย การที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเชื่อหรือปฏิบัติตามความคิดของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าเป็นเรื่องที่พบได้ไม่มากนัก นักเรียนจึงต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของตน เพื่อโน้มน้าวให้ครูเชื่อและปฏิบัติตามคำแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ กลวิธีการให้ข้อมูล และกลวิธีการอ้างถึง

4. กลวิธีเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง

วัตถุประสงค์อีกข้อหนึ่งที่ผู้วิจัยพบในการให้คำแนะนำของนักเรียน คือ การใช้กลวิธีเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังในที่นี้คือครูซึ่งมีสถานภาพสูงกว่านักเรียน การใช้กลวิธีนี้สอดคล้องกับปัจจัยด้านสถานภาพในบริบทสังคมไทย กล่าวคือ คนไทยจะมีความนอบน้อมและให้ความเคารพผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความเคารพต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า (Angkab Palakornkul, 1972: 74) และปัจจัยหนึ่งของการมีสถานภาพที่สูงกว่าคือความมีอาวุโสกว่า ซึ่งในสังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดมั่นในระบบอาวุโสอยู่มาก (ปวีณา วัชรสุวรรณ, 2547) ดังนั้นนักเรียนซึ่งอยู่ในสังคมไทยก็ได้รับการปลูกฝังให้มีความอ่อนน้อมและแสดงเคารพต่อผู้อาวุโส จึงปรากฏกลวิธีหลักในการแนะนำที่นักเรียนใช้เพื่อแสดงความอ่อนน้อม เคารพและให้เกียรติครู ได้แก่ กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ กลวิธีการบอกวิธี และกลวิธีเสริมการแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำเรียก กลวิธีการขอโทษ และกลวิธีการขออนุญาต

กล่าวได้ว่าในแต่ละกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างน้อย 1 ประการตามที่กล่าวมา และจากตารางจะเห็นว่ามีย่อยกลวิธีที่สามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์มากกว่า 1 ประการ เช่น กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม โดยนักเรียนใช้กลวิธีนี้เพื่อลดการบีบบังคับให้ผู้ฟังกระทำตามความคิดของผู้พูด เพื่อรักษาหน้าของผู้พูด และเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าวัตถุประสงค์เหล่านี้เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสถานภาพที่นักเรียนมักจะคำนึงถึงในการให้คำแนะนำ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าในการแสดงวัจนกรรมแนะนำของนักเรียน มีทั้งการใช้เพียงถ้อยคำเดียวและการใช้หลายถ้อยคำ ซึ่งในแต่ละถ้อยคำก็ปรากฏกลวิธีที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึง

ศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีในการให้คำแนะนำของนักเรียนด้วย เพื่อวิเคราะห์ว่านักเรียนใช้กลวิธีใดปรากฏร่วมกันอย่างไรบ้าง

3.3 การปรากฏร่วมของกลวิธีต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู จำนวน 1,628 คำตอบ พบคำตอบที่ใช้ถ้อยคำเดียวหรือกลวิธีเดียวในการให้คำแนะนำเพียง 41 คำตอบ เช่น “ครูลองใช้โหมดพาโนรามาดูครับ” จากตัวอย่างคำตอบนี้ปรากฏกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มักจะกล่าวถ้อยคำหลายถ้อยคำหรือใช้หลายกลวิธีร่วมกันในการแนะนำมากกว่าการใช้กลวิธีเดียว เนื่องจากการให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีเดียวอาจยังไม่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือเพียงพอ หรืออาจไม่สุภาพก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟังได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการปรากฏร่วมของกลวิธีในการให้คำแนะนำเพื่อที่จะได้เข้าใจภาพรวมของกลวิธีที่ใช้ภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียนมากขึ้น โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็น คือ กลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ และกลวิธีที่มักปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ดังนี้

3.3.1 กลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้

จากการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของกลวิธีในการให้คำแนะนำพบว่า บางกลวิธีหลักในการแนะนำจำเป็นต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เสมอ ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่มีเนื้อความสมบูรณ์แต่ต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ จึงจะเป็นวัจนกรรมแนะนำได้ ได้แก่ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการบอกวิธี กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ กลวิธีการให้ข้อมูล รวมถึงกลุ่มกลวิธีเสริมการแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำเรียก กลวิธีการกล่าวนำ กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการขออนุญาต และกลวิธีการใช้คำแสดงความสนทสนม เช่น

(77) ใช้ไลน์สิครับครู เพราะเป็นแอปที่ใช้อย่าง ติดต่อสื่อสารได้สะดวก

(กลวิธีการให้เหตุผล)

(78) อาจารย์ลองส่งทางเว็บไซต์ดูครับ แล้วจ่ายเงินผ่าน **paypal** หรือบัตรเครดิต

(กลวิธีการบอกวิธี)

(79) มีร้านหนึ่งขายสินค้าราคาถูก ครูสนใจซื้อร้านนี้มั้ยคะ หนูไปซื้อให้ก็ได้ค่ะ

(กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ)

(80) โทรศัพท์รุ่นนี้มีโหมดพาโนรามาครับ อาจารย์ลองใช้ถ่ายดูจะเก็บภาพได้ดีกว่า

(กลวิธีการให้ข้อมูล)

(81) อาจารย์ DVD เรื่องที่อาจารย์อยากได้มันไม่มีขายในไทย ต้องสั่งจากเว็บไซต์นะคะ

(กลวิธีการใช้คำเรียก)

(82) **ผมได้ยินว่าครูจะไปเที่ยวตรัง** อยากให้ลองไปทานอาหารที่ร้านนี้ดูครับ

(กลวิธีการกล่าวนำ)

(83) **ขอโทษนะคะ** ถ้าครูจะเก็บภาพมุมกว้าง หนูจะใช้โหมดพาโนรามาถ่ายดีกว่าค่ะ

(กลวิธีการขอโทษ)

(84) **ขออนุญาตนะคะ** เห็นว่าครูกำลังหามุมถ่ายภาพกว้าง ๆ อยู่ ใช้โหมดพาโนรามาถ่ายจะเก็บภาพทั้งหมดได้ง่ายกว่าค่ะ

(กลวิธีการขออนุญาต)

(85) **ร้านนี้อร่อยนะ** จารย์ลองไปกินดู **บอกเลยว่าเด็ด**

(กลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม)

จะเห็นว่ากลวิธีเหล่านี้ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ จะต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เสมอ เพื่อช่วยเสริมการแนะนำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นในตัวอย่างที่ (77) ถ้อยคำที่แสดงกลวิธีการให้เหตุผล จะช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับถ้อยคำแนะนำก่อนหน้า หรือในตัวอย่างที่ (84) กลวิธีการขออนุญาตช่วยเพิ่มความรู้สึกปลอดภัยให้กับคำแนะนำมากขึ้น เป็นต้น

3.3.2 กลวิธีที่มักจะปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีที่มักปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มากที่สุด มี 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ กลวิธีการให้เหตุผล และกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม ซึ่งพบการปรากฏร่วมกันตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลวิธี โดยไม่ได้มีตำแหน่งการปรากฏของกลวิธีที่แน่นอนตายตัว กล่าวคือ แต่ละกลวิธีสามารถปรากฏก่อนหรือหลังกลวิธีอื่นก็ได้ โดยไม่มีผลให้เจตนาในการแนะนำเปลี่ยนแปลงไป การปรากฏร่วมของกลวิธีการให้คำแนะนำของทั้ง 3 กลวิธีที่มีการปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มากที่สุดตามลำดับ ดังนี้

3.3.2.1 การปรากฏร่วมของกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำกับกลวิธีอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำในลักษณะการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ เป็นกลวิธีที่พบการใช้ร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มากที่สุดในการให้คำแนะนำของนักเรียน อาจเนื่องจากการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำเป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่ช่วยลดน้ำหนักเจตนาของการแนะนำลง จึงช่วยลดการคุกคามหน้าครูได้ แต่ยังคงแสดงเจตนาเพื่อให้ครูเข้าใจได้ว่าเป็นการกล่าวแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยพบว่านักเรียนใช้กลวิธีนี้ร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลวิธี ดังนี้

การปรากฏร่วม 2 กลวิธี เช่น

กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ + กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ⁵

ตัวอย่าง (86) ภาพยนตร์เรื่องนี้ ครูต้องสั่งซื้อทางเว็บไซต์ออนไลน์ เดี่ยวผมช่วยสั่งซื้อให้ก็ได้

จากตัวอย่างที่ (86) ในสถานการณ์ที่ครูหาซื้อภาพยนตร์เรื่องที่ต้องการไม่ได้ แล้วนักเรียนรู้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้มีจำหน่ายทางเว็บไซต์ออนไลน์ต่างประเทศ นักเรียนจึงกล่าวให้คำแนะนำครูว่า “ครูต้องสั่งซื้อทางเว็บไซต์ออนไลน์” โดยคำว่า “ต้อง” ในบริบทของการแนะนำแสดงความหมายว่า “จำเป็นต้องกระทำ” (ไพทยา มีสัจย์. 2540) นักเรียนใช้กลวิธีนี้เพื่อสื่อว่าครูจำเป็นต้องสั่งซื้อผ่านทางเว็บไซต์ออนไลน์ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถหาซื้อภาพยนตร์เรื่องนี้จากแหล่งอื่นได้ จากถ้อยคำดังกล่าวเป็นการแนะนำที่เหมือนบีบบังคับให้ผู้ฟังกระทำตามความคิดของผู้พูด ซึ่งอาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟังได้ นักเรียนจึงใช้ร่วมกับกลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกลวิธีที่นักเรียนเสนอตนเข้าช่วยเหลือครู โดยอาสาจะกระทำการสิ่งที่แนะนำให้แทน โดยกล่าวว่า “เดี่ยวผมช่วยสั่งซื้อให้ก็ได้” กลวิธีนี้จึงช่วยลดการคุกคามหน้าครูได้ อีกทั้งยังแสดงได้ว่านักเรียนมีความอ่อนน้อมและมีน้ำใจต่อครูด้วย

การปรากฏร่วม 3 กลวิธี เช่น

กลวิธีที่ใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ + กลวิธีการอ้างถึง + กลวิธีการให้เหตุผล

ตัวอย่าง (87) ครูควรจะจัดกิจกรรมได้วาทินะคะ เพื่อน ๆ ก็ชอบกัน และยังได้ความรู้อีกด้วย

จากตัวอย่างที่ (87) ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียนเรื่องการจัดกิจกรรมในงานนิทรรศการโรงเรียนที่สามารถดึงดูดผู้ชมได้มาก นักเรียนกล่าวคำแนะนำว่า “ครูควรจะจัดกิจกรรมได้วาทินะคะ” คำว่า “ควร” เป็นคำช่วยหน้ากริยา เพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นเป็นการดีที่ควรกระทำ (ไพทยา มีสัจย์. 2540) โดยใช้กลวิธีนี้ร่วมกับกลวิธีการอ้างถึงบุคคลอื่น คือ “เพื่อน ๆ ก็ชอบกัน” นักเรียนใช้การอ้างถึงบุคคลอื่น คือ “เพื่อน ๆ” เพื่อแสดงให้ครูเห็นว่ายังมีบุคคลอื่นที่น่าจะเห็นด้วยกับการกระทำตามคำแนะนำนี้ นอกจากนี้นักเรียนยังใช้กลวิธีการให้เหตุผลร่วมด้วย คือ “และยังได้ความรู้อีกด้วย” ซึ่งทั้งกลวิธีการอ้างถึงบุคคลอื่นและกลวิธีการให้เหตุผล สามารถช่วยยืนยันข้อมูลและประโยชน์ที่ครูจะได้รับให้กับคำแนะนำในถ้อยคำแรก เพื่อให้ครูเห็นความจำเป็นและปฏิบัติตามคำแนะนำ

⁵ ผู้วิจัยจะจำแนกกลวิธีด้วยการใช้อักษรตัวปกติ ตัวหนา ตัวเอียง และขีดเส้นใต้ และใช้เครื่องหมาย (+) แทนความหมายว่า “และ” ในการอธิบายการปรากฏร่วมของกลวิธีต่าง ๆ

การปรากฏร่วม 4 กลวิธี

กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ + กลวิธีการบอกวิธี + กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้
คำแสดงการกลบเกลื่อน + กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ

ตัวอย่าง (88) ครูลองถ่ายพาโนรามาดูสิคะ ทำแบบถ่ายรูปแต่เลื่อนเป็นโหมดพาโนรามา แล้ว
ถ่ายตามลูกศรเลยคะ น่าจะเก็บภาพได้หมด เดี๋ยวหนูช่วยถ่ายให้ก็ได้คะ

จากตัวอย่าง (88) ในสถานการณ์ที่นักเรียนสังเกตเห็นครูกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ไม่สามารถเก็บภาพสถานที่ซึ่งมีขนาดใหญ่ได้หมด นักเรียนจึงกล่าวแนะนำครูว่า “ครูลองถ่ายพาโนรามาดูสิคะ” คำว่า “ลอง” มีความหมายว่า การกระทำอย่างหนึ่งเพื่อพิสูจน์หรือเพื่อให้รู้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556) ในที่นี้ปรากฏหน้าคำกริยาและปรากฏร่วมกับคำลงท้าย “สิ” ในถ้อยคำเดียวกัน จึงสื่อความหมายว่าเชิญชวนให้กระทำ จึงไม่เป็นการบังคับผู้ฟังมากเกินไป จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ลดการบีบบังคับผู้ฟังได้ จากตัวอย่างนักเรียนใช้กลวิธีนี้ร่วมกับกลวิธีการบอกวิธี คือ “ทำแบบถ่ายรูปแต่เลื่อนเป็นโหมดพาโนรามา แล้วถ่ายตามลูกศรเลยคะ” เพื่ออธิบายชี้แจงวิธีการหรือขั้นตอนให้ครูสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น และส่วนถ้อยคำว่า “น่าจะเก็บภาพได้หมด” คำว่า “น่าจะ” ในที่นี้แสดงความหมายบอกการคาดคะเน หมายถึง “เป็นไปได้ที่” (ไพทยา มีสตัย. 2540) นักเรียนกล่าวโดยสื่อความหมายว่า “เมื่อครูกระทำตามคำแนะนำเป็นไปได้ที่จะเก็บภาพสถานที่ขนาดใหญ่ได้หมด” ซึ่งจากความหมายแล้วกลวิธีนี้จัดเป็นกลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน โดยใช้คำว่า “น่าจะ” เพื่อลดน้ำหนักของความมั่นใจในการยืนยันผลจากการกระทำ ทั้งนี้เพื่อรักษาหน้าของนักเรียนเอง หากครูปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วไม่ได้ภาพตามที่ต้องการ และอีกกลวิธีหนึ่งที่ปรากฏ คือ กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ คือ “เดี๋ยวหนูช่วยถ่ายให้ก็ได้คะ” เป็นการแสดงว่านักเรียนอาสาที่จะกระทำการสิ่งที่เหมาะสมด้วยตนเอง หากครูปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วไม่ได้ผลตามที่ต้องการ

3.3.2.2 การปรากฏร่วมของกลวิธีการให้เหตุผลกับกลวิธีอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีการให้เหตุผลเป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มาก รองลงมาจากกลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ เนื่องจากการแนะนำเป็นการบอกให้ผู้ฟังกระทำตามความคิดของผู้พูด เพื่อประโยชน์ของผู้ฟัง ดังนั้นในการให้คำแนะนำครู นักเรียนจึงมักจะใช้กลวิธีการให้เหตุผลเพื่อแสดงให้ครูเห็นข้อดีของคำแนะนำนั้น ๆ จากการวิเคราะห์พบการปรากฏร่วมของกลวิธีการให้เหตุผลร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลวิธี ดังตัวอย่าง

การปรากฏร่วม 2 กลวิธี เช่น

กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี + กลวิธีการให้
เหตุผล

ตัวอย่าง (89) จัดให้คนเรียนอ่อนนั่งคู่กับคนเรียนเก่งก็ดีนะครับ คนที่เรียนอ่อนจะได้พัฒนาตัวเองด้วย

จากตัวอย่าง (89) ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียนเรื่องการจัดที่นั่งในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เรียนที่เรียนอ่อนให้เรียนได้ดีขึ้น ซึ่งนักเรียนคิดว่าการจัดที่นั่งให้คนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่ง จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ จึงกล่าวแนะนำครูว่า “จัดให้คนเรียนอ่อนนั่งคู่กับคนเรียนเก่งก็ดีนะครับ” คำว่า ดี มีความหมายว่า “เป็นไปในทางที่ต้องการ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ในที่นี้นักเรียนสื่อเจตนาแนะนำว่าการจัดที่นั่งให้คนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับคนที่เรียนเก่งจะช่วยให้ครูแก้ไขปัญหาได้ตามที่ครูต้องการ โดยใช้ร่วมกับกลวิธีการให้เหตุผล เพื่อชี้แจงข้อดีของการจัดที่นั่งลักษณะนี้ว่า “คนที่เรียนอ่อนจะได้พัฒนาตัวเองด้วย” ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครู คือ ต้องการแก้ไขปัญหาที่เรียนที่เรียนอ่อนให้เรียนได้ดีขึ้น กลวิธีนี้จะช่วยเพิ่มน้ำหนักให้กับคำแนะนำเพื่อให้ครูสนใจและนำคำแนะนำไปปฏิบัติตาม

การปรากฏร่วม 3 กลวิธี เช่น

กลวิธีการให้ข้อมูล + กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ + กลวิธีการให้เหตุผล

ตัวอย่าง (90) เขารับกลับไปทำกิจกรรมกับเพื่อน หนูแนะนำให้ครูเปลี่ยนตารางเวรให้เขาทำด้วยกัน ครูจะได้ไม่ต้องคอยแก้ปัญหาด้วย

จากตัวอย่างที่ (90) ในสถานการณ์ที่นักเรียนเห็นครูกำลังหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อนในชั้นเรียนหนีเวร แล้วนักเรียนรู้ว่าสาเหตุที่เพื่อนหนีเวรเพราะรีบไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิท จึงกล่าวแนะนำครูโดยใช้กลวิธีการให้ข้อมูล คือ “เขารับกลับไปทำกิจกรรมกับเพื่อน” เพื่อให้ครูรู้ข้อมูลปัญหาเบื้องต้น ก่อนจะกล่าวคำแนะนำโดยใช้กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ คือ “หนูแนะนำให้ครูเปลี่ยนตารางเวรให้เขาทำด้วยกัน” และใช้กลวิธีการให้เหตุผล คือ “ครูจะได้ไม่ต้องคอยแก้ปัญหาด้วย” เพื่อแสดงให้ครูเห็นข้อดีของการกระทำตามคำแนะนำนั้น ซึ่งเมื่อใช้กลวิธีการให้ข้อมูลและกลวิธีให้เหตุผลร่วมกับกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำแล้ว สามารถช่วยลดน้ำหนักของถ้อยคำแนะนำแบบตรงไปตรงมาได้ โดยไม่ให้เกิดการคุกคามหน้าครูจนเกินไป ทั้งยังเป็นการแสดงความปรารถนาดีที่นักเรียนมีต่อครูด้วย

การปรากฏร่วม 4 กลวิธี เช่น

กลวิธีการใช้คำเรียก + กลวิธีการขออนุญาต + กลวิธีการกล่าวนำ + กลวิธีการให้เหตุผล

ตัวอย่าง (91) ครูคะ ขออนุญาตนะคะ เห็นว่าครูกำลังหามุมถ่ายภาพกว้างอยู่ ใช้โหมดพาโนรามา ถ่ายจะเก็บภาพทั้งหมดได้ง่ายกว่าค่ะ

จากตัวอย่าง (91) ในสถานการณ์ที่นักเรียนสังเกตเห็นครูกำลังพยายามถ่ายภาพสถานที่ท่องเที่ยวด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ไม่สามารถเก็บภาพสถานที่ซึ่งมีขนาดใหญ่ได้หมด นักเรียนจึงกล่าวแนะนำโดยใช้กลวิธีเสริมการแนะนำ 3 กลวิธี คือ กลวิธีการใช้คำเรียก กลวิธีขออนุญาต และกลวิธีกล่าวนำ ร่วมกับกลวิธีทำให้เหตุผล โดยกลวิธีการใช้คำเรียก นักเรียนใช้คำเรียกผู้ฟังว่า “ครู” ซึ่งเป็นการเรียกขานโดยใช้คำนามที่แสดงสถานภาพของผู้ฟัง ประกอบกับคำลงท้าย คือ “คะ” เพื่อให้เกิดความสุภาพ โดยปรากฏอยู่ต้นประโยค เพื่อให้ครูหันมาสนใจก่อนจะกล่าวต่อไป จากนั้นใช้กลวิธีขออนุญาตในถ้อยคำว่า “ขออนุญาตนะคะ” เพื่อแสดงความสุภาพในการขอเสนอคำแนะนำแก่ครู เนื่องจากนักเรียนเห็นว่าการให้คำแนะนำในสถานการณ์นี้อาจเป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของครู และใช้กลวิธีกล่าวนำ โดยใช้ถ้อยคำว่า “เห็นว่าครูกำลังหามุมถ่ายภาพกว้างอยู่” เพื่อให้ครูทราบที่มาของการที่นักเรียนเสนอตนมาให้คำแนะนำครู ก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำแนะนำโดยใช้กลวิธีให้เหตุผล คือ “ใช้โหมดพาโนรามาถ่ายจะเก็บภาพทั้งหมดได้ง่ายกว่าคะ” เพื่อที่จะแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพ ซึ่งการใช้คำว่า “ใช้” ในกลวิธีทำให้เหตุผลก็มีเจตนาแนะนำเชิงบอกให้ทำ การใช้กลวิธีเสริมการแนะนำทั้ง 3 กลวิธีร่วมกับกลวิธีทำให้เหตุผลนี้ช่วยให้การแสดงวิจารณ์แนะนำในบริบทนี้เกิดความสุภาพมากขึ้น และแสดงถึงความสำคัญของปัจจัยด้านสถานภาพซึ่งนักเรียนจะต้องให้ความเคารพ มีมารยาทมอบน้อมต่อครูผ่านการใช้ภาษาของนักเรียนด้วย

3.3.2.3 การปรากฏร่วมของกลวิธีใช้รูปประโยคคำถามกับกลวิธีอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีใช้รูปประโยคคำถามเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่นักเรียนมักจะใช้ร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เนื่องจากการใช้รูปประโยคคำถามเป็นกลวิธีหนึ่งในการแสดงวิจารณ์แนะนำที่ช่วยลดการบีบบังคับผู้ฟังได้ เพราะเป็นการแสดงให้ผู้ฟังมีอำนาจในการตัดสินใจ มากกว่าการใช้รูปประโยคแจ้งให้ทราบหรือบอกให้ทำ จากการวิเคราะห์พบการใช้รูปประโยคคำถามร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลวิธี ดังนี้

การปรากฏร่วม 2 กลวิธี เช่น

กลวิธีใช้รูปประโยคคำถาม + กลวิธีแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคขัดแย้ง
ตัวอย่าง (92) อาจารย์ลองไปร้านนี้ดูไหมครับ หรือจะหาร้านอื่น ๆ จากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมก็ได้

จากตัวอย่างที่ (92) ในสถานการณ์ที่นักเรียนทราบว่าครูวางแผนจะเดินทางไปเที่ยวจังหวัดตรังในช่วงวันหยุด และกำลังหาข้อมูลร้านอาหาร นักเรียนซึ่งเป็นคนจังหวัดตรังจึงมีข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารมากพอสมควร จึงกล่าวให้คำแนะนำครูว่า “อาจารย์ลองไปร้านนี้ดูไหมครับ” ถ้อยคำนี้ปรากฏคำว่า “ไหม” ซึ่งเป็นคำในรูปประโยคคำถาม การใช้กลวิธีนี้นักเรียนไม่ได้มีเจตนา

ต้องการคำตอบจากครู แต่มีเจตนาแนะนำให้ครูไปร้านอาหารที่ตนเสนอ การใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ครูรู้สึกว่ามีความจำเป็นในการตัดสินใจ ไม่ได้ถูกบังคับหรือถูกบอกให้ทำ แสดงถึงความสุภาพและไม่เป็นการก้าวร้าวจนเกินไป และใช้ร่วมกับกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคขัดแย้ง คือเสนอให้ครูค้นหาร้านอาหารอื่น ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมนอกเหนือจากร้านอาหารที่ตนแนะนำ เพื่อให้ครูได้เลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยรักษาหน้าผู้ฟังอย่างหนึ่ง และยังรักษาหน้าผู้พูดด้วย เนื่องจากกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโดยใช้รูปประโยคขัดแย้งช่วยเน้นย้ำอำนาจการตัดสินใจของครูโดยไม่เป็นการบังคับ และตนจะไม่ถูกมองว่าเสียมารยาทด้วย

การปรากฏร่วม 3 กลวิธี เช่น

กลวิธีการอ้างถึง + กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม + กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ
ตัวอย่าง (93) ใคร ๆ ก็ใช้แอปนี้กัน ครูลองใช้ดูมั๊ยคะ เดี๋ยวหนูโหลดให้

จากตัวอย่างที่ (93) ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียนเรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟนเพื่อการติดต่อสื่อสาร นักเรียนซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน จึงกล่าวแนะนำให้ครูใช้แอปพลิเคชันไลน์ โดยใช้กลวิธีการอ้างถึงบุคคลอื่นว่า “ใคร ๆ ก็ใช้แอปนี้กัน” เพื่อแสดงให้ครูเห็นว่าบุคคลอื่นที่เห็นข้อดีของการใช้แอปพลิเคชันไลน์ เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำมากขึ้น และใช้ร่วมกับกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม คือ “ครูลองใช้ดูมั๊ยคะ” ซึ่งเป็นรูปประโยคคำถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่มีเจตนาเพื่อเชิญชวนให้ครูเลือกใช้แอปพลิเคชันไลน์ตามคำแนะนำของตน และใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ “เดี๋ยวหนูโหลดให้” เพื่อแสดงการอาสาที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูกระทำตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น โดยนักเรียนจะช่วยโหลดแอปพลิเคชันไลน์ให้ และอาจทำให้ครูเกิดความรู้สึกดีต่อนักเรียนที่แสดงความมีน้ำใจต่อครูด้วย

การปรากฏร่วม 4 กลวิธี เช่น

กลวิธีการใช้คำเรียก + กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม + กลวิธีการอ้างถึง + กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ

ตัวอย่าง (94) ครูคะ กำลังหาร้านขายกระดาษสีอยู่หรือเปล่าคะ หนูมีร้านประจำที่ไปซื้อบ่อย
ครูน่าจะลองไปดูนะคะ

จากตัวอย่าง (94) ในสถานการณ์ที่นักเรียนเห็นครูกำลังหาซื้อกระดาษสีเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมของโรงเรียน แต่ยังหาร้านไม่ได้ แล้วนักเรียนทราบว่าร้านจำหน่ายอุปกรณ์การเรียนในราคาย่อมเยา นักเรียนจึงกล่าวแนะนำครู โดยเริ่มบทสนทนาด้วยกลวิธีการใช้คำเรียกว่า “ครูคะ” เพื่อดึงความสนใจจากครูก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำต่อไป คือ “กำลังหาร้านขายกระดาษสีอยู่หรือเปล่าคะ”

ซึ่งเป็นการใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อย้ำความเข้าใจของตนว่าสิ่งที่ตนกำลังจะให้คำแนะนำเป็นสิ่งที่ครูกำลังต้องการความช่วยเหลือ การใช้กลวิธีนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ตนเองเสียหายในการให้คำแนะนำ และใช้ร่วมกับกลวิธีการอ้างประสบการณ์ของตนว่า “หนูมีร้านประจำที่ไปซื้อบ่อย” เพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าจากร้านดังกล่าว ซึ่งอาจช่วยให้ครูเชื่อถือในคำแนะนำมากขึ้น และใช้ร่วมกับกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ คือ “ครูน่าจะลองไปดูนะคะ” เพื่อชี้แนะให้ครูไปซื้อกระดาษสีที่ร้านที่ตนแนะนำ

จากตัวอย่างการปรากฏร่วมของกลวิธีดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่าในการให้คำแนะนำของนักเรียน ส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำหลายถ้อยคำและเลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายในหนึ่งคำตอบ เนื่องจากการใช้แต่ละกลวิธีก็มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป เช่น เพื่อลดการบีบบังคับผู้ฟังให้กระทำตามความคิดของผู้พูด เพื่อรักษาหน้าผู้พูด เพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของผู้พูด หรือเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง เมื่อพิจารณาจากกลวิธีที่มักปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มากที่สุดในการให้คำแนะนำของนักเรียนแล้ว พบว่านักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสถานภาพเป็นสำคัญ กล่าวคือ นักเรียนมักจะใช้กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม ซึ่งเป็นกลวิธีเพื่อลดการบีบบังคับผู้ฟังร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ ในการให้คำแนะนำ เพื่อให้ครูซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าไม่รู้สึกถูกลิดรอนอิสระหรือความเป็นส่วนตัวมากเกินไป และมักจะใช้กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ และกลวิธีการให้เหตุผลร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เพื่อเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของตน เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าครู ดังนั้นการใช้กลวิธีเพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการให้คำแนะนำของนักเรียน เพื่อให้ครูเชื่อและเลือกปฏิบัติตามคำแนะนำ ซึ่งการใช้หลายถ้อยคำหรือหลายกลวิธีร่วมกันจะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการแนะนำได้ เนื่องจากครูจะได้รับสารที่ละเอียดมากขึ้น จึงอาจจะช่วยให้ครูเข้าใจเจตนาของนักเรียนและช่วยโน้มน้าวให้ครูปฏิบัติตามคำแนะนำได้มากกว่าการใช้เพียงถ้อยคำเดียวหรือกลวิธีเดียว

นอกจากนี้ หากพิจารณาในแง่มุมมองของความสุภาพในการสื่อสารกับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าในบริบทสังคมไทย การกล่าวเพียงถ้อยคำเดียวอาจเป็นการสื่อสารที่อาจดูห้วน สั้น หรือไม่สุภาพ และอาจทำให้ครูไม่เข้าใจเจตนาในการกล่าวถ้อยคำนั้นอย่างชัดเจนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้คำแนะนำ ซึ่งผู้พูดจำเป็นต้องพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าการกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ เป็นสิ่งที่ผู้ฟังทำได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ดังนั้นการใช้หลายถ้อยคำหรือหลายกลวิธีในการให้คำแนะนำจึงแสดงถึงความพยายามของนักเรียนที่จะทำให้ครูเข้าใจความปรารถนาดีของตนในการให้คำแนะนำเพื่อประโยชน์ของครู

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน กับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

จากบทที่ 3 ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำครู และนำเสนอการปรากฏร่วมของกลวิธี ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการเลือกใช้กลวิธีการให้คำแนะนำแตกต่างกันตามปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในงานวิจัยนี้

ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ในแบบสอบถามที่นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีบริบทที่แตกต่างกัน 2 บริบท คือ ในสถานการณ์ที่ 1 – 4 เป็นสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียน ส่วนในสถานการณ์ที่ 5 – 8 เป็นสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ จากการรวบรวมข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 2,000 คำตอบ พบว่านักเรียนเลือกกล่าวให้คำแนะนำ จำนวน 1,628 คำตอบ และไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 372 คำตอบ ซึ่งในจำนวนคำตอบที่มีการกล่าวให้คำแนะนำพบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำปรากฏความถี่ในการให้คำแนะนำ จำนวน 874 คำตอบ ขณะที่ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ปรากฏความถี่ในการให้คำแนะนำน้อยกว่า คือ 754 คำตอบ ผู้วิจัยจะแสดงค่าความถี่ของการปรากฏคำตอบในแต่ละบริบท ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงค่าความถี่ของการปรากฏจำนวนคำตอบการให้คำแนะนำและไม่ให้คำแนะนำ ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

บริบทในการแนะนำ	กล่าวให้คำแนะนำ		ไม่ให้คำแนะนำ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
บริบทที่ครูขอคำแนะนำ	874	43.7	126	6.3	1,000	50
บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	754	37.7	246	12.3	1,000	50
รวม	1,628	81.4	372	18.6	2,000	100

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าจากข้อมูลคำตอบ 2,000 คำตอบ ปรากฏคำตอบของนักเรียนที่เลือกกล่าวให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 43.7 ในขณะที่บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำปรากฏคำตอบของนักเรียนที่เลือกกล่าวให้คำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 37.7 ส่วนการปรากฏคำตอบที่ไม่ให้คำแนะนำพบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ คิดเป็น

ร้อยละ 6.3 ขณะที่ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 12.3 แสดงให้เห็นว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

เนื่องด้วยค่าความถี่ที่แตกต่างกันนี้ ผู้วิจัยจึงจะนำข้อมูลคำตอบของการกล่าวให้คำแนะนำในแต่ละบริบทมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุของการไม่ให้คำแนะนำในแต่ละบริบทด้วย โดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำ

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

4.3 สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูขอคำแนะนำ ใน 4 สถานการณ์ ได้แก่ 1. สถานการณ์เรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ทโฟนเพื่อการติดต่อสื่อสาร 2. สถานการณ์เรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน 3. สถานการณ์เรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ และ 4. สถานการณ์เรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน จากข้อมูลคำตอบ 1,000 คำตอบ มีจำนวนคำตอบที่กล่าวให้คำแนะนำ จำนวน 874 คำตอบ จำแนกเป็นถ้อยคำได้ทั้งสิ้น 1,703 ถ้อยคำ และคำตอบที่ไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 126 คำตอบ โดยนำเสนอเป็น 2 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้

4.1.1 ความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

4.1.2 การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

4.1.1 ความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

ตาราง 7 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

กลวิธีการให้ คำแนะนำ	ความถี่ของกลวิธีในแต่ละสถานการณ์ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ								รวม	
	1. การเลือกใช้อปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ทโฟน		2. การจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน		3. การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์		4. การจัดผังที่นั่งในห้องเรียน			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลักในการแนะนำ										
1. การแสดงความคิดเห็น	132	7.75	148	8.69	35	2.06	120	7.05	435	25.54
1.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	43	2.52	82	4.82	11	0.65	47	2.76	183	10.75
1.2 การใช้คำแสดงการกลับเกลื่อน	17	1	34	2	12	0.7	36	2.11	99	5.81
1.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	47	2.76	15	0.88	1	0.06	14	0.82	77	4.52
1.4 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	6	0.35	7	0.41	8	0.47	20	1.17	41	2.41
1.5 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	19	1.12	10	0.59	3	0.18	3	0.18	35	2.06
2. การให้เหตุผล	112	6.58	96	5.64	38	2.23	58	3.41	304	17.85
3. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	59	3.46	55	3.23	89	5.23	43	2.52	246	14.45
3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	48	2.82	43	2.52	79	4.64	41	2.41	211	12.39
3.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	11	0.64	12	0.7	10	0.59	2	0.12	35	2.06
4. การใช้รูปประโยคคำถาม	36	2.11	54	3.17	52	3.05	58	3.41	200	11.74

ตาราง 7 (ต่อ)

5. การอ้างถึง	54	3.17	60	3.52	10	0.59	3	0.18	127	7.46
5.1. การอ้างบุคคลอื่น	51	2.99	36	2.11	7	0.41	1	0.06	95	5.58
5.2. การอ้างประสบการณ์ตนเอง	3	0.18	24	1.41	3	0.18	2	0.12	37	2.17
6. การบอกวิธี	9	0.53	36	2.11	25	1.47	21	1.23	91	5.34
7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	16	0.94	1	0.06	68	3.99	1	0.06	86	5.05
8. การให้ข้อมูล	× ⁶	×	×	×	79	4.64	2	0.12	81	4.76
กลวิธีเสริมการแนะนำ										
9. การใช้คำเรียก	29	1.7	37	2.17	43	2.52	22	1.29	131	7.69
10. การกล่าวนำ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
11. การขอโทษ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
12. การขออนุญาต	1	0.06	×	×	×	×	×	×	1	0.06
13. การใช้คำแสดงความสนิทสนม	1	0.06	×	×	×	×	×	×	1	0.06
รวม	449	26.37	487	28.6	439	25.78	328	19.25	1,703	100.00

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุดในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ กลวิธีแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 435 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 25.54 ของถ้อยคำทั้งหมด ในขณะที่กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่ต่ำที่สุด คือ กลวิธีการให้ข้อมูล พบจำนวน 81 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 4.76 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 131 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 7.69 กลวิธีการขออนุญาตและกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม พบเพียง 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ในขณะที่กลวิธีการกล่าวนำและกลวิธีการขอโทษไม่ปรากฏในบริบทนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่าความถี่ของกลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียนแตกต่างกันเมื่อพิจารณาจำแนกแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ

สถานการณ์ที่ 1 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งพบจำนวน 132 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 7.75 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการบอกวิธี ซึ่งพบจำนวน 9 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.53

⁶ สัญลักษณ์ × หมายถึง ไม่ปรากฏกลวิธีทางภาษา

สถานการณ์ที่ 2 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งพบจำนวน 148 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 8.69 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ ซึ่งพบจำนวน 1 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.06

สถานการณ์ที่ 3 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ ซึ่งพบจำนวน 89 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.23 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการอ้างถึง ซึ่งพบจำนวน 10 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.59

สถานการณ์ที่ 4 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งพบจำนวน 120 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 7.05 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ การแสดงการอาสาช่วยเหลือ ซึ่งพบจำนวน 1 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.06

จากความถี่ที่แตกต่างกันนี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกตารางแสดงค่าความถี่ของกลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำทั้ง 4 สถานการณ์ ดังนี้

ตาราง 8 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์ในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การแสดงความคิดเห็น	132	29.4
	1.1 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	47	10.47
	1.2 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	43	9.58
	1.3 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	19	4.23
	1.4 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	17	3.78
	1.5 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	6	1.34
	2. การให้เหตุผล	112	24.94
	3. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	59	13.14
	3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	48	10.69
	3.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	11	2.45
	4. การอ้างถึง	54	12.03
	4.1 การอ้างบุคคลที่สาม	51	11.36
	4.2 การอ้างประสบการณ์ตนเอง	3	0.67
	5. การใช้รูปประโยคคำถาม	36	8.02
	6. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	16	3.56
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	7. การบอกวิธี	9	2
	8. การใช้คำเรียก	29	6.46
	9. การขออนุญาต	1	0.22
10. การใช้คำแสดงความสนิทสนม		1	0.22
รวม		449	100

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์ในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 10 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 132 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 29.4 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 112 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 24.94 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการบอกวิธี พบจำนวน 9 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 2 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบการใช้กลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 29 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 6.46 และพบกลวิธีการขออนุญาตและกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม จำนวนเท่ากัน คือ 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.22

ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การแสดงความคิดเห็น	148	30.39
	1.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	82	16.84
	1.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	34	6.98
	1.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	15	3.08
	1.4 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	10	2.05
	1.5 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	7	1.44
	2. การให้เหตุผล	96	19.71
	3. การอ้างถึง	60	12.32
	3.1 การอ้างบุคคลอื่น	36	7.39
	3.2 การอ้างประสบการณ์ตนเอง	24	4.93
	4. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	55	11.29
	3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	43	8.83
	3.2 การใช้คำกริยาแนะนำโดยตรงไปตรงมา	12	2.46
	5. การใช้รูปประโยคคำถาม	54	11.09
	6. การบอกวิธี	36	7.39
	7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	1	0.21
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	8. การใช้คำเรียก	37	7.6
รวม		487	100

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการจัดกิจกรรมในวันงานนิทรรศการโรงเรียน นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 8 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 148 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 30.39 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 96 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 19.71 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ พบเพียง 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.21 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบเพียงกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 37 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 7.6

ตาราง 10 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	89	20.27
	1.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	79	18
	1.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	10	2.27
	2. การให้ข้อมูล	79	18
	3. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	68	15.49
	4. การใช้รูปประโยคคำถาม	52	11.85
	5. การให้เหตุผล	38	8.66
	6. การแสดงความคิดเห็น	35	7.97
	6.1 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	12	2.73
	6.2 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	11	2.51
	6.3 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	8	1.82
	6.4 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	3	0.68
	6.5 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	1	0.23
	7. การบอกวิธี	25	5.69
	8. การอ้างถึง	10	2.28
	8.1 การอ้างบุคคลอื่น	7	1.59
	8.2 การอ้างประสบการณ์ตนเอง	3	0.69
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	9. การใช้คำเรียก	43	9.79
รวม		439	100

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำขอคำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 9 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ พบจำนวน 89 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 20.27 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการให้ข้อมูล พบจำนวน 79 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 18 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการอ้างถึง พบจำนวน 10 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.28 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 43 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 9.79

ตาราง 11 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การแสดงความคิดเห็น	120	36.59
	1.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	47	14.33
	1.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	36	10.98
	1.3 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	20	6.1
	1.4 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	14	4.27
	1.5 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	3	0.91
	2. การให้เหตุผล	58	17.68
	3. การใช้รูปประโยคคำถาม	58	17.68
	4. การใช้คำบ่งชี้แนะ	43	13.11
	4.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะ	41	12.51
	4.2 การใช้คำกริยาแนะนำโดยตรงไปตรงมา	2	0.61
	5. การบอกวิธี	21	6.4
	6. การอ้างถึง	3	0.91
	6.1 การอ้างประสบการณ์ตนเอง	2	0.61
	6.2 การอ้างบุคคลอื่น	1	0.3
	7. การให้ข้อมูล	2	0.61
	8. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	1	0.3
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	9. การใช้คำเรียก	22	6.71
รวม		328	100

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 9 กลวิธี ซึ่งกลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 120 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 36.59 กลวิธีที่มีความถี่รองลงมา มี 2 กลวิธีที่ความถี่เท่ากัน คือ กลวิธีการให้เหตุผลและกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม พบจำนวน 58 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 17.68 ในขณะที่กลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ พบเพียง 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบการใช้กลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 22 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 6.71

จากตารางที่ 8 – 11 สามารถสรุปประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำได้ ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์สถานการณ์ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำทั้ง 4 สถานการณ์ พบว่ามี 3 สถานการณ์ที่ปรากฏใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ สถานการณ์เรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์ในโทรศัพท์มือถือ (ดูตารางที่ 8) สถานการณ์เรื่องการจัดการกิจกรรมในวงนันทนาการโรงเรียน (ดูตารางที่ 9) และสถานการณ์เรื่องการจัดพื้นที่นั่งในห้องเรียน (ดูตารางที่ 11) ในขณะที่สถานการณ์เรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ปรากฏกลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ (ดูตารางที่ 10)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของการใช้กลวิธีทางภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู พบว่ากลวิธีที่มีค่าความถี่รวมมากที่สุด ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น (ดูตารางที่ 7) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านบริบทในการให้คำแนะนำ ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลในการเลือกให้คำแนะนำของนักเรียนประกอบ พบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำนั้น นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวมากพอที่จะให้คำแนะนำได้ อีกทั้งเมื่อครูมาขอคำแนะนำ นักเรียนจึงควรให้คำแนะนำครูตามที่ครูขอ นักเรียนจึงมักจะเลือกให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็น เพื่อสื่อเจตนาแนะนำให้ครูกระทำตามความคิดของตน ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวก็มาจากความรู้หรือประสบการณ์ของตนในเรื่องนั้น ๆ นอกจากนี้ การเลือกใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็น ยังสามารถช่วยลดการบีบบังคับให้ครูกระทำตามความคิดของนักเรียนด้วย เนื่องจากเป็นกลวิธีที่แสดงว่าคำแนะนำนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของนักเรียน โดยครูจะทำหรือไม่ทำตามก็ได้ จึงเป็นกลวิธีที่นักเรียนจะเลือกใช้เนื่องจากสามารถแสดงเจตนาแนะนำ โดยไม่ก่อให้เกิดการคุกคามหน้าครูจนเกินไป

2. กลวิธีที่มีค่าความถี่รองลงมาในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ กลวิธีการให้เหตุผล ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละสถานการณ์จะเห็นว่ากลวิธีการให้เหตุผลเป็นกลวิธีที่พบมากเป็นอันดับที่สองในสถานการณ์เรื่องการเลือกใช้อุปกรณ์ในโทรศัพท์มือถือ (ดูตารางที่ 8) สถานการณ์เรื่องการจัดการกิจกรรมในวงนันทนาการโรงเรียน (ดูตารางที่ 9) และสถานการณ์เรื่องการจัดพื้นที่นั่งในห้องเรียน (ดูตารางที่ 11)

เมื่อพิจารณาเหตุผลประกอบการใช้กลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้กลวิธีการให้เหตุผล พบว่าการที่นักเรียนเลือกใช้กลวิธีการให้เหตุผลมากเป็นอันดับที่สองนั้น เนื่องจากการให้เหตุผลเป็นการชี้แจงถึงสาเหตุความจำเป็นหรือข้อดีของการกระทำตามคำแนะนำให้ครูได้ทราบ จึงสามารถช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของนักเรียนได้ ถึงแม้ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ นักเรียนจะมีสิทธิในการให้คำแนะนำครู แต่นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานภาพเป็นสำคัญ โดยมองว่าตนเองมีสถานภาพต่ำกว่าครู จึงจำเป็นต้องอธิบายชี้แจงเหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจให้ครูซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าเกิดความเชื่อมั่นและทำตามคำแนะนำ

4.1.2 การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ ในงานวิจัยนี้หมายถึง ข้อมูลคำตอบที่นักเรียนเลือกไม่กล่าวถ้อยคำใด ๆ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ครูมาขอคำแนะนำ จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมีคำตอบที่นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 126 คำตอบ โดยนักเรียนแสดงเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 108 คำตอบ และไม่แสดงเหตุผล จำนวน 18 คำตอบ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์คำตอบที่นักเรียนได้แสดงเหตุผลของการไม่ให้คำแนะนำ สามารถจัดกลุ่มเหตุผลได้ดังนี้

4.1.2.1 เหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง

จากการวิเคราะห์เหตุผลที่นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำนั้น ส่วนใหญ่มักจะแสดงเหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพของครูซึ่งมีสถานภาพที่สูงกว่า เช่น “ครูมีประสบการณ์มากกว่า น่าจะจัดการเรื่องนี้ได้ดีกว่า” หรือ “ครูรู้อยู่แล้วว่าควรทำอะไร” เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะได้รับการยอมรับว่ามีความรู้และประสบการณ์มากกว่า ในขณะที่เดียวกัน หากจะให้ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวคำแนะนำ ก็เกรงว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าจะไม่เชื่อถือในคำแนะนำของตน ดังตัวอย่างเหตุผลที่ว่า “อาจารย์คงมีคำตอบในใจอยู่แล้ว คงไม่เชื่อคำแนะนำของเรา” ในที่นี้นักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำครู เพราะเกรงว่าครูจะไม่เชื่อคำแนะนำของตน รวมถึงการที่ครูมีสถานภาพสูงกว่านักเรียน ก็ย่อมมีอำนาจสูงกว่าด้วย เนื่องจากสถานภาพและอำนาจเป็นสิ่งที่มักจะปรากฏด้วยกันเสมอ กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพสูงก็จะมีอำนาจมากกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำก็จะมีอำนาจน้อยกว่า (Angkab Palakornkul. 1972: 61-62) ดังนั้นนักเรียนจึงเกิดความเกรงกลัวในอำนาจของครู และไม่กล้าที่จะกล่าวคำแนะนำ ดังเห็นได้จากการแสดงเหตุผลในคำตอบที่ว่า “ไม่กล้าแนะนำอาจารย์” หรือ “กลัวตอบไปแล้วไม่ตรงกับที่ครูคิด” เป็นต้น

4.1.2.2 เหตุผลเกี่ยวกับการรักษาหน้าของตนเอง

เฉิน (Chen. 2001) ได้แสดงแนวคิดเรื่องความสุภาพต่อตนเอง หรือ Self-Politeness ไว้ว่าในการแสดงวัจนกรรมใด ๆ ที่อาจเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของตนเอง ผู้พูดจะเลือกกลวิธีที่ช่วยลดความรุนแรงในการทำวัจนกรรม เพื่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองน้อยที่สุด ซึ่งการเงียบหรือการไม่กระทำวัจนกรรมใด ๆ ก็เป็นกลวิธีหนึ่งในการเลี่ยงการคุกคามหน้าตนเองได้

จากการวิเคราะห์เหตุผลที่นักเรียนไม่ให้คำแนะนำ พบว่านักเรียนคำนึงถึงหน้าของตนเอง เช่น “ครูอาจไม่คิดแบบเราก็ได้” หรือ “ไม่กล้ายืนยันว่ากิจกรรมนี้จะดีจริง ๆ” หรือ “ถ้าอาจารย์ไม่ชอบซื้อของจากเว็บไซต์ออนไลน์ก็อาจจะไม่ยอมฟัง” การให้เหตุผลลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่มั่นใจในคำแนะนำของตน หรือเป็นกังวลว่าคำแนะนำนั้นอาจจะไม่ได้ผลตามที่ครูต้องการ นักเรียนจึงไม่ยอมให้คำแนะนำเพราะเกรงว่าหากกล่าวคำแนะนำไปแล้วครูอาจจะไม่เห็นด้วย

หรือไม่ยอมรับคำแนะนำแล้วตนจะเสียหน้า ด้วยเหตุผลเหล่านี้ นักเรียนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ เพื่อที่ตนจะได้ไม่เสียหน้าหรือได้รับผลทางลบจากคำแนะนำนั้น

นอกจากนี้ยังพบว่าการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนโดยแสดงเหตุผลว่าตนไม่อยากจะอยู่ในสถานะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ก็น่าจะเป็นสาเหตุจากความต้องการที่จะรักษาหน้าตนเองด้วย เช่นในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการจัดที่นั่งในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาเพื่อนที่เรียนอ่อน นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำโดยให้เหตุผลว่า “ถ้าเพื่อนรู้ว่าเป็นคำแนะนำของเรา อาจไม่พอใจได้ ให้ครูตัดสินใจเองดีกว่า” แสดงให้เห็นว่านักเรียนคิดว่าการแนะนำอาจส่งผลกระทบทางลบต่อตนเอง โดยตนอาจถูกเพื่อนไม่พอใจหรือไม่ได้รับการยอมรับ จึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำเพื่อรักษาหน้าของตนเอง

4.1.2.3 เหตุผลอื่น ๆ

จากเหตุผลที่กล่าวมา ทั้งด้านสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง และการรักษาหน้าของตนเอง ซึ่งเป็นเหตุผลที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดและผู้ฟังทั้งสิ้น แต่จากการวิเคราะห์เหตุผลยังพบว่ามีเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำอื่น ๆ อีก 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1.2.3.1 การไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในสถานการณ์

นักเรียนให้เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ เนื่องจากการไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในแบบสอบถาม เช่น ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการจัดที่นั่งในห้องเรียน นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ โดยให้เหตุผลว่า “การจัดที่นั่งไม่ได้ช่วยให้เรียนได้ดีขึ้น” หรือในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ โดยให้เหตุผลว่า “ไม่ควรซื้อของในเว็บไซต์เพราะอาจโดนโกงได้” แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในสถานการณ์ หรือไม่เห็นว่าการกระทำตามคำแนะนำจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ฟัง

4.1.2.3.2 การแสดงเหตุผลไม่ชัดเจน

นอกจากเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำแล้ว ยังพบว่ามีนักเรียนที่เลือกตอบไม่ให้คำแนะนำ แต่แสดงเหตุผลไม่ชัดเจน เช่น ในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำเรื่องการใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ โดยให้เหตุผลว่า “เป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินไป” ซึ่งอาจตีความได้ว่าเรื่องที่แนะนำ คือการใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟนเป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินไป หรือนักเรียนอาจคิดว่าการกล่าวแนะนำครูเป็นการกระทำที่ยุ่งยากเกินไปก็ได้ หรือในตัวอย่างเหตุผลที่ว่า “ไม่รู้ว่าจะแนะนำอย่างไร” ก็อาจตีความได้ว่านักเรียนคิดว่าตนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพอที่จะให้คำแนะนำครู หรือนักเรียนอาจไม่รู้วิธีที่จะแนะนำครูก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามคำตอบเหล่านี้ไม่สามารถระบุกลุ่มเหตุผลได้อย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุผลหนึ่งในกลุ่มเหตุผลอื่น ๆ

จากการให้เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ สามารถจำแนกค่าความถี่ของการปรากฏเหตุผลทั้ง 3 กลุ่มได้ ดังนี้

ตาราง 12 แสดงค่าความถี่ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

เหตุผล	ความถี่	ร้อยละ
1. สถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง	60	55.56
2. การรักษาหน้าของตนเอง	32	29.63
3. เหตุผลอื่น ๆ	16	14.81
รวม	108	100

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำที่ปรากฏมากที่สุด คือ เหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง ซึ่งมีค่าความถี่ร้อยละ 55.56 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสถานภาพและอำนาจของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำในสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่านักเรียนจึงคิดว่าครูน่าจะมีความรู้หรือประสบการณ์มากกว่านักเรียน จึงไม่จำเป็นต้องฟังคำแนะนำของนักเรียนก็ได้ อีกทั้งครูยังมีอำนาจมากกว่า ทำให้นักเรียนเกิดความเกรงกลัวว่าหากกล่าวแนะนำที่อาจทำให้ครูไม่พอใจ ซึ่งอาจเกิดผลด่าบลกับตัวนักเรียนได้

เหตุผลของนักเรียนในการไม่ให้คำแนะนำครูอีกเหตุผลหนึ่งที่มีค่าความถี่รองลงมา คือ การรักษาหน้าของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 29.63 เนื่องจากนักเรียนไม่มั่นใจว่าสิ่งที่แนะนำจะเป็นประโยชน์ต่อครูอย่างที่ครูต้องการหรือไม่ ซึ่งหากแนะนำไปแล้วไม่ได้ผลตามที่ครูต้องการ ก็อาจทำให้นักเรียนเสียหน้าได้ หรือหากการแนะนำนั้นส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น เช่น ในสถานการณ์การจัดที่นั่งในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหาเพื่อนที่เรียนอ่อน หากนักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูจัดที่นั่งให้เพื่อนแล้วเพื่อนเกิดความไม่พอใจ ก็อาจทำให้นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการคุกคามหน้าของตน นักเรียนจึงเลี่ยงการกระทำที่จะเสี่ยงต่อการคุกคามหน้านั้น โดยการไม่กล่าวคำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับที่เฉิน (Chen, 2001) ได้กล่าวว่าการไม่แสดงวจนกรรมใด ๆ เป็นการรักษาหน้าตนเองที่ดีที่สุด

จากเหตุผลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่านักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำโดยมักจะคำนึงถึงสถานภาพและอำนาจของครู รวมถึงความสุภาพในการรักษาหน้าเป็นหลัก ส่วนเหตุผลอื่น ๆ ที่ปรากฏร้อยละ 14.81 เป็นเหตุผลที่นักเรียนแสดงความไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในแบบสอบถาม และเหตุผลที่ไม่ชัดเจนจึงไม่สามารถนำไปจัดอยู่ในกลุ่มใดได้ ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นกลุ่มเหตุผลอื่น ๆ

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ใน 4 สถานการณ์ ได้แก่ 1. สถานการณ์เรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง 2. สถานการณ์เรื่องการแนะนำแหล่งซื้อของ 3. สถานการณ์เรื่องการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และ 4. สถานการณ์เรื่องการจัดตารางเรียนในชั้นเรียน จากข้อมูลคำตอบ 1,000 คำตอบ มีจำนวนคำตอบที่กล่าวให้คำแนะนำ จำนวน 754 คำตอบ จำแนกเป็นถ้อยคำได้ทั้งสิ้น 1,463 ถ้อยคำ และคำตอบที่ไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 246 คำตอบ โดยจะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 ความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

4.2.2 การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

4.2.1 ความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ตาราง 13 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

กลวิธีการให้ คำแนะนำ	ความถี่ของกลวิธีในแต่ละสถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ								รวม	
	5. การใช้โทรศัพท์ สมาร์ทโฟนในการ ถ่ายภาพมุมกว้าง		6. เรื่องแหล่งซื้อ ของ		7. เรื่องสถานที่ ท่องเที่ยวที่ น่าสนใจ		8. การจัดตาราง เวรในชั้นเรียน			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลักในการแนะนำ										
1. การให้เหตุผล	61	4.19	82	5.64	63	4.33	63	4.33	269	18.49
2. กลวิธีการใช้ คำบ่งชี้การ แนะนำ	39	2.68	44	3.02	77	5.29	36	2.47	196	13.47
2.1 การใช้คำที่สื่อ ความหมายแนะนำ	35	2.41	28	1.92	48	3.3	34	2.34	145	9.97
2.2 การใช้คำกริยา แนะนำอย่าง ตรงไปตรงมา	4	0.27	16	1.1	29	1.99	2	0.14	51	3.51
3. การให้ข้อมูล	80	5.5	63	4.33	36	2.47	16	1.1	195	13.4
4. การใช้รูป ประโยคคำถาม	55	3.78	40	2.75	20	1.37	30	2.06	145	9.97
5. การแสดงการ อาสาช่วยเหลือ	46	3.16	67	4.6	16	1.1	3	0.21	132	9.07
6. การอ้างถึง	16	1.1	46	3.16	58	3.99	3	0.21	123	8.45
6.1 การอ้าง ประสบการณ์ ตนเอง	16	1.1	46	3.16	50	3.44	3	0.21	120	8.25
6.2 การอ้างบุคคล อื่น	×	×	×	×	8	0.55	×	×	8	0.55
7. การแสดง ความคิดเห็น	11	0.76	12	0.82	19	1.31	60	4.12	102	7.01
7.1 การใช้คำเพื่อ แสดงว่าเป็น ความคิดหรือ ความรู้สึกของตน	1	0.07	4	0.27	8	0.55	33	2.27	46	3.16
7.2 การใช้คำแสดง การกลบเกลื่อน	8	0.55	5	0.34	3	0.21	12	0.82	28	1.92
7.3 การใช้คำแสดง ความหมายว่าเป็น สิ่งที่ดี	2	0.14	3	0.21	3	0.21	8	0.55	16	1.1

ตาราง 13 (ต่อ)

7.4 การใช้รูป ประโยคแสดง เงื่อนไข	×	×	×	×	2	0.14	7	0.48	9	0.62
7.5 การใช้รูป ประโยคขัดแย้ง	×	×	×	×	3	0.21	×	×	3	0.21
8. การบอกวิธี	24	1.65	×	×	1	0.07	2	0.14	27	1.86
กลวิธีเสริมการแนะนำ										
9. การใช้คำเรียก	84	5.77	65	4.47	61	4.19	36	2.47	246	16.91
10. การกล่าวนำ	3	0.21	2	0.14	5	0.34	×	×	10	0.69
11. การขอโทษ	5	0.34	1	0.07	×	×	×	×	6	0.41
12. การขออนุญาต	1	0.07	1	0.07	1	0.07	×	×	3	0.21
13. การใช้คำแสดง ความสัมพันธ์	×	×	×	×	1	0.07	×	×	1	0.07
รวม	425	29.21	423	29.07	358	24.6	249	17.11	1,455	100

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่ากลวิธีหลักในการแนะนำที่ปรากฏความถี่มากที่สุดในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 269 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 18.49 ของถ้อยคำทั้งหมด ในขณะที่กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่ต่ำที่สุด คือ กลวิธีการบอกวิธี พบจำนวน 27 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.86 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 246 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 16.91 และเป็นที่น่าสังเกตว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำปรากฏการใช้กลวิธีการกล่าวนำและกลวิธีการขอโทษ ซึ่งไม่พบในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

ผลการวิเคราะห์พบว่าความถี่ของกลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียนแตกต่างกันเมื่อพิจารณาจำแนกแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ

สถานการณ์ที่ 5 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการให้ข้อมูล ซึ่งพบจำนวน 80 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.5 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งพบจำนวน 11 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.76

สถานการณ์ที่ 6 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล ซึ่งพบจำนวน 82 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.64 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งพบจำนวน 12 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.82

สถานการณ์ที่ 7 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ ซึ่งพบจำนวน 77 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.29 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการบอกวิธี ซึ่งพบจำนวน 1 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.07

สถานการณ์ที่ 8 กลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล ซึ่งพบจำนวน 63 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 4.33 ส่วนกลวิธีหลักที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุด คือ กลวิธีการบอกวิธี ซึ่งพบจำนวน 2 ถ้อยคำหรือคิดร้อยละ 0.14

จากความถี่ที่แตกต่างกันนี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกตารางแสดงค่าความถี่ของกลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำทั้ง 4 สถานการณ์ ดังนี้

ตาราง 14 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพมุมกว้าง

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การให้ข้อมูล	80	18.82
	2. การให้เหตุผล	61	14.35
	3. การใช้รูปประโยคคำถาม	55	12.94
	4. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	46	10.82
	5. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	39	9.18
	5.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	35	8.24
	5.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	4	0.94
	6. การบอกวิธี	24	5.65
	7. การอ้างถึง	16	3.76
	8. การแสดงความคิดเห็น	11	2.59
	8.1 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	8	1.88
	8.2 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	2	0.47
	8.3 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	1	0.24
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	9. การใช้คำเรียก	84	19.76
	10. การขอโทษ	5	1.18
	11. การกล่าวหา	3	0.71
	12. การขออนุญาต	1	0.24
รวม		425	100

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูเรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน โดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 12 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้ข้อมูล พบจำนวน 80 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 18.82 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 61 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 14.35 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 11 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.59 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 84 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 19.76 กลวิธีการขอโทษ จำนวน 5 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.18 กลวิธีการกล่าวหา จำนวน 3 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.71 และกลวิธีการขออนุญาต จำนวน 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.24

ตาราง 15 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องแหล่งซื้อของ

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การให้เหตุผล	82	19.38
	2. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	67	15.84
	3. การให้ข้อมูล	63	14.89
	4. การอ้างถึง	46	10.87
	5. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	44	10.4
	5.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	28	6.62
	5.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	16	3.78
	6. การใช้รูปประโยคคำถาม	40	9.46
	7. การแสดงความคิดเห็น	12	2.84
	7.1 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	5	1.18
	7.2 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	3	0.71
	7.3 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	4	0.95
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	8. การใช้คำเรียก	65	15.37
	9. การกล่าวนำ	2	0.47
	10. การขอโทษ	1	0.24
	11. การขออนุญาต	1	0.24
รวม		423	100

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูเรื่องแหล่งซื้อของ โดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 11 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 82 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 19.38 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ พบจำนวน 67 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 15.84 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 12 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.84 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 65 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 15.37 กลวิธีการกล่าวนำ จำนวน 2 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.47 กลวิธีการขอโทษและกลวิธีการขออนุญาต พบจำนวนเท่ากัน คือ 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.24

ตาราง 16 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	77	21.51
	1.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	48	13.41
	1.2 การใช้คำกริยาแนะนำโดยตรงไปตรงมา	29	8.1
	2. การให้เหตุผล	63	17.58
	3. การอ้างถึง	58	16.2
	3.1 การอ้างถึงประสบการณ์ตนเอง	50	13.97
	3.2 การอ้างบุคคลอื่น	8	2.23
	4. การให้ข้อมูล	36	10.06
	5. การใช้รูปประโยคคำถาม	20	5.59
	6. การแสดงความคิดเห็น	19	5.31
	6.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	8	2.23
	6.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	3	0.84
	6.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	3	0.84
	6.4 การให้ทางเลือก	3	0.84
	6.5 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	2	0.56
	7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	16	4.47
	8. การบอกวิธี	1	0.28
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	9. การใช้คำเรียก	61	17.04
	10. การกล่าวหา	5	1.4
	11. กลวิธีการขออนุญาต	1	0.28
	12. การใช้คำแสดงความสนิทสนม	1	0.28
รวม		358	100

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 12 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ พบจำนวน 77 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 21.51 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 63 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 17.58 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการบอกวิธี พบเพียง 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.28 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีการใช้คำเรียกจำนวน 61 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 17.04 กลวิธีการกล่าวหา จำนวน 5 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.4 และกลวิธีเสริมการแนะนำที่พบน้อยที่สุด คือ กลวิธีการขออนุญาตและกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม พบจำนวนเท่ากัน คือ 1 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.28

ตาราง 17 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน

กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน		ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลัก ในการแนะนำ	1. การให้เหตุผล	63	25.31
	2. การแสดงความคิดเห็น	60	24.09
	2.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	33	13.25
	2.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	12	4.82
	2.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	8	3.21
	2.5 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	7	2.81
	3. การใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	36	14.45
	3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	34	13.65
	3.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	2	0.8
	4. การใช้รูปประโยคคำถาม	30	12.05
	5. การให้ข้อมูล	16	6.43
	6. การอ้างถึง	3	1.2
	7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	3	1.2
	8. การบอกวิธี	2	0.81
กลวิธีเสริมการ แนะนำ	9. การใช้คำเรียก	36	14.46
รวม		249	100

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่าในสถานการณ์ที่นักเรียนให้คำแนะนำครูเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 9 กลวิธี ซึ่งกลวิธีหลักที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล พบจำนวน 63 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 25.31 กลวิธีหลักที่มีความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น พบจำนวน 60 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 24.09 ส่วนกลวิธีหลักในการแนะนำที่พบน้อยที่สุดในสถานการณ์นี้ คือ กลวิธีการบอกวิธี พบจำนวน 2 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.81 ส่วนกลวิธีเสริมการแนะนำ พบกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 36 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 14.46

จากตารางที่ 14 – 17 สามารถสรุปประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำได้ ดังนี้

1. จากสถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำทั้ง 4 สถานการณ์ พบว่าในแต่ละสถานการณ์ ปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนทั้งเหมือนและต่างกัน กล่าวคือ ในสถานการณ์การแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ และสถานการณ์การแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน ปรากฏกลวิธีที่มีค่าความถี่มากที่สุดเหมือนกัน คือ กลวิธีการให้เหตุผล (ดูตารางที่ 15 และตารางที่ 17) ในขณะที่สถานการณ์การแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง ปรากฏกลวิธีที่มีค่าความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการให้ข้อมูล (ดูตารางที่ 14) ส่วนสถานการณ์การแนะนำเรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ปรากฏกลวิธีที่มีค่าความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ (ดูตารางที่ 16) จะเห็นว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบกลวิธีที่ปรากฏค่าความถี่มากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล เหมือนกันอยู่ 2 สถานการณ์

นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีการให้เหตุผลเป็นกลวิธีเดียวที่มีค่าความถี่มากใน 2 อันดับแรกของกลวิธีทั้งหมดและปรากฏในทุกสถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ กล่าวคือ นอกจากในสถานการณ์การแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ และสถานการณ์การแนะนำเรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียนที่พบการใช้กลวิธีการให้เหตุผลในความถี่สูงที่สุดแล้ว ยังพบว่าในสถานการณ์การแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง และสถานการณ์การแนะนำเรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการให้เหตุผลเป็นอันดับที่ 2 (ดูตารางที่ 14 และตารางที่ 16)

จากข้อมูลข้างต้น จึงกล่าวได้ว่ากลวิธีการให้เหตุผลเป็นกลวิธีการแนะนำที่พบมากที่สุด ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เนื่องจากนักเรียนต้องการแสดงให้ครูเห็นถึงเหตุผลความจำเป็นหรือข้อดีว่าการกระทำตามคำแนะนำจะช่วยให้ครูได้รับประโยชน์หรือช่วยครูแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนยังต้องแสดงถึงความจำเป็นหรือข้อดีของการกระทำตามคำแนะนำให้ครูได้ทราบ เพื่อพยายามโน้มน้าวให้ครูปฏิบัติตามคำแนะนำ

2. กลวิธีที่ปรากฏค่าความถี่รองลงมา คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ ซึ่งปรากฏค่าความถี่ใกล้เคียงกับกลวิธีการให้ข้อมูล (ดูตารางที่ 13) เมื่อพิจารณาในแต่ละสถานการณ์พบว่าทั้งสองกลวิธีเป็นกลวิธีที่ปรากฏในทุกสถานการณ์และมีค่าความถี่อยู่ในช่วง 5 อันดับแรกในแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ ในสถานการณ์การแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง ปรากฏกลวิธีการให้ข้อมูลโดยมีค่าความถี่สูงที่สุด และปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการใช้คำบ่งชี้แนะนำเป็นอันดับที่ 5 (ดูตารางที่ 14) ในสถานการณ์การให้คำแนะนำเรื่องแหล่งซื้อของ ปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการให้ข้อมูลเป็นอันดับที่ 3 และปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการใช้คำบ่งชี้แนะนำเป็นอันดับที่ 5 (ดูตารางที่ 15) ในสถานการณ์การแนะนำเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการให้ข้อมูลเป็นอันดับที่ 4 และปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำสูงที่สุด (ดูตารางที่ 16) และในสถานการณ์การแนะนำเรื่องการจัดตาราง

เวอร์ในชั้นเรียน ปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการให้ข้อมูลเป็นอันดับที่ 5 และปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำเป็นอันดับที่ 3 (ดูตารางที่ 17)

จากข้อมูลจะเห็นว่ากลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำปรากฏค่าความถี่สูงที่สุดในสถานการณ์การแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ในที่นี้คือการแนะนำร้านอาหาร ตัวอย่างถ้อยคำเช่น “ผมแนะนำร้านนี้ครับ อยู่ใกล้ที่พักครูด้วย” จะเห็นว่านักเรียนใช้กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำโดยตรงไปตรงมาในการแนะนำร้านอาหารแก่ครู และปรากฏค่าความถี่ของการใช้กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำมากกว่าสถานการณ์อื่น ๆ ในบริบทเดียวกันอย่างชัดเจน

ส่วนกลวิธีการให้ข้อมูลที่ปรากฏค่าความถี่มากเป็นอันดับต้น ๆ ใกล้เคียงกับกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำนั้น อาจเนื่องมาจากกลวิธีการให้ข้อมูลเป็นกลวิธีที่มีลักษณะของการสื่อสารแบบแจ้งเพื่อทราบ เมื่อใช้กลวิธีนี้ในการให้คำแนะนำ จึงไม่เป็นการบีบบังคับให้ครูกระทำตามคำแนะนำอย่างเช่นในสถานการณ์การแนะนำเรื่องการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพมุมกว้าง นักเรียนกล่าวให้คำแนะนำว่า “โทรศัพท์รุ่นนี้มีโหมดพาโนรามาครับ ครูลองใช้ดู จะเก็บภาพได้กว้างกว่า” จะเห็นว่าในถ้อยคำแรกเป็นการใช้กลวิธีการให้ข้อมูลเพื่อแสดงให้ครูได้ทราบข้อมูลในสิ่งที่ตนแนะนำ ร่วมกับกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำและกลวิธีการให้เหตุผลในถ้อยคำต่อมา เพื่อให้ครูตัดสินใจใช้โหมดพาโนรามาในการแก้ปัญหาการถ่ายภาพมุมกว้าง เป็นต้น

4.2.2 การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

การไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ในงานวิจัยนี้หมายถึง ข้อมูลคำตอบที่นักเรียนเลือกไม่กล่าวถ้อยคำใด ๆ เมื่อพบเห็นครูกำลังประสบปัญหาหรือต้องการการแนะนำช่วยเหลือ จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มีคำตอบที่นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 246 คำตอบ โดยแสดงเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 164 คำตอบ ซึ่งในจำนวนคำตอบนี้นักเรียนได้แสดงเหตุผลของการไม่ให้คำแนะนำแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถวิเคราะห์และจัดกลุ่มเหตุผลได้ดังนี้

4.2.2.1 เหตุผลจากปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

จากข้อมูลคำตอบ พบว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนส่วนใหญ่มักจะให้เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำโดยเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เช่น “ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ” หรือ “รอให้ครูถามก่อนแล้วจะช่วย” เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มีผลต่อการเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน กล่าวคือ เมื่อครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนจึงอาจไม่มั่นใจว่าครูต้องการคำแนะนำหรือความช่วยเหลือหรือไม่ หรืออาจเกรงว่าหากกล่าวคำแนะนำไปแล้วจะเป็นการแสดงตนว่ามีความรู้มากกว่าครู หรือเป็นการไปก้าวก่ายครู ซึ่งอาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าทั้งต่อครูและต่อตัวนักเรียนได้

4.2.2.2 เหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง

การไม่ให้คำแนะนำเนื่องด้วยปัจจัยด้านสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำนี้ มักปรากฏเหตุผลเกี่ยวกับความเกรงกลัวในอำนาจของครู กล่าวคือ นักเรียนมักจะให้เหตุผลโดยใช้คำว่า “กลัว” หรือ “ไม่กล้า” ในหลาย ๆ คำตอบ เช่น “กลัวแนะนำไปแล้วจะไม่ถูกใจครู” หรือ “ไม่กล้าบอก เดี่ยวโดนว่า” เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการแนะนำผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะอำนาจของครูที่มาพร้อมกับสถานภาพที่สูงกว่านั้น อาจส่งผลทางลบต่อนักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าได้ โดยเฉพาะในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำด้วยแล้ว การเสนอตนเข้าไปให้คำแนะนำครูอาจทำให้ครูเกิดความไม่พอใจได้ ด้วยเหตุนี้ นักเรียนบางคนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ

นอกจากนี้ยังพบเหตุผลที่น่าสนใจของการที่นักเรียนไม่ให้คำแนะนำ คือ “เป็นครูไทย เดี่ยวโดนตำราว่าฉลาดกว่าครู” จากเหตุผลนี้แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของนักเรียนบางคนมองว่าการกล่าวแนะนำครูซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าในสังคมไทยเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะอาจถูกตำหนิว่าอวดฉลาดได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมไทยมักมองว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ น้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ดังนั้นหากผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าแสดงตนว่ามีความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่มากกว่า ก็อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ถือเป็นการไม่ให้เกียรติผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าได้

อย่างไรก็ตาม นักเรียนบางคนให้เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำว่า “ครูจัดการเรื่องนี้ได้ดีกว่าอยู่แล้ว” หรือ “ครูน่าจะรู้อยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องแนะนำอะไร” แสดงให้เห็นว่าการที่ครูมีสถานภาพสูงกว่า ทำให้นักเรียนบางคนคิดว่าครูน่าจะมีความรู้หรือประสบการณ์มากกว่าตน จึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ

4.2.2.3 เหตุผลเกี่ยวกับการรักษาหน้าของผู้ฟัง

จากข้อมูลการให้เหตุผลของนักเรียนที่เลือกไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบว่ามีเหตุผลที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการรักษาหน้าของผู้ฟังอย่างชัดเจน เช่น “ไม่อยากให้ครูเสียหน้า” หรือ “กลัวครูจะอาย” เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนหลายคนคำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของครู โดยแสดงเหตุผลว่าการแนะนำอาจเป็นการคุกคามหน้าครูได้ เช่น “บางทีครูอาจจะต้องการความเป็นส่วนตัว เลยไม่อยากเข้าไปยุ่ง” หรือ “อาจเป็นการก้าวร้าวงานของครู” ซึ่งการไม่ยอมรับว่าเป็นส่วนตัวหรือไม่อยากก้าวร้าวครูด้วยการไม่ให้คำแนะนำ ก็ถือว่าการรักษาหน้าของครูด้วยเช่นกัน

4.2.2.4 เหตุผลเกี่ยวกับการรักษาหน้าของตนเอง

ในการเลือกไม่ให้คำแนะนำ นอกจากนักเรียนต้องการจะรักษาหน้าของครูแล้ว ยังพบว่านักเรียนบางคนเลือกไม่ให้คำแนะนำเพราะต้องการรักษาหน้าของตนเองด้วย เนื่องจากเห็นว่าการกล่าวแนะนำอาจทำให้ตนได้รับผลกระทบทางลบ เช่น “ไม่อยากยุ่งเรื่องนี้มาก ครูอาจจะรำคาญเรา

ได้” หรือ “ไม่อยากดูเป็นคนอวดรู้” ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่อยากให้ครูรู้สึกไม่ดีกับตน หรือถูกมองไม่ดีในสายตาของครู จึงต้องการรักษาหน้าของตนด้วยการเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ นอกจากนี้ยังพบคำตอบที่ให้เหตุผลว่า “ถ้าไม่ดีอย่างที่แนะนำ เราก็คงอาจจะเสียชื่อได้” ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกรงว่าตนจะเสียหน้าหรือกลายเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับ หากกล่าวแนะนำไปแล้วไม่เป็นผลตามที่ครูต้องการ นักเรียนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำเพื่อรักษาหน้าของตน การเลือกไม่กล่าวคำแนะนำด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เป็นดังที่เฉิน (Chen, 2001) ได้กล่าวไว้ว่า การกระทำใดที่ผู้พูดรู้สึกว่าจะทำให้ตนเองเสียหน้ามากที่สุด ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีการไม่กล่าวถ้อยคำใดๆ หรือการเจียม (Withhold the SFTA) เพื่อรักษาหน้าของตน

4.2.2.5 เหตุผลอื่น ๆ

จากเหตุผลที่กล่าวมา ได้แก่ ปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ สถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง การรักษาหน้าของผู้ฟัง และการรักษาหน้าของตนเอง เป็นเหตุผลหลักในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ แต่ยังพบว่านักเรียนให้เหตุผลอื่น ๆ ในการไม่ให้คำแนะนำอีก 2 ลักษณะ ได้แก่

4.2.2.5.1 การไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในสถานการณ์

จากเหตุผลของนักเรียนพบว่าการเลือกไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มีเหตุผลเนื่องจากการไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในแบบสอบถาม เช่น ในสถานการณ์การแนะนำเรื่องการจัดตารางเรียนในชั้นเรียน นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ โดยให้เหตุผลว่า “ไม่ใช่ปัญหาที่ตารางเรียน แต่เป็นปัญหาที่ตัวบุคคล” แสดงว่านักเรียนไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำในสถานการณ์นี้ โดยแสดงเหตุผลว่าการกระทำตามคำแนะนำไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

4.2.2.5.2 การแสดงเหตุผลไม่ชัดเจน

นักเรียนที่เลือกตอบไม่ให้คำแนะนำแสดงเหตุผลไม่ชัดเจน เช่น ในสถานการณ์เรื่องการใช้โทรศัพท์ในการถ่ายภาพมุมกว้าง นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำครู โดยให้เหตุผลว่า “แนะนำไปเดี๋ยวอาจารย์ก็ลืม” หรือในสถานการณ์เรื่องการจัดตารางเรียนในชั้นเรียน โดยนักเรียนให้เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำว่า “จะไม่แนะนำครู แต่จะแนะนำเพื่อนแทน” เหตุผลนี้อาจตีความได้ว่าเพราะนักเรียนเกรงกลัวในสถานภาพที่สูงกว่าของครู หรืออาจเห็นว่าการแนะนำเพื่อนน่าจะกระทำได้ง่ายกว่าการแนะนำครูก็เป็นได้ คำตอบเหล่านี้จึงอยู่ในกลุ่มเหตุผลอื่น ๆ เพราะไม่สามารถระบุกลุ่มเหตุผลอย่างชัดเจนได้

จากเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ สามารถจำแนกค่าความถี่ในการปรากฏเหตุผลทั้ง 5 กลุ่มได้ ดังนี้

ตาราง 18 แสดงค่าความถี่การให้เหตุผลของการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

เหตุผล	ความถี่	ร้อยละ
1. บัณฑิตที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	54	32.93
2. สถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง	22	13.41
3. การรักษาหน้าของผู้ฟัง	24	14.63
4. การรักษาหน้าของตนเอง	52	31.71
5. เหตุผลอื่น ๆ	12	7.32
รวม	164	100

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าเหตุผลของการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำที่ปรากฏมากที่สุด คือ เหตุผลด้านบัณฑิตที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ซึ่งพบร้อยละ 32.93 แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมีผลต่อการเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน เนื่องจากการแนะนำเป็นการแสดงตนว่ามีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องที่แนะนำ การกระทำเช่นนี้ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ อาจทำให้ครูมองว่านักเรียนแสดงการอวดรู้ ซึ่งหากครูไม่ยอมรับในคำแนะนำนั้นก็อาจทำให้นักเรียนเสียหน้าได้ นอกจากนี้การให้คำแนะนำโดยที่ครูไม่ได้มีการขอ ก็อาจเป็นการก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวของครูด้วย ดังนั้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนบางส่วนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ

สถานภาพและอำนาจของครูก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ ในที่นี้พบร้อยละ 13.41 เนื่องจากครูมีสถานภาพที่สูงกว่า นักเรียนจึงคิดว่าครูน่าจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าตน จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวให้คำแนะนำครู และนักเรียนบางส่วนก็เกรงว่าหากให้คำแนะนำไปแล้วอาจไม่ถูกใจครู หรืออาจทำให้ครูเกิดความไม่พอใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ครูไม่ได้มีการขอคำแนะนำ นักเรียนก็ยังคงมีความเกรงกลัวในอำนาจของครู ไม่กล้าที่จะเสนอความคิดของตนในการให้คำแนะนำครู เพราะเห็นว่าการให้คำแนะนำผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

นอกจากนี้นักเรียนยังคำนึงถึงการรักษาหน้าของผู้ฟังด้วย ซึ่งในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟัง ร้อยละ 14.63 ในที่นี้ นักเรียนส่วนใหญ่ได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับการรักษาหน้าผู้ฟัง คือ การไม่ยอมทำให้ครูเสียหน้า เนื่องจากการแนะนำเป็นการบอกให้ผู้ฟังกระทำตามความคิดของผู้พูด นักเรียนจึงเกรงว่าครูจะเสียหน้าหากได้รับคำแนะนำจากนักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่า ในขณะที่เดียวกันเมื่อครูไม่ได้ขอคำแนะนำก็อาจแสดงว่าครูไม่ได้ต้องการคำแนะนำหรือความช่วยเหลือ ซึ่งการแนะนำโดยการบอกให้ครูกระทำในสิ่งที่ครู

ไม่ได้คิดจะทำอยู่ก่อนแล้ว ก็อาจจะเป็นการก้าวท้าวเรื่องของครูด้วย ด้วยเหตุผลนี้นักเรียนบางส่วนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำครู

นอกจากการรักษาหน้าของผู้ฟังแล้ว นักเรียนยังเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำเพื่อรักษาหน้าของตนเองด้วย โดยพบร้อยละ 31.71 ซึ่งในสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำนี้ นักเรียนมักจะเกรงว่าตนจะถูกมองไม่ดีในสายตาของครู เนื่องจากการให้คำแนะนำโดยที่ครูไม่ได้ขอ อาจจะทำให้ครูมองว่าตนเป็นคนอวดรู้ หรือมองว่าตนแสดงความรู้ความเชี่ยวชาญที่มากกว่าครู ซึ่งการกระทำเช่นนี้อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมในสังคมไทยที่นักเรียนควรให้ความเคารพและให้เกียรติครูซึ่งมีสถานภาพสูงกว่า นักเรียนจึงรักษาหน้าของตนไม่ให้ถูกมองไม่ดี โดยการเลือกที่จะไม่กล่าวคำแนะนำ

จากเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำโดยมักจะคำนึงถึงปัจจัยด้านบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ สถานภาพและอำนาจของครู รวมถึงการรักษาหน้าของตนเองและครูด้วย ส่วนเหตุผลอื่น ๆ ที่ปรากฏร้อยละ 7.32 เป็นคำตอบที่นักเรียนไม่เห็นด้วยกับการกระทำตามคำแนะนำในแบบสอบถาม รวมถึงคำตอบที่ไม่สามารถระบุเหตุผลได้อย่างชัดเจนพอที่จะจัดเข้ากลุ่มใดได้ ผู้วิจัยจึงจัดให้เป็นกลุ่มเหตุผลอื่น ๆ

4.3 สรุปภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ โดยจำแนกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 4.3.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ 4.3.2 การเปรียบเทียบภาพรวมความสัมพันธ์ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

จากถ้อยคำการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ จำนวน 1,703 ถ้อยคำ และถ้อยคำการให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ จำนวน 1,455 ถ้อยคำ สามารถนำไปวิเคราะห์กลวิธีการให้คำแนะนำได้ทั้งสิ้น 13 กลวิธี ผู้วิจัยจะนำค่าความถี่ของการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำในทั้ง 2 บริบทมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำ ดังนี้

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ของการปรากฏกลวิธีการให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

กลวิธีการให้คำแนะนำ	บริบทที่ครูขอคำแนะนำ		บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
กลวิธีหลักในการแนะนำ						
1. การให้เหตุผล	304	17.85	269	18.49	573	18.14
2. การแสดงความคิดเห็น	435	25.54 ⁷	102	7.01	537	17
2.1 การใช้คำเพื่อแสดงว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของตน	183	10.75	46	3.16	229	7.25
2.2 การใช้คำแสดงการกลบเกลื่อน	99	5.81	28	1.92	127	4.02
2.3 การใช้คำแสดงความหมายว่าเป็นสิ่งที่ดี	77	4.52	16	1.1	93	2.94
2.4 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข	41	2.41	9	0.62	50	1.58
2.5 การใช้รูปประโยคขัดแย้ง	35	2.06	3	0.21	38	1.2
3. กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ	246	14.45	196	13.47	442	14
3.1 การใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ	211	12.39	145	9.97	356	11.27
3.2 การใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา	35	2.06	51	3.51	86	2.72
4. การใช้รูปประโยคคำถาม	200	11.74	145	9.97	345	10.92
5. การให้ข้อมูล	81	4.76	195	13.4	276	8.74
6. การอ้างถึง	127	7.46	123	8.45	250	7.92
6.1. การอ้างประสบการณ์ตนเอง	37	2.17	120	8.25	147	4.65
6.2. การอ้างบุคคลอื่น	95	5.58	8	0.55	103	3.26
7. การแสดงการอาสาช่วยเหลือ	86	5.05	132	9.07	218	6.9
8. การบอกวิธี	91	5.34	27	1.86	118	3.74
กลวิธีเสริมการแนะนำ						
9. การใช้คำเรียก	131	7.69	246	16.91	377	11.94
10. การกล่าวนำ	×	×	10	0.69	10	0.32
11. การขอโทษ	×	×	6	0.41	6	0.19
12. การขออนุญาต	1	0.06	3	0.21	4	0.13
13. การใช้คำแสดงความสนิทสนม	1	0.06	1	0.07	2	0.06
รวม	1,703	100	1,455	100	3,158	100

⁷ ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าการปรากฏกลวิธีที่พบมากในบริบทใดบริบทหนึ่ง แต่พบน้อยในอีกบริบท และเมื่อเปรียบเทียบทั้งสองบริบทพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งพิจารณาจากค่าปรากฏที่แตกต่างกันหนึ่งเท่าหรือเกือบหนึ่งเท่า

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนมีการใช้กลวิธีการให้คำแนะนำที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยสรุปได้ดังนี้

1. ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ปรากฏกลวิธีการแนะนำที่พบมากที่สุดแตกต่างกัน โดยในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการให้คำแนะนำของนักเรียน⁸

2. เมื่อเปรียบเทียบการปรากฏกลวิธีในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบว่ามีหลายกลวิธีที่ปรากฏค่าร้อยละในแต่ละบริบทแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีค่าร้อยละที่ต่างกันหนึ่งเท่าหรือเกือบหนึ่งเท่า โดยเป็นกลวิธีที่พบมากในบริบทใดบริบทหนึ่ง แต่พบน้อยในอีกบริบท ได้แก่ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการบอกวิธี กลวิธีการให้ข้อมูล และกลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ ซึ่งจำแนกได้เป็นกลวิธีที่พบในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ และกลวิธีที่พบในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ ดังตาราง

ตาราง 20 แสดงกลวิธีที่พบมากในบริบทใดบริบทหนึ่ง แต่พบน้อยในอีกบริบท และมีค่าการปรากฏกลวิธีในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำแตกต่างกันอย่างชัดเจน

กลวิธีที่พบในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	กลวิธีที่พบในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ
1. กลวิธีการแสดงความคิดเห็น 2. กลวิธีการบอกวิธี	1. กลวิธีการให้ข้อมูล 2. กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ

เมื่อจำแนกตามตารางแล้ว จะเห็นว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมีกลวิธีที่ปรากฏใช้มากกว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำอยู่ 2 กลวิธี คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็นและกลวิธีการบอกวิธี ส่วนกลวิธีที่พบในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ มีจำนวน 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการให้ข้อมูล และกลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำของแต่ละกลวิธีได้ ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำที่พบมากในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

1.1) กลวิธีแสดงความคิดเห็น

จากข้อมูล (ดูตารางที่ 19) พบว่าการปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีแสดงความคิดเห็นในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ มีค่าร้อยละสูงถึง 25.54 ในขณะที่บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ปรากฏ

⁸ ผู้วิจัยได้อธิบายรายละเอียดไว้แล้ว ในหัวข้อที่ 4.1 และ 4.2

ค่าความถี่ของกลวิธีแสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 7.01 จากการพิจารณาเหตุผลในการให้คำแนะนำของนักเรียนประกอบ พบว่าการที่นักเรียนเลือกใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมากกว่า อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านบริบทที่มีการขอคำแนะนำ กล่าวคือ การที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจว่าครูไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ได้ จึงเลือกที่จะขอคำแนะนำจากนักเรียน และเห็นว่านักเรียนน่าจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่า ซึ่งอาจทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่แนะนำมากกว่าพอที่จะให้คำแนะนำครูได้ เมื่อครูมาขอคำแนะนำ นักเรียนจึงกล่าวแนะนำโดยแสดงความคิดเห็นที่มาจากประสบการณ์ความรู้ของตน เช่น **“หนูว่าสั่งออนไลน์ดีกว่าค่ะ สะดวกดี ครูจะได้ไม่ต้องไปหาซื้อที่อื่น”** จากตัวอย่างนักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูสั่งซื้อวีดิทัศน์ภาพยนตร์จากเว็บไซต์ออนไลน์ โดยใช้กลวิธีแสดงความคิดเห็นที่มาจากประสบการณ์ในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ของตน ร่วมกับกลวิธีการให้เหตุผล เพื่อเพิ่มน้ำหนักให้กับคำแนะนำ ซึ่งจะช่วยให้ครูเชื่อว่าคำแนะนำนั้นน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับครู

1.2) กลวิธีการบอกวิธี

จากข้อมูลพบว่าการปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการบอกวิธีในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ มีค่าร้อยละ 5.34 ขณะที่ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ปรากฏค่าร้อยละเพียง 1.86 เมื่อพิจารณาเหตุผลในการให้คำแนะนำของนักเรียน พบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ เมื่อนักเรียนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ครูประสบปัญหา นักเรียนก็มักจะอยากให้คำแนะนำ เพื่อช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่ การใช้กลวิธีการบอกวิธีจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยอธิบายชี้แจงวิธีการหรือขั้นตอนการทำตามคำแนะนำ เพื่อให้ครูเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของครู เช่น **“ใช้ไลน์ลิเค โหลดจากแอปสโตรแล้วเพิ่มเพื่อนโดยใช้ QR CODE หรือเบอร์ตัดต่อก็ได้ค่ะ”** จากตัวอย่างถ้อยคำแนะนำในสถานการณ์เรื่องการเลือกใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์รุ่นสมาร์ตโฟน จะเห็นว่านักเรียนใช้กลวิธีการบอกวิธี เพื่อชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติตามคำแนะนำให้ครูเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ง่ายขึ้น

2) ความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำที่พบมากในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

2.1) กลวิธีการให้ข้อมูล

จากข้อมูลพบว่าการปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการให้ข้อมูลในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มีค่าร้อยละ 13.4 สูงกว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ ซึ่งปรากฏค่าร้อยละเพียง 4.76 จากการพิจารณาเหตุผลในการให้คำแนะนำของนักเรียน พบว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนมักจะคำนึงถึงการรักษาหน้าของครู โดยเกรงว่าการให้คำแนะนำจะเป็นการก้าวท้าวความเป็นส่วนตัวของครู และหากครูไม่ยอมรับทำตามคำแนะนำ ก็อาจสร้างความไม่พอใจแก่ครูได้ ดังนั้นการให้ข้อมูลเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยลดการคุกคามหน้าครูในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำได้ เช่นการ

ให้ข้อมูลว่า “โทรศัพท์รุ่นนี้มีโหมดพาโนรามาหะคะ ครูลองใช้ดู จะถ่ายได้ง่ายกว่า” จากตัวอย่างนี้ นักเรียนมีเจตนากล่าวแนะนำให้ครูใช้โหมดพาโนรามาในการถ่ายภาพมุมกว้าง โดยใช้กลวิธีการบอกข้อมูลให้ครูทราบว่ามีโหมดกล้องที่สามารถถ่ายภาพมุมกว้างได้ ซึ่งครูอาจไม่ทราบข้อมูลนั้นมาก่อน โดยเมื่อครูทราบข้อมูลแล้วก็อาจเลือกกระทำหรือไม่กระทำตามก็ได้ กลวิธีจึงช่วยลดการคุกคามหน้าครูในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำได้

2.2) กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ

จากข้อมูลพบว่าการปรากฏค่าความถี่ของกลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มีค่าร้อยละ 9.07 สูงกว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ ซึ่งปรากฏค่าร้อยละ 5.05 จากเหตุผลในการแนะนำของนักเรียน พบว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนมักจะเกรงว่าหากให้คำแนะนำไปแล้วครูจะไม่อยากกระทำตามคำแนะนำ หรืออาจไม่สามารถกระทำตามคำแนะนำได้สะดวก นักเรียนจึงใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถกระทำตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น เช่น “ซื้อที่ร้านนี้ดีกว่าคะ ราคาถูก หนูบอกทางไปร้านให้หะคะ” จากตัวอย่างนักเรียนต้องการแนะนำให้ครูไปซื้อกระดาษสีจากร้านที่นักเรียนแนะนำ โดยมีการใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือว่า “หนูบอกทางไปร้านให้หะคะ” กลวิธีนี้เป็นการแสดงถึงความพยายามของนักเรียนที่ต้องการช่วยให้ครูแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังแสดงถึงความมีน้ำใจต่อครูด้วย ซึ่งในสังคมไทยผู้ที่มิสถานภาพต่ำกว่าควรแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ซึ่งการแสดงการอาสาช่วยเหลือ ก็เป็นการแสดงถึงการมีน้ำใจต่อครู จึงถือว่าเป็นการแสดงความอ่อนน้อมอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ครูเกิดความรู้สึกดีกับนักเรียน และเปิดใจรับคำแนะนำของนักเรียนมากขึ้น กลวิธีนี้จึงพบในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กลวิธีที่พบในบริบทที่ครูขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการแสดงความคิดเห็นและกลวิธีการบอกวิธี ซึ่งเป็นกลวิธีที่สามารถช่วยโน้มน้าวให้ครูปฏิบัติตามคำแนะนำได้ โดยการแสดงความคิดเห็นที่มาจากความรู้หรือประสบการณ์ของตน สามารถช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำได้ และการบอกวิธีขั้นตอนการปฏิบัติตามคำแนะนำก็สามารถช่วยให้ครูเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น

ส่วนกลวิธีที่พบในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ กลวิธีการให้ข้อมูลและกลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ เป็นกลวิธีที่ช่วยลดการคุกคามหน้าครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลในการให้คำแนะนำของนักเรียนว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนมักจะคำนึงถึงการรักษาหน้าผู้ฟังเป็นหลัก ต่างจากบริบทที่ครูขอคำแนะนำซึ่งนักเรียนมักจะคำนึงถึงความน่าเชื่อถือในการแนะนำเป็นหลัก เนื่องจากในบริบทที่ครูขอคำแนะนำแสดงว่าครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีสิทธิในการให้คำแนะนำครูได้ นักเรียนจึงไม่ค่อยกังวลเรื่องการรักษาหน้าของผู้ฟังมากนัก

ส่วนผลการวิเคราะห์กลวิธีเสริมการแนะนำที่น่าสนใจในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำปรากฏกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 131 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 7.69 ซึ่งน้อยกว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำที่ปรากฏกลวิธีการใช้คำเรียก จำนวน 246 ถ้อยคำหรือคิดเป็นร้อยละ 16.91 อาจเนื่องมาจากนักเรียนน่าจะจำเป็นต้องใช้กลวิธีการใช้คำเรียก เพื่อใช้เรียกขานผู้ฟังให้หันมาสนใจ ก่อนที่จะกล่าวถ้อยคำแนะนำต่อไป ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ ส่วนใหญ่จะพบกลวิธีการใช้คำเรียกในถ้อยคำขึ้นต้นประโยคเสมอ

ผู้วิจัยยังพบอีกว่ากลวิธีการกล่าวนำและกลวิธีการขอโทษ เป็นกลวิธีเสริมการแนะนำที่ปรากฏใช้เฉพาะในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำเท่านั้น โดยนักเรียนมักจะใช้กลวิธีการกล่าวนำในการเริ่มต้นประโยค โดยกล่าวเพื่อแสดงให้ครูทราบว่าตนรับรู้ข้อมูลปัญหาของครูมาก่อนหน้า เพื่อที่ครูจะได้เข้าใจที่มาของการที่นักเรียนเสนอตนมาให้คำแนะนำครู ซึ่งกลวิธีนี้ไม่ปรากฏในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ เนื่องจากในบริบทดังกล่าว ครูเป็นผู้นำข้อมูลปัญหามาแจ้งให้นักเรียนได้ทราบด้วยตนเองเพื่อขอคำแนะนำ ส่วนกลวิธีการขอโทษซึ่งเป็นกลวิธีเสริมการแนะนำอีกกลวิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยพบเฉพาะในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เนื่องจากนักเรียนอาจจะรู้สึกว่าการเสนอตนไปให้คำแนะนำครูโดยที่ครูไม่ได้ขอ อาจเป็นการก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวของครู ซึ่งอาจทำให้ครูไม่พอใจได้ นักเรียนจึงใช้กลวิธีการขอโทษ เพื่อแสดงความรู้สึกผิดที่เข้ามาก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวของครู ก่อนที่จะกล่าวให้คำแนะนำต่อไป

จากที่กล่าวมาเป็นการแสดงภาพรวมความสัมพันธ์ของกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและไม่ได้ขอคำแนะนำ ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะแสดงภาพรวมความสัมพันธ์ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

4.3.2 การเปรียบเทียบภาพรวมความสัมพันธ์ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบค่าความถี่ของเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำ	บริบทที่ครูขอคำแนะนำ		บริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ	×	×	54	32.93	54	19.85
2. สถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง	60	55.56	22	13.41	82	30.15
3. การรักษาน้ำหน้าของผู้ฟัง	×	×	24	14.63	24	8.82
4. การรักษาน้ำหน้าของตนเอง	32	29.63	52	31.71	84	30.88
5. เหตุผลอื่น ๆ	16	14.81	12	7.32	28	10.29
รวม	108	100	164	100	272	19.85

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่าเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำมีความต่างและใกล้เคียงกัน โดยสรุปได้ดังนี้

1. เหตุผลเกี่ยวกับปัจจัยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ จะปรากฏเฉพาะการไม่ให้คำแนะนำในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำเท่านั้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่จะแสดงเหตุผลว่า “ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ” หรือ “ถ้าครูมาถามถึงจะแนะนำ” เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าถึงแม้นักเรียนจะทราบปัญหาของครู แต่หากครูไม่ได้กล่าวขอคำแนะนำ นักเรียนกลุ่มนี้ก็จะไม่เสนอตนเข้าไปให้คำแนะนำครู โดยเห็นว่าครูอาจจะไม่ได้ต้องการคำแนะนำ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการคุกคามหน้าทั้งต่อตนเองหรือครู

2. เหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของผู้ฟัง เป็นอีกเหตุผลหลักในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนทั้งในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ เนื่องจากครูมีสถานภาพสูงกว่านักเรียน ซึ่งในสังคมไทยมองว่าผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามักจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ดังนั้นเมื่ออยู่ในบริบทการแนะนำ นักเรียนจึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำครูเพราะคิดว่าครูน่าจะมีรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าตน และนอกจากสถานภาพที่สูงกว่าแล้วครูยังมีอำนาจมากกว่านักเรียนด้วย จึงทำให้นักเรียนเกิดความเกรงกลัวในอำนาจของครู หากกล่าวคำแนะนำไปแล้วทำให้ครูไม่พอใจ ก็อาจส่งผลทางลบต่อนักเรียนได้ ดังนั้นไม่ว่าจะในบริบทที่ครูขอคำแนะนำหรือบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนบางส่วนก็มักจะคำนึงถึงเหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของผู้ฟังดังกล่าว จึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำครู

3. การรักษาน้ำหน้าของผู้ฟังเป็นเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ โดยในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ ไม่พบ

เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำเพื่อต้องการรักษาหน้าของผู้ฟัง ขณะที่ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ พบเหตุผลเพื่อต้องการรักษาหน้าของผู้ฟังร้อยละ 14.63 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้รู้สึกว่าการให้คำแนะนำครูโดยที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ อาจเป็นการก้าวท้าวความเป็นส่วนตัวของครู หรืออาจทำให้ครูเกิดความไม่พอใจได้ จึงเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ ซึ่งต่างจากบริบทที่ครูขอคำแนะนำที่นักเรียนจะรู้สึกว่าครูเปิดโอกาสให้ตนมีสิทธิในการแนะนำครูมากกว่า นักเรียนจึงไม่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องการรักษาหน้าของผู้ฟังมากนัก

4. การรักษาหน้าของตนเองเป็นเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนที่ปรากฏในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำมากกว่าบริบทที่ครูขอคำแนะนำ โดยพบว่าเหตุผลส่วนใหญ่ในการรักษาหน้าของตนเองในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ คือ นักเรียนเกรงว่าการให้แนะนำครูโดยที่ครูไม่ได้ขอ จะดูเป็นการอวดรู้และอาจทำให้ตนถูกครมองไม่ดีได้ ซึ่งเหตุผลในลักษณะนี้ไม่ค่อยปรากฏในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ เนื่องจากการที่ครูมาขอคำแนะนำจากนักเรียน แสดงว่าครูให้สิทธิ์แก่นักเรียนในการให้คำแนะนำครู แต่เหตุผลส่วนใหญ่ในการไม่ให้คำแนะนำที่ปรากฏในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ คือ นักเรียนขาดความไม่มั่นใจในการแนะนำ โดยมักจะเกรงว่าสิ่งที่แนะนำอาจไม่ตรงกับสิ่งที่ครูต้องการ แล้วจะทำให้ตนเสียหน้าได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยพิจารณาการไม่ให้คำแนะนำในแต่ละสถานการณ์ พบว่าสถานการณ์ที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำมากที่สุด คือ สถานการณ์เรื่องการจัดตารางเรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นสถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ โดยมีค่าความถี่ของการไม่ให้คำแนะนำสูงกว่าสถานการณ์อื่น ๆ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าการเลือกไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนอาจมีผลจากปัจจัยด้านเรื่องที่แนะนำด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปอภิปรายผลในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กลวิธีทางภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียน โดยมุ่งศึกษาว่านักเรียนใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรบ้างในการให้คำแนะนำครู และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและไม่ได้ขอคำแนะนำ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากสถานการณ์ในแบบสอบถามจำนวน 8 สถานการณ์ ที่มีความแตกต่างกันใน 2 บริบท คือ สถานการณ์ที่ 1 – 4 เป็นสถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำจากนักเรียน ส่วนในสถานการณ์ที่ 5 – 8 เป็นสถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลการให้คำแนะนำจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 250 คน ผลการวิจัยในเบื้องต้นพบว่าจากจำนวนคำตอบทั้งหมด 2,000 คำตอบ เป็นคำตอบที่นักเรียนเลือกกล่าวถ้อยคำแนะนำ จำนวน 1,628 คำตอบ และคำตอบที่นักเรียนเลือกไม่ให้คำแนะนำ จำนวน 372 คำตอบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลคำตอบที่มีการกล่าวคำแนะนำมาวิเคราะห์เป็นถ้อยคำได้ 3,158 ถ้อยคำ และวิเคราะห์กลวิธีการให้คำแนะนำ ได้ทั้งสิ้น 13 กลวิธี โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน

จากกลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน จำนวน 13 กลวิธี สามารถแบ่งได้เป็นกลวิธีหลักในการแนะนำ และกลวิธีเสริมการแนะนำ รวมถึงการปรากฏร่วมของกลวิธี ดังนี้

1.1 กลวิธีหลักในการแนะนำ

จากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนใช้กลวิธีหลักในการให้คำแนะนำ จำนวน 8 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการแสดงความคิดเห็น กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม กลวิธีการให้ข้อมูล กลวิธีการอ้างถึง กลวิธีการแสดงการอาสาช่วยเหลือ และกลวิธีการบอกวิธี โดยกลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีที่พบมากรองลงมา คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ส่วนกลวิธีที่พบน้อยที่สุดในการให้คำแนะนำของนักเรียน คือ กลวิธีการบอกวิธี

1.2 กลวิธีเสริมการแนะนำ

นอกจากกลวิธีหลักในการให้คำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนใช้กลวิธีเสริมการแนะนำด้วย กล่าวคือ เป็นกลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ไม่แสดงการแนะนำ แต่นำมาใช้เสริมถ้อยคำที่เป็น

การแนะนำ ซึ่งพบจำนวน 5 กลวิธี กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำเรียก โดยนักเรียนมักจะใช้กลวิธีการใช้คำเรียกเพื่อเรียกขานให้ครูหันมาสนใจก่อนที่จะกล่าวแนะนำต่อไป และผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนใช้กลวิธีการกล่าวนำ กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการขออนุญาต และกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนมเป็นกลวิธีเสริมการแนะนำด้วย

จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์การใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการให้คำแนะนำของนักเรียนพบว่า นักเรียนใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ เพื่อลดการบีบบังคับให้ผู้ฟังกระทำตามคำแนะนำ เพื่อรักษาหน้าของผู้พูด เพื่อยืนยันข้อมูลและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับผู้พูด และเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง โดยพบว่ากลวิธีการให้คำแนะนำแต่ละกลวิธีจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างน้อย 1 ประการ และบางกลวิธีสามารถแสดงวัตถุประสงค์ได้มากถึง 3 ประการ

1.3 การปรากฏร่วมของกลวิธี

จากการศึกษาการใช้กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน พบว่านักเรียนมักจะใช้หลายกลวิธีร่วมกันในการให้คำแนะนำมากกว่าการใช้เพียงกลวิธีเดียว ซึ่งปรากฏตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลวิธี โดยกลวิธีที่ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ ต้องปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เสมอ ได้แก่ กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการบอกวิธี กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ และกลวิธีการให้ข้อมูล และกลวิธีในกลุ่มเสริมการแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำเรียก กลวิธีการกล่าวนำ กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการขออนุญาต และกลวิธีการใช้คำแสดงความสนิทสนม ส่วนกลวิธีที่พบว่ามีมากที่สุดจะปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ มากที่สุด 3 กลวิธี คือ กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำ กลวิธีการให้เหตุผล และกลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำพบว่า ในบริบทที่ต่างกันนักเรียนเลือกใช้กลวิธีการให้คำแนะนำในความถี่ที่ต่างกัน โดยในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการแสดงความคิดเห็น ขณะที่ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีการให้เหตุผล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ายังมีหลายกลวิธีที่ปรากฏค่าความถี่ในแต่ละบริบทแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็นกลวิธีที่พบมากในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ แต่พบน้อยในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ มี 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีแสดงความคิดเห็นและกลวิธีการบอกวิธี ขณะที่กลวิธีที่พบมากในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ แต่พบน้อยในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ มี 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการให้ข้อมูล และกลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านบริบทที่ครูขอคำแนะนำและครูไม่ได้ขอคำแนะนำมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการให้คำแนะนำของนักเรียน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์เหตุผลของการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนในบริบทที่ครูขอคำแนะนำและบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำด้วย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำนักเรียนมักจะให้เหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถานภาพและอำนาจของครู และการรักษาหน้าของตนเองเป็นหลัก ส่วนในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำพบว่าเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำของนักเรียนมักจะเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ สถานภาพและอำนาจของครู การรักษาหน้าของครู และการรักษาหน้าของตนเอง จะเห็นได้ว่าในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำนักเรียนมักจะคำนึงถึงปัจจัยหลายด้านที่มีผลต่อการแนะนำมากกว่าในบริบทที่ครูขอคำแนะนำ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์การให้คำแนะนำของนักเรียนจะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่เลือกกล่าวให้คำแนะนำครูมากกว่าการไม่ให้คำแนะนำ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันนักเรียนมีความกล้าแสดงความคิดเห็นของตนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็น และหากพิจารณาการแนะนำในด้านวัฒนธรรมพบว่าสอดคล้องกับที่ลีซี (ปาริตา สุขประเสริฐ, 2552: 1; อ้างอิงจาก Lii-Shih, 1988) กล่าวว่าในวัฒนธรรมของชาวเอเชีย การแนะนำถือเป็นการกระทำที่แสดงความเป็นมิตร ความเป็นพวกพ้อง เช่นเดียวกับที่เดอร์คาบาร์และดันแฮม (Decapua; & Dunham, 1993) ได้กล่าวว่าการให้คำแนะนำไม่ได้แสดงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญที่มากกว่าอีกฝ่ายเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการแสดงความปรารถนาดีต่อผู้ฟังด้วย โดยเป็นการพยายามที่จะช่วยเหลือให้ผู้ฟังหลุดพ้นจากปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความเป็นมิตร ความเป็นพวกพ้อง และความปรารถนาดี ดังที่ลีซีและเดอร์คาบาร์และดันแฮมได้กล่าวไว้ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนซึ่งอยู่ในสังคมไทยที่มีวัฒนธรรมอิงกลุ่มและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงเลือกให้คำแนะนำครูมากกว่าที่จะไม่ให้คำแนะนำ เพราะเห็นว่าการแนะนำจะเป็นการช่วยเหลือครูหรือสร้างประโยชน์ให้กับครูได้ และเป็นการแสดงความปรารถนาดีต่อครูด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่ากลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครู มีทั้งที่ปรากฏถ้อยคำที่บ่งชี้การแนะนำ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำกริยาแนะนำอย่างตรงไปตรงมา และกลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ การใช้กลวิธีนี้จะทำให้ผู้ฟังทราบได้ทันทีโดยไม่ต้องตีความว่าเป็นการกล่าวแนะนำให้ผู้ฟังกระทำการบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเมื่อพิจารณากลวิธีลักษณะนี้ตามแนวคิดทางปฏิบัติศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้วัจนกรรมตรงในการให้คำแนะนำ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้พบกลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำอย่างตรงไปตรงมาน้อยกว่ากลวิธีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริตา สุขประเสริฐ (2552) ที่กล่าวว่าในการให้คำแนะนำ ไม่ว่าจะในบริบทที่มีการขอคำแนะนำหรือไม่มีการขอคำแนะนำ ผู้ให้คำแนะนำมักจะใช้กลวิธีแบบอ้อมมากกว่ากลวิธีแบบตรง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องความสุภาพในการสื่อสารมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ โดยมองว่า

การให้คำแนะนำเป็นวัจนกรรมที่อาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟัง ดังนั้นผู้ให้คำแนะนำจึงพยายามใช้กลวิธีแบบอ้อมเพื่อความสะดวก

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ยังมีผลการวิจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยของปาริตาในเรื่องบทบาทของผู้ให้คำแนะนำ กล่าวคือ ในงานวิจัยของปาริตากล่าวไว้ว่าในบริบทที่มีการขอคำแนะนำ ผู้ให้คำแนะนำจะแสดงบทบาทว่าตนมีสถานภาพที่เหนือกว่าและมีความเชี่ยวชาญที่มากกว่าผู้รับคำแนะนำ โดยจะไม่แสดงความรู้สึกร่วมไปกับผู้ที่กำลังประสบปัญหา รวมถึงมีการใช้กลวิธีที่แสดงถึงสถานภาพที่เหนือกว่าของผู้ให้คำแนะนำอย่างชัดเจน เช่น กลวิธีการสั่ง ในขณะที่งานวิจัยนี้ ผู้ให้คำแนะนำคือนักเรียนซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าครู อีกทั้งครูยังเป็นผู้บรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่นักเรียน ดังนั้นการแสดงบทบาทว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าครู จึงเป็นสิ่งที่นักเรียนไม่นิยมกระทำ เพราะอาจจะดูเป็นการอวดรู้หรือไม่ให้เกียรติครูได้ ดังนั้นไม่ว่าจะอยู่ในบริบทที่ครูขอคำแนะนำหรือครูไม่ได้ขอคำแนะนำ นักเรียนก็ยังคงแสดงบทบาทในสถานภาพที่ต่ำกว่าครู แต่จะแสดงถึงความปรารถนาดีอย่างตั้งใจจริงต่อครูมากกว่า โดยเห็นได้จากหลายกลวิธีที่นักเรียนใช้ในการให้คำแนะนำ เช่น กลวิธีการบอกวิธี เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น หรือกลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ เพื่อแสดงความอ่อนน้อมและมีน้ำใจแก่ครู หากครูไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นได้อย่างสะดวก ตนก็ยินดีที่จะช่วยเหลือให้ครูสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ง่ายขึ้น เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังคงคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานภาพเป็นหลักในการให้คำแนะนำ ถึงแม้ในบางเรื่องนักเรียนจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าครู แต่ก็เลือกที่จะใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการให้คำแนะนำ เพื่อที่จะลดการคุกคามหน้าครูให้มากที่สุด

นอกจากนี้ เมื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแสดงวัจนกรรมต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าของผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า เช่น การกล่าวแย้ง (ปวีณา วัชรสุวรรณ. 2547) การแสดงความผิดหวัง (อรวิ บุญนาค. 2550) หรือการบอกเลิกสัญญา (เพชรภรณ์ เอมอักษร. 2550) พบว่าผู้กล่าววัจนกรรมมักจะใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกหรือรักษาหน้าผู้ฟังมากกว่าการใช้กลวิธีแบบตรง แสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสถานภาพ โดยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะได้รับการปลุกฝังให้เคารพและไม่ให้เกียรติผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ดังนั้นการกระทำวัจนกรรมใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการคุกคามหน้าผู้ฟังหรือทำให้ผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าเสียหน้า จึงเป็นการกระทำที่ควรหลีกเลี่ยงหรือทำให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด

3. ปัจจัยด้านเรื่องที่แนะนำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกให้คำแนะนำหรือไม่ให้คำแนะนำของนักเรียน โดยผู้วิจัยพบว่าในสถานการณ์เรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียนและสถานการณ์เรื่องการจัดตารางเรียน เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนมักเลือกไม่ให้คำแนะนำ โดยเมื่อพิจารณาจากเหตุผลในการไม่ให้คำแนะนำประกอบการวิเคราะห์แล้ว พบว่าทั้ง 2 สถานการณ์นี้มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามซึ่งก็คือเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักเรียนจึงไม่ยากให้คำแนะนำของตนส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น กล่าวคือ ในสถานการณ์เรื่องการจัดผังที่นั่งในห้องเรียน

หากนักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูจัดเพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับเพื่อนที่เรียนเก่ง ก็จะส่งผลต่อเพื่อนที่ถูกจัดให้นั่งด้วยกัน เช่นเดียวกับในสถานการณ์เรื่องการจัดตารางเวรในชั้นเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนกล่าวแนะนำให้ครูจัดตารางเวรใหม่ ก็จะส่งผลต่อเพื่อนที่ถูกย้ายเวร ซึ่งการแนะนำของนักเรียนดังกล่าวอาจทำให้เพื่อนที่ได้รับผลกระทบจากคำแนะนำนั้นเกิดความไม่พอใจได้ นักเรียนจึงมักเลือกที่จะไม่ให้คำแนะนำ โดยอาจคิดว่าไม่อยากเป็นผู้ที่สร้างความลำบากใจให้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านเรื่องที่แนะนำยังส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียนด้วย โดยผู้วิจัยพบว่าในสถานการณ์เรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนเลือกใช้กลวิธีการใช้คำบ่งชี้การแนะนำในการให้คำแนะนำมากที่สุด ถึงแม้จะเป็นสถานการณ์ในบริบทที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำก็ตาม อาจเป็นเพราะในสถานการณ์เรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนอาจค่อนข้างมั่นใจว่าครูน่าจะไม่มีข้อมูลความรู้ในเรื่องดังกล่าวเมื่อเทียบกับสถานการณ์อื่น ๆ อีกทั้งการให้คำแนะนำในสถานการณ์นี้ ซึ่งก็คือการแนะนำร้านอาหาร อาจเป็นเรื่องทั่วไปที่คนในสังคมนิยมกระทำกัน ดังนั้นการที่นักเรียนกล่าวแนะนำอย่างตรงไปตรงมา เช่น “ผมแนะนำร้านนี้ครับ เดี่ยวผมเขียนแผนที่ให้” จึงอาจไม่ได้ส่งผลให้ครูรู้สึกถูกก้าวร้าวความเป็นส่วนตัวเท่ากับการให้คำแนะนำอย่างตรงไปตรงมาในสถานการณ์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังพบว่าถึงแม้นักเรียนจะให้คำแนะนำโดยใช้กลวิธีการแนะนำอย่างตรงไปตรงมาในสถานการณ์นี้ แต่ก็มักจะใช้ร่วมกับกลวิธีอื่น ๆ เพื่อลดน้ำหนักของการแนะนำลง เช่น ใช้ร่วมกับกลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือ เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านเพศเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจ เนื่องจากในการศึกษากลวิธีการให้คำแนะนำของนักเรียน พบข้อสังเกตที่น่าสนใจว่านักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีลักษณะการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำแตกต่างกัน โดยนักเรียนเพศหญิงมักจะกล่าวหลายถ้อยคำและใช้หลายกลวิธีในการให้คำแนะนำมากกว่านักเรียนเพศชาย โดยมีการตกแต่งถ้อยคำเพื่อลดการคุกคามหน้าครูเป็นหลัก ในขณะที่นักเรียนเพศชายมักจะใช้ถ้อยคำแนะนำเพียงถ้อยคำเดียวหรือ 2 ถ้อยคำและมักจะใช้เพียงกลวิธีเดียวหรือ 2 กลวิธี ซึ่งกลวิธีที่พบมากที่สุดในการให้คำแนะนำของนักเรียนเพศชาย คือ กลวิธีการใช้คำที่สื่อความหมายแนะนำ เช่น “ครูลองใช้ไลน์ดูครับ” ซึ่งมักจะปรากฏร่วมกับกลวิธีการให้เหตุผล จะเห็นว่านักเรียนเพศชายมักจะใช้กลวิธีที่แสดงเจตนาแนะนำและเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้กับคำแนะนำของตน ในขณะที่การให้คำแนะนำของนักเรียนเพศหญิงพบกลวิธีที่ใช้มากกว่านักเรียนเพศชายอย่างเห็นได้ชัด คือ กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถาม เช่น “ครูลองใช้ไลน์ดูไหมคะ” แสดงให้เห็นว่านักเรียนเพศหญิงมักจะมีการตกแต่งถ้อยคำในการแนะนำเพื่อลดการคุกคามหน้าครูมากกว่านักเรียนเพศชาย นอกจากนี้ยังพบว่ากลวิธีการขอโทษและกลวิธีการขออนุญาตจะปรากฏในการให้คำแนะนำของนักเรียนเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งแสดงถึงความใส่ใจรายละเอียดในการใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพอ่อนน้อมต่อครู การใช้ภาษาของนักเรียนทั้ง 2 เพศดังที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับที่ อรวิ บุณนาถ (2550: 190) กล่าวว่าผู้พูดแต่ละเพศมักจะใช้ภาษาที่แสดงลักษณะเด่นของผู้พูดเพศนั้น ๆ โดยผู้พูดเพศชายจะใช้ภาษาแสดงให้เห็นความไม่จุจิก

ในขณะที่ผู้พูดเพศหญิงมักจะใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือละเอียดอ่อนในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นปัจจัยด้านเพศจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจศึกษาอย่างละเอียดเพิ่มเติม

5. ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นข้อสังเกตที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการศึกษากลวิธีการให้คำแนะนำในงานวิจัยนี้ ใช้ภาษาในการให้คำแนะนำที่ค่อนข้างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และเป็นภาษาที่แสดงถึงการมีวุฒิภาวะของนักเรียนที่คำนึงถึงความเหมาะสมในการให้คำแนะนำครู โดยผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจึงมักจะใช้ภาษาเขียนในการให้ข้อมูล อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีในระดับต้นของประเทศ จึงอาจส่งผลต่อกลวิธีการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำได้ ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าผลการวิจัยนี้เป็นกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนทั้งหมดได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หากศึกษาการแนะนำในลักษณะเดียวกันกับนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ อาจได้ผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันได้

นอกจากนี้ยังพบผลการศึกษาน่าสนใจ คือ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากโรงเรียนที่ปลูกฝังหรือมุ่งเน้นให้นักเรียนมีอัตลักษณ์ด้านการมีจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างนี้มักจะใช้กลวิธีแสดงการอาสาช่วยเหลือในการแสดงวาทกรรมแนะนำมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด จึงอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อบรมบ่มเพาะคุณลักษณะของนักเรียน อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาของนักเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ในงานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพและปัจจัยด้านบริบทในการแนะนำที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาในการให้คำแนะนำของนักเรียน จึงควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านเพศของนักเรียน หรือเรื่องที่แนะนำ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการให้คำแนะนำมากขึ้น

2. ปัจจัยด้านสถานภาพที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า กรณีศึกษาให้นักเรียนให้คำแนะนำครู จึงได้ผลการศึกษาที่เป็นกลวิธีการใช้ภาษาของนักเรียนในการให้คำแนะนำครูเท่านั้น หากมีการศึกษาเปรียบเทียบการให้คำแนะนำของกลุ่มสัมพันธที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ลูกน้องให้คำแนะนำเจ้านาย เป็นต้น ก็อาจช่วยให้เห็นภาพรวมของกลวิธีการแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าในสังคมไทยมากขึ้น

3. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม อาจทำให้ภาษาในการให้แนะนำของนักเรียนค่อนข้างเป็นข้อมูลภาษาเขียน และเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามอาจตอบโดยแสดงพฤติกรรมในเชิงบวกของตน ดังนั้นเป็นไปได้ว่าหากเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงหรือจากบทสนทนาในชีวิตประจำวัน อาจจะได้ถ้อยคำที่เป็นภาษาพูดที่ใช้จริงมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษดาภรณ์ หงส์ดารมภ์; และ ชีรณัฐ โชคสุวณิช. (2551). *วจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรรัตน์ เพชรรัตนโมรา. (2544). *การศึกษาการขอโทษของผู้ที่มีสถานภาพต่างกันในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2544). *การศึกษากลวิธีการสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). *แนวคิดพื้นฐานด้านวจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2553). พัฒนาการของการศึกษาเรื่องความสุภาพ. *วารสารรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 27: 33 – 55.
- นววรรณ พันธุเมธา. (2544). *คลังคำ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- . (2549). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวีณา วัชรสุวรรณ. (2547). *กลวิธีการกล่าวแย้งในภาษาไทยของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน : กรณีศึกษาของครูและนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปาริดา สุขประเสริฐ. (2552). *กลวิธีและโครงสร้างปริเฉทของการให้คำแนะนำในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2556). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริ้นท์.
- เพชรภรณ์ เอมอักษร. (2550). *กลวิธีการบอกเลิกสัญญาในภาษาไทย : กรณีศึกษาผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพทยา มีสัจย์. (2540). *การศึกษาคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งอรุณ ใจซื่อ. (2549). *วจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มลูนีฮิสตอรี-สตูดิโอ.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). *วănกรรมการบริหารในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2549). *วănกรรมการตักเตือนในภาษาไทย: กรณีศึกษาครูกับศิษย์*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรวิ บุญนาค. (2550). *กลวิธีการใช้ภาษาแสดงความผิดหวังต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกันในประเทศไทย: กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อิศเรศ ดลเพ็ญ. (2544). *การศึกษากาให้คำแนะนำในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Angkab Palakomkul. (1972). *A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai*. Doctoral Dissertation, University of Texas. (unpublished)
- Brown, Penelope; & Levinson, Stephen. (1978). Universals in Language Usage: Politeness phenomena. In Goody, E. (Ed.), *Question and Politeness: Strategies in Social Interaction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Decapua, Andrea; & Dunham, John. (1993). Strategies in the discourse of advice. *Journal of Pragmatics*. 20: 519-531.
- Decapua, A.; & Huber, L. (1995). 'If I were you...': advice in American English. *Multilingua*. 14: 117-132.
- Hudson, T. (1990). The discourse of advice giving in English: 'I wouldn't feed until spring no matter what you do'. *Language and Communication*. 10(4): 285-297.
- Rong, Chen. (2001). Self-Politeness. *Journal of Pragmatics*. 33: 87-106.
- Searle, John R. (1976). *Speech acts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Thomas, Jenny. (1995). *Meaning in Interaction: An Introduction to Pragmatics*. New York: Routledge.
- Xiangying Jiang. (2006). Suggestion: What should ESL students Know?. *Journal of System*. 34: 36-54.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน เรื่องการให้คำแนะนำครู

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยในหัวข้อปริญญานิพนธ์ เรื่อง กลวิธีการให้คำแนะนำของผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า: กรณีศึกษานักเรียนให้คำแนะนำครู โดยศึกษาการให้คำแนะนำของนักเรียนใน 2 บริบท คือ 1) ครูขอคำแนะนำ และ 2) ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

2. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และส่วนที่ 2 แบบสอบถามสถานการณ์การให้คำแนะนำ มีทั้งหมด 8 ข้อ (รวม 7 หน้า) ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าท่านกำลังอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวจริง ๆ แล้วตอบคำถามในแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โปรดเลือกตอบตามความคิดของท่านเพียง 1 คำตอบ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ แล้วเขียนข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ พร้อมระบุเหตุผลของท่านในการเลือกคำตอบนั้น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี
3. ศึกษาอยู่ชั้น
4. ชื่อสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสถานการณ์การให้คำแนะนำครู

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้แบ่งสถานการณ์ออกเป็น 2 บริบท คือ

- 1) แบบสอบถาม สถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ
- 2) แบบสอบถาม สถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

ขอให้ท่านกรณอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างละเอียด โดยคิดว่าท่านกำลังอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวจริง ๆ แล้วเลือกเพียง 1 คำตอบ ที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

.....

แบบสอบถาม สถานการณ์ที่ครูขอคำแนะนำ

คำชี้แจง : สถานการณ์ในแบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่ครูกำลังประสบปัญหา และมาขอคำแนะนำจากนักเรียน เพราะเห็นว่านักเรียนมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ

สถานการณ์ที่ 1

ครูของท่านซื้อโทรศัพท์สมาร์ทโฟนมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ครูของท่านทราบเพียงว่าแอปพลิเคชันที่คนทั่วไปนิยมใช้ คือ ไลน์ (Line) เมสเซนเจอร์ (Messenger) และวอทส์แอป (WhatsApp) แต่เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ครูของท่านจึงไม่ค่อยทราบจุดเด่นของแอปพลิเคชันเหล่านี้เท่าใดนัก และตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะใช้แอปพลิเคชันใด ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่าน เนื่องจากเห็นว่าท่านใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเป็นประจำและใช้แอปพลิเคชันหลายประเภท ซึ่งท่านคิดว่าแอปพลิเคชันไลน์ (Line) น่าจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่คนส่วนใหญ่เลือกใช้มากที่สุด อีกทั้งยังใช้งานได้ง่าย สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก เมื่อครูมาขอคำแนะนำจากท่าน ท่านจะทำอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ที่ 2

ครูของนิดาได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมบนเวทีในวันงานนิทรรศการโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักเรียนมาเข้าร่วมงานได้เป็นจำนวนมาก ครูพยายามคิดกิจกรรมอย่างหลากหลาย แต่ยังไม่แน่ใจว่ากิจกรรมใดบ้างที่นักเรียนจะสนใจ ครูเห็นว่านิดาเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่เคยชมกิจกรรมวันงานนิทรรศการเป็นประจำทุกปี ครูจึงมาขอคำแนะนำจากนิดา ซึ่งนิดาคิดว่ากิจกรรมโต้วาที เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและได้ความรู้ อีกทั้งเพื่อน ๆ ก็ให้ความสนใจอย่างมาก หากท่านเป็นนิดา ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ที่ 3

ครูของธนาต้องการนำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์มาใช้เป็นสื่อการสอน แต่ไม่สามารถหาซื้อแผ่น DVD เรื่องที่ต้องการได้ จึงมาขอคำแนะนำจากธนา เนื่องจากคุณพ่อของธนาเป็นนักสะสมภาพยนตร์ประวัติศาสตร์จากหลายประเทศ ธนาทราบว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย แต่สามารถหาซื้อได้จากเว็บไซต์ขายของออนไลน์ต่างประเทศ หากท่านเป็นธนา ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ที่ 4

ครูของท่านต้องการจัดที่นั่งในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อน โดยได้ลองจัดผังที่นั่งหลายวิธี แต่นักเรียนที่เรียนอ่อนก็ยังไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร ครูจึงมาขอคำแนะนำจากท่านซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง ท่านคิดว่าหากจัดให้เพื่อนที่เรียนอ่อนนั่งคู่กับเพื่อนที่เรียนเก่ง น่าจะช่วยพัฒนาเพื่อนที่เรียนอ่อนได้ ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

แบบสอบถาม สถานการณ์ที่ครูไม่ได้ขอคำแนะนำ

คำชี้แจง : สถานการณ์ในแบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ที่ครูกำลังประสบปัญหา แล้วนักเรียนสังเกตเห็นปัญหาของครูด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ได้มาขอคำแนะนำ ซึ่งนักเรียนมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ

สถานการณ์ 5

ในขณะที่ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษา ท่านเห็นครูพยายามถ่ายภาพสถานที่สำคัญด้วยกล้องโทรศัพท์ แต่ก็ไม่สามารถเก็บภาพได้หมด เนื่องจากสถานที่แห่งนั้นมีขนาดกว้างใหญ่ ครูของท่านพยายามเดินหาดำแหน่งเพื่อถ่ายภาพอยู่หลายครั้ง เมื่อท่านสังเกตเห็นโทรศัพท์ของครู จึงทราบว่าเป็นโทรศัพท์รุ่นเดียวกันกับของท่าน ซึ่งสามารถถ่ายภาพในมุมกว้างแบบพาโนรามาได้ ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ 6

ท่านเห็นว่าครูต้องการซื้อกระดาษสี เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมโรงเรียน แต่มีปัญหาว่ายังหาร้านไม่ได้ ซึ่งท่านทราบว่ามียานจำหน่ายอุปกรณ์การเรียนในราคาย่อมเยา เพราะท่านเป็นลูกค้าประจำของร้านนี้ และหากซื้อเป็นจำนวนมาก ก็จะซื้อได้ในราคาที่ถูกลงอีกด้วย ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ 7

ภาคินเห็นครูกำลังอ่านหนังสือท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการพูดคุยทำให้ภาคินทราบว่าครูกำลังจะเดินทางไปเที่ยวที่จังหวัดตรังกับครอบครัวในช่วงปิดภาคเรียน และกำลังสืบค้นร้านอาหารที่อยู่ใกล้กับที่พัก แต่ในหนังสือท่องเที่ยวกลับไม่มีระบุร้านอาหารที่อยู่ใกล้ตำแหน่งที่พักของครู ภาคินเป็นคนจังหวัดตรัง และพอจะทราบว่ามียานร้านอาหารได้แห่งหนึ่งที่รู้จักกันในหมู่นักท่องเที่ยว ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากที่พักของครูมากนัก หากท่านเป็นภาคิน ท่านจะอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

สถานการณ์ที่ 8

เพื่อนในชั้นเรียนคนหนึ่งของเพลงพินมักหนีเวรทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียนเป็นประจำ เพลงพินเห็นครูอบรมตักเตือนเพื่อนหลายครั้ง ก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเพื่อนได้ เพลงพินทราบว่าสาเหตุที่เพื่อนคนดังกล่าวหนีเวร ไม่ใช่เพราะไม่อยากทำเวร แต่เป็นเพราะอยากรีบกลับไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนกลุ่มเดียวกัน เพลงพินคิดว่าหากครูเปลี่ยนตารางเวร โดยให้เพื่อนคนดังกล่าวได้ทำเวรในวันเดียวกับเพื่อนสนิท ก็อาจจะแก้ปัญหาการหนีเวรของเพื่อนได้ หากท่านเป็นเพลงพินท่านจะทำอย่างไร

☐ ให้คำแนะนำแก่ครู โดยกล่าวว่า

.....

.....

เหตุผลที่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

☐ ไม่ให้คำแนะนำ

เหตุผลที่ไม่ให้คำแนะนำ เพราะ

.....

****ขอบคุณค่ะ****

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววิษณุพร วโรจนานุกุลักษณ์
วันเดือนปีเกิด	29 ตุลาคม 2529
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	422/127 ซอยอ่อนนุช 17 แยก 16 ถนนสุขุมวิท แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย 534 ถนนเพลินจิต เขตปทุมวัน แขวงลุมพินี กรุงเทพมหานคร 10330
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จาก โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
พ.ศ. 2551	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2561	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ